

Hallituksen esitys Eduskunnalle metsätalouden rahoituslaiksi ja laiksi tuloverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi metsätalouden rahoituslaki. Laissa säädettäisiin metsätalouden tukien myöntämisen perusteista ja yleisistä edellytyksistä. Ehdotetut tuet ovat harkinnanvaraisia. Tukien myöntämiseen, maksamiseen, valvontaan ja muihin vastaaviin seikkoihin liittyviin menettelyihin sovellettaisiin ehdotetun lain lisäksi myös valtionavustuslakia. Esityksen tavoitteena on lisätä tukien vaikuttavuutta, selkeyttää ja yksinkertaistaa tukiehtoja sekä keventää tukiin liittyvää hallinnollista työtä.

Yksi keskeinen syy lain kokonaisuudistukseen on tarve uudistaa kestävän metsätalouden rahoituksesta annettua lakia sillä tavoin, että se täyttää uudessa perustuslaissa asetetut vaatimukset. Peruseriaatteiltaan ehdotus on pääosin voimassa olevan lain ja nykykäytännön mukainen. Rahoitukseen ehdotetaan tehtäväksi muutamia tarkistuksia. Keskeisimmät tarkistukset liittyvät voimassa olevan lain nuoren metsän hoidon ja kunnostusojituksen tukeen. Esityksen mukaan tukea kohdistettaisiin enemmän taimikonhoitovaiheeseen.

Kunnostusojituksen tuen sijaan ehdotetaan suo metsän hoidon tukea. Tuella maanomistajia kannustettaisiin toteuttamaan nykyistä laaja-alaisempia suometsän hoitohankkeita. Ympäristötukea ehdotetaan muutettavaksi siten, että se entistä paremmin edistäisi metsien monimuotoisuutta. Tuen verovapautta koskeva säännös sisällytettäisiin tuloverolakiin.

Tukien määrästä ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetuksella. Tukitasojen eriyttäminen on tarkoitus pääosin säilyttää ennallaan. Tuki myönnettäisiin joko toteutuneisiin kustannuksiin perustuen tai euomääräisenä tukena. Tuki toteutuneisiin kustannuksiin määräytyisi tuki prosentin mukaan, joka vaihtelisi työlajeittain kuten nykyisin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajan-kohtana.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1. Nykytila.....	3
1.1. Lainsäädäntö	3
1.2. Käytäntö.....	4
1.3. Kansainvälinen kehitys	7
1.4. Nykytilan arviointi	9
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	13
2.1. Tavoitteet	13
2.2. Toteuttamisvaihtoehdot	14
2.3. Keskeiset ehdotukset	16
3. Esityksen vaikutukset	18
3.1. Taloudelliset vaikutukset.....	18
3.2. Ympäristövaikutukset	22
3.3. Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	23
3.4. Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	23
4. Asian valmistelu.....	24
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja.....	25
5.1. Riippuvuus muista esityksistä.....	25
5.2. Riippuvuus kansainvälisistä velvoitteista.....	25
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	26
1. Lakiehdotusten perustelut	26
1.1. Metsätalouden rahoituslaki.....	26
1 luku. Yleiset säännökset	26
2 luku. Metsänhoito- ja metsänparannustyöt.....	33
3 luku. Energiapuun korjuu ja haketus	39
4 luku. Metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen	40
5 luku. Muut edistämistoimenpiteet	42
6 luku. Tuen myöntäminen ja maksaminen.....	42
7 luku. Tukeen liittyvät velvoitteet ja valvonta.....	47
8 luku. Tuen palautus ja takaisinperintä sekä sopimuksen purkaminen ja irtisanominen.....	49
9 luku. Erinäiset säännökset.....	51
1.2. Laki tuloverolain 53 §:n muuttamisesta	54
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	54
3. Voimaantulo.....	54
4. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	54
LAKIEHDOTUKSET	60
Metsätalouden rahoituslaki.....	60
tuloverolain 53 §:n muuttamisesta.....	73
LIITE	74
ASETUSLUONNOS.....	74
metsätalouden rahoituksesta.....	74

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Laki kestävän metsätalouden rahoituksesta

Kestävän metsätalouden rahoituksesta annettu laki (1094/1996) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Siinä säädetään valtion rahoituksesta toimenpiteisiin, joilla edistetään yksityismetsien kestävää hoitoa ja käyttöä metsälain (1093/1996) mukaisesti. Lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä on muutettu useita kertoja.

Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa tarkoitettu rahoitus voi olla tukea tai lainaa. Lainaa on myönnetty yhteishankkeina toteutettaviin metsätie- ja kunnostusojitushankkeisiin. Muu rahoitus on myönnetty tukena. Laissa säädetyt etuudet eivät ole veronalaisia.

Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa rahoitus on jaettu neljään ryhmään, jotka ovat puuntuotannon kestävyys turvaaminen, metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen, metsäluonnon hoitohankkeet ja edellä mainittuja toimenpiteitä tukevat muut edistämistoimenpiteet. Puuntuotannon kestävyys turvaamiseksi myönnettävä rahoitus kohdistetaan seuraaviin työläjehin: metsänuudistaminen, kulutus, nuoren metsän hoito, energiapuun korjuu, metsänterveyslannoitus, kunnostusojitus ja metsätien tekeminen. Metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitämistä koskevaa rahoitusta on ympäristötuki sekä luonnonarvokauppa ja yhteistoimintaverkoston tuki. Kaksi viimeksi mainittua ovat kokeiluhankkeita, jotka ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2007 saakka. Metsäluonnon hoitohankkeina voidaan rahoittaa yksittäisiä työläjeja laajempia hankkeita. Hankkeet suunnitellaan ja toteutetaan metsäkeskuksen toimesta tai valvonnassa. Muina edistämistoimenpiteinä voidaan rahoittaa toteutusselvityksen laatiminen, juurikäävän torjunta, ennalta arvaamattoman virheen korjaaminen, vahingon korvaaminen, kokeilu- ja selvitystoiminta ja

energiapuun haketus. Juurikäävän torjunnan tuki voidaan myöntää sekä biologiseen että mekaaniseen torjuntaan. Juurikäävän mekaanista torjuntaa koskevat säännökset ovat olleet voimassa vuoden 2003 alusta. Haketus-tukea koskevat säännökset tulivat voimaan 1 päivänä joulukuuta 1999 ja ne ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2007.

Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla rahoitusta voidaan myöntää tietyin edellytyksin myös suunnitelman laatimiseen ja sellaisiin laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, jotka sisältyvät Euroopan unionin osaksi rahoittamiin ohjelmiin.

Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa tarkoitettu rahoitus myönnetään pääsääntöisesti yksityiselle maanomistajalle. Yksityisellä maanomistajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä sekä sellaista luonnollisten henkilöiden muodostamaa yhtiötä, osuuskuntaa tai muuta yhteisöä taikka säätiötä, jonka pääasiallisena tarkoituksena on maatalo- tai metsätalouden harjoittaminen. Yksityisellä maanomistajalla tarkoitetaan myös sellaista yhteismetsän osakaskuntaa ja yhteisaluelaissa (758/1989) tarkoitettua yhteisen alueen osakaskuntaa, jonka osuuksista vähintään puolet on luonnollisten henkilöiden omistuksessa. Yksityistä maanomistajaa koskevia säännöksiä on voitu soveltaa myös yksityiseltä maanomistajalta saadun maanvuokraoikeuden, testamenttiin perustuvan käyttöoikeuden, lesken hallintaoikeuden, eläkeoikeuden tai muun vastaavan oikeuden haltijaan. Edellä mainittu muita edistämistoimenpiteitä koskeva rahoitus on voitu myöntää muullekin kuin yksityiselle maanomistajalle. Tällöinkin on edellytetty, että rahoitettavalla toimenpiteellä edistetään yksityismetsien hoitoa ja käyttöä.

Kestävän metsätalouden rahoituksesta annettuun lakiin perustuvasta rahoituksesta säädetään tarkemmin seuraavissa säädöksissä:

- asetus kestävän metsätalouden rahoituksesta (1311/1996)
- maa- ja metsätalousministeriön asetus kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla tehtävän suunnittelun ja

puuntuotannon kestävyden turvaamiseksi tehtävien töiden rahoituksesta (97/01)

- maa- ja metsätalousministeriön asetus kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla puuntuotannon kestävyden turvaamiseksi tehtävistä töistä (44/01)

- maa- ja metsätalousministeriön asetus energiapuun haketukseen käytettävän tuen myöntämisestä ja tuen enimmäismäärästä (1287/2002)

- maa- ja metsätalousministeriön päätös metsätalouden ympäristötuesta (144/2000 muutoksineen)

- maa- ja metsätalousministeriön asetus metsätalouden ympäristötuen laskennassa käytettävistä puukuutiometrillä keskipalkkoinnasta (723/2003)

- työministeriön asetus työllisyystyönä teetetävästä nuoren metsän hoidosta (359/2001)

- maa- ja metsätalousministeriön asetus juurikkään torjunnan tuesta (989/2003)

Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa säädetään lisäksi rahoituksen hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta, takaisinperinnästä ja sen seuraamuksista sekä valvonnasta. Rahoituksen myöntäminen, maksaminen, takaisinperintä ja valvonta kuuluvat metsäkeskukselle. Poikkeuksen muodostaa lainojen takaisinperintä, joka on kuulunut lääninhallitusten tehtäviin ja kokeilu- ja selvitystoiminnan tuki, jonka myöntäminen, maksaminen ja valvonta kuuluvat kokonaisuudessaan maa- ja metsätalousministeriölle. Maa- ja metsätalousministeriölle kuuluvat lain ohjaus- ja valvontatehtävät.

Laki kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen

Kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetussa laissa (1349/1996) säädetään siitä, millä edellytyksillä kiinteistöä hoitavat osaomistajat voivat ryhtyä kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa tarkoitettuun toimenpiteeseen. Lain mukaan sellaisilla yhteisomistajilla, jotka omistavat kiinteistöstä vähintään puolet ja joihin kuuluvat kiinteistöä hoitavat yhteisomistajat, on oikeus ryhtyä tällaiseen toimenpiteeseen ja ottaa vastaan tukea sekä lainaa. Sama koskee yhtäkin yhteisomistajaa,

joka täyttää säädetyt ehdot. Toimenpidettä ei kuitenkaan saa aloittaa ilman maa- ja metsätalousministeriön lupaa, jos joku muista yhteisomistajista vastustaa toimenpidettä. Tällöin on kiinnitettävä huomiota siihen, aiheuttaako toimenpide huomattavaa haittaa tai vahinkoa sellaiselle yhteisomistajalle, joka vastustaa toimenpidettä.

Silloin kun toimenpidettä varten kiinteistöle haetaan vain tukea, sellaisilla yhteisomistajilla yhteisesti, jotka omistavat kiinteistöstä vähintään neljänneksen ja joihin kuuluvat kiinteistöä hoitavat yhteisomistajat, on oikeus ryhtyä toimenpiteeseen, jos he luopuvat vaatimasta muilta yhteisomistajilta toimenpiteen toteuttamiskustannuksia. Muutkin yhteisomistajat joutuvat vastaamaan kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa tarkoitettuun hoito- ja kunnossapitovelvollisuudesta ja velvollisuudesta olla ottamatta aluetta muuhun käyttöön sikäli, että tuki voidaan periä takaisin myös näiltä muilta yhteisomistajilta.

Kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annettua lakia sovelletaan myös sellaisiin jakamattoman kuolinpesän osakkaisiin, joiden arvioitu osuus vastaa edellä mainittuja omistusosuuksia. Lakia sovelletaan myös sovintojaolla hallittuun kiinteistön määräosaan.

1.2. Käytäntö

Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisen toiminnan laajuus on viime vuosina perustunut Kansallinen metsäohjelma 2010:ssa (jäljempänä kansallinen metsäohjelma) arvioituihin metsänhoito- ja metsänperusparannustöiden suoritetarpeisiin yksityismetsien osalta. Valtioneuvoston vuonna 1999 hyväksymä kansallinen metsäohjelma pyrkii metsiin perustuvan kansallisen ja alueellisen hyvinvoinnin lisäämiseen huolehtimalla metsien taloudellisesta, ekologisesta ja sosiaalisesta kestävydestä. Kansallisen metsäohjelman tavoitteena on vuoteen 2010 mennessä lisätä kotimaisen puun käyttöä 5–10 miljoonaa kuutiometriä, kaksinkertaistaa puutuotteiden viennin arvo ja huolehtia metsien hoidon ja metsätalouden ympäristöhoidon korkeasta tasosta. Tavoitteena on myös energiapuun vuotuisen käytön

lisääminen viidellä miljoonalla kuutiometrillä. Ekologisen kestävyiden osalta tavoitteena on metsien eliölajien ja elinympäristöjen suotuisen suojelun tason saavuttaminen ja ylläpitäminen riittävällä suojelualueiden ja monimuotoisesti käsiteltävien talousmetsien yhdistelmällä.

Puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen osoitetaan valtiontukea valtion talousarvion momentilta 30.60.44 (*Tuki puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen*) ja lainarahoitusta valtion talousarvion momentilta 30.60.83 (*Lainat puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen*). Metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseen osoitetaan valtiontukea valtion talousarvion momentilta 30.60.45 (*Metsäluonnon hoidon edistäminen*). Momenttiin 30.60.44 sisältyy myöntämisvaltuus, jonka puitteissa kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla annettavia tukipäätöksiä voidaan vuosittain tehdä.

Myöntämisvaltuudella sidotuista menoista maksetaan 70 prosenttia samana vuonna kun valtuutta on käytetty. Myöntämisvaltuutta käytettiin vuonna 2003 73,99 miljoonaa euroa ja vuonna 2004 68,17 miljoonaa euroa ja vuonna 2005 66,58 miljoonaa euroa.

Puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen on viime vuosina käytetty valtion tukea enimmillään vuonna 2003 68,3 miljoonaa euroa, jolloin edelliseltä vuodelta siirtyneitä hankkeita rahoitettiin vuoden 2003 puolella. Maanomistajien omarahoitusosuus vuonna 2003 oli 38,88 miljoonaa euroa. Valtion lainarahoitusta käytettiin enimmillään vuonna 2001 lainarahoituksen ollessa puoli miljoonaa euroa. Metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseen on käytetty vuosittain noin viisi miljoonaa euroa.

Vuonna 2004 ja 2005 käytettiin valtion tukea ja lainaa eri työlajeihin seuraavasti:

Taulukko 1

Työlaji	Tukimäärä milj €		Lainamäärä milj €		Suoritemäärät	
	v. 2004	v. 2005	v. 2004	v. 2005	v. 2004	v. 2005
Metsänuudistaminen	8,23	7,17	—	—	17 008 ha	14 043 ha
Juurikäävän torjunta	3,21	2,88	—	—	42 206 ha	37 849 ha
Kulutus	0,038	0,11	—	—	133 ha	391 ha
Nuoren metsän hoito	23,87	21,55	—	—	140 243 ha	126 044 ha
Energiapuun korjuu	4,00	4,26	—	—	572 354 k-m ³	607 925 k-m ³
Energiapuun haketus	0,68	0,87	—	—	399 367 i-m ³	515 095 i-m ³
Laatupuiden pystykarsinta	0,67	0,53	—	—	3 196 ha	2 579 ha
Terveyslannoitus	0,72	0,68	—	—	10 525 ha	10 283 ha
Kunnostusojitus	4,36	4,64	0,054	0,037	57 289 ha	59 363 ha
Uuden metsätien tekeminen	0,53	0,58	0,134	0,077	287 km	276 km
Tien perusparannus	3,12	3,90	0,036	0,019	1 202 km	1 461 km
Töiden suunnittelu ja toteutus selvitykset	15,15	15,10	—	—		
Kokeilu- ja selvitystoiminta	0,156	0,155	—	—		
Yhteensä	64,74	62,43	0,224	0,133		

Maanomistajien omarahoitusosuus oli näihin töihin vuonna 2004 yhteensä 35,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2005 yhteensä 34,6 miljoonaa euroa.

Yksityismetsien metsänhoito- ja metsänpa-

rannustöiden kokonaiskustannukset ovat viime vuosina olleet 160–180 miljoonaa euroa vuodessa.

Metsäkeskuksittain määrärahaa käytettiin vuonna 2005 seuraavasti:

Taulukko 2

Metsäkeskus	Puuntuotannon kestävyden turvaaminen		Luonnon hoito	Ympäristötuki
	Valtion tuki	Laina	Valtion tuki	
	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
Rannikko	2,67	0,007	0,089	0,25
Lounais-Suomi	2,89	0,008	0,086	0,23
Häme-Uusimaa	2,51	0,016	0,047	0,23
Kaakkois-Suomi	2,63	0,012	0,159	0,10
Pirkanmaa	2,46	0,012	0,098	0,20
Etelä-Savo	4,44	—	0,221	0,17
Etelä-Pohjanmaa	8,07	0,040	0,206	0,20
Keski-Suomi	4,97	0,019	0,112	0,23
Pohjois-Savo	5,44	0,008	0,219	0,24
Pohjois-Karjala	3,52	0,008	0,139	0,15
Kainuu	4,14	0,003	0,088	0
Pohjois-Pohjanmaa	11,08	—	—	0,53
Lappi	7,45	—	0,017	0,50
Yhteensä	62,28	0,133	1,480	3,03

Lisäksi yhteistoimintaverkoston, luonnonarvokauppaan ja metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen kartoitukseen ja muuhun luonnonhoitoon käytettiin vuonna 2005 yhteensä 1,03 miljoonaa euroa.

Puuntuotannon kestävyden turvaamiseksi tehtävien töiden suunnittelu- ja toteutusselvityksen määrärahasta noin 10 miljoonaa euroa on käytetty metsäkeskusten toteuttamien tie- ja kunnostusojitushankkeiden suunnitteluun ja noin viisi miljoonaa euroa metsänhoitoyhdistysten tekemien toteutusselvitysten rahoittamiseen.

Maa- ja metsätalousministeriö tekee päätökset kokeilu- ja selvitystoimintaan liittyvistä hankkeista. Vuonna 2005 niihin käytettiin 0,155 miljoonaa euroa.

Suoran valtiontuen lisäksi töiden suorite-määriin ja kohdentumiseen vaikuttaa maanomistajille annettu neuvonta ja tilakohtaisen metsäsuunnitelman olemassaolo. Yksityisille

maanomistajille tarjoavat neuvontapalveluja pääasiassa metsäkeskukset ja metsänhoitoyhdistykset. Metsäntutkimuslaitoksen tutkimusten (Julkinen tuki metsätaloudessa, Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 923, 2004) mukaan julkisella tuella, ammattiavulla, ja neuvonnalla on positiivinen yhteys metsänhoidon investointeihin. Julkinen rahoitustuki lisää kokonaisinvestointeja puuntuotantoon. Julkisella tuella on metsäpolitiikan keinoista ainoana sekä vahva herätevaikutus että selvät suuruudeltaan merkittävä määräraivaikutus. Neuvonta ja suora tuki eivät ole niinkään toisiaan korvaavia vaan olennaisesti toisiaan täydentäviä metsäpolitiikan keinoja.

Vuosien 2000–2004 yksityismetsien tulot ja kustannukset metsämaan hehtaaria kohden olivat seuraavat (Työteho-seuran metsätiedote 6/2005 (688)):

Taulukko 3

Tulokset metsämaan hehtaaria kohti	Koko maa	Länsi-Suomi	Itä-Suomi	Pohjois-Suomi
Bruttokantorahatulot €/ha	117,7	144,8	163,4	45,8
Kokonaiskustannukset €/ha	21,4	24,9	25,4	13,6
Tuki €/ha	4,6	4,2	4,7	4,9
Nettotulos €/ha	100,9	124,0	142,7	37,1
Nettotulos / Bruttokantorahatulot	86 %	86 %	87 %	81 %

1.3. Kansainvälinen kehitys

Lähes kaikkialla Euroopassa maanomistajille maksettavat suorat julkiset tuet tai verotuet ovat keskeisiä metsäpolitiikan välineitä. Monissa Euroopan maissa metsäpolitiikan suuntalinjoja muutettiin 1990-luvulla, kun metsätalouden kokonaisvaltainen kestävyys nousi keskeiseksi metsätalouden tavoitteeksi metsien käytössä ja hoidossa. Samat ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden tavoitteet heijastuvat myös julkiseen tukirahoitukseen, joskin niiden painotuksissa on eroja eri maiden välillä. Euroopan unionin jäsenmaissa yksityismetsien osuus vaihtelee 20–80 prosentin välillä.

Puuntuotannon kestävyuden turvaaminen on julkisen tukirahoituksen keskeinen tavoite niissä maissa, joissa talousmetsiä on paljon, yksityismetsänomistuksen osuus on suuri ja metsätaloudella ja -teollisuudella on keskeinen sija maan taloudessa (esimerkiksi Suomi, Norja ja Viro). Näissä maissa korostetaan usein myös metsätalouden sosiaalista kestävyttä, kuten esimerkiksi työpaikkojen turvaamista alueilla, missä työllistämismahdollisuudet ovat muuten rajalliset. Toisaalta luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen ja metsäluonnon hoito ovat näissä maissa puuntuotannon ohella myös keskeisiä metsäpolitiikalle ja julkiselle tukirahoitukselle asetettuja tavoitteita.

Niissä maissa, joiden metsävarat ovat niukat (esimerkiksi Tanska, Belgia ja Hollanti) julkisen tuen käytössä korostuu metsäpinta-alan kasvattaminen. Nämä maat ovat usein pitkälle teollistuneita ja tiheästi asuttuja, jolloin tukirahoitukseen kohdistuu myös metsien virkistyskäyttöön liittyviä tavoitteita. Esimerkiksi Tanskassa tavoitteena on kak-

sinkertaistaa metsäpinta-ala yhden puusukupolven aikana.

Ruotsi

Ruotsissa talouskäytössä olevaa metsää on noin 21 miljoonaa hehtaaria, josta yksityiset maanomistajat omistavat puolet. Puuston kokonaistilavuus on noin 3,0 miljardia kuutiota ja metsien vuotuinen nettokasvu 104 miljoonaa kuutiometriä (ilman kuorta).

Ruotsin merkittävästi uudistettu metsänhoitolaki tuli voimaan vuonna 1994. Uudistuksessa metsäpolitiikassa puuntuotanto- ja ympäristötavoitteita alettiin pitää toisiinsa nähden tasavertaisina. Samalla väljennettiin huomattavasti metsien käsittelyn sääntelyä. Maanomistajille annettiin aikaisempaa vapaammat mahdollisuudet päättää muun muassa hakkuiden ajankohdasta ja hakkuutavasta. Myös maanomistajille pakollisista metsänhoitomaksuista luovuttiin 1990-luvun alun metsäpolitiikan kokonaisuudistuksessa. Sääntelyä ja maanomistajien neuvontaa on 2000-luvulla lisätty, koska metsäpolitiikan arvioinneissa on havaittu erityisesti metsänuudistamisen ja taimikonhoidon laiminlyöntiä.

Keskeinen osa 1990-luvun alun metsäpolitiikan kokonaisuudistusta oli tukipolitiikan uudistaminen: metsätaloutta alettiin pitää markkinaehtoisena ja omavaraisena elinkeinona, jolle valtion tukea ei enää pääsääntöisesti makseta. Tukikelpoisiksi toimenpiteiksi jäivät ainoastaan jalopuumetsissä tehtävät uudistamis- ja hoitotoimenpiteet, luonto- ja kulttuuriympäristön hoitoon ja suojeluun liittyvät toimenpiteet joiden toteuttaminen ilman valtion tukea olisi maanomistajille liian kallista sekä metsän kalkitseminen ja terveys-

lannoitus. Vuonna 2005 valtion budjetissa on varattu maanomistajille maksettavaa tukirahoitusta yhteensä 24 miljoonaa euroa ja metsänhoito-organisaation rahoitukseen 35 miljoonaa euroa.

Gudrun-myrsky kaatoi Etelä-Ruotsissa 8 ja 9 päivänä tammikuuta 2005 noin 80 miljoonaa kuutiometriä puuta. Myrskytuhometsien jälkihoitotöihin käytetään valtion ja Euroopan unionin tukea vuodesta 2006 alkaen. Lisäksi myrskytuhometsistä saaduista puukauppatuloista voi tehdä ylimääräisen verovähennyksen metsätalouden tuloverotuksessa. Niin ikään myrskytuhoalueella käytettävälle metsätalouden työkoneille säädettiin tilapäinen verovapaus dieselpolttoaineen hiilidioksidiverosta.

Norja

Norjassa kasvullista metsämaata on yhteensä 7,4 miljoonaa hehtaaria eli 27 prosenttia maan kokonaispinta-alasta. Talouskäytössä olevan metsän pinta-ala on 6,6 miljoonaa hehtaaria. Yksityiset maanomistajat omistavat talouskäytössä olevasta metsämaasta lähes 80 prosenttia. Talousmetsien puuston tilavuus on yli 700 miljoonaa kuutiometriä ja vuotuinen kasvu 23 miljoonaa kuutiometriä.

Norjassa metsien hoitoa ja käyttöä sääntelee vuoden 2006 alussa voimaan tullut metsälaki. Lain metsäpoliittisena tavoitteena on puuntuotannon turvaaminen. Samalla korostetaan metsien roolia virkistyskäytössä, maisema-arvona sekä eliölajien elinympäristönä.

Norjan metsätalouden rahoituksen keskeinen osa on metsärahasto. Järjestelmä on ollut pitkään käytössä metsämaksun nimellä. Metsälain mukaan maanomistaja on velvollinen tallettamaan vähintään neljä ja enintään 40 prosenttia puukauppatulosta metsärahastoon. Talletus on pakollinen ainespuun ja energiapuun kaupassa ja vapaaehtoinen joulukuusi- ja leikkohavukaupassa. Talletus on tilakohtainen: jos tila vaihtaa omistajaa, talletus seuraa tilaa.

Talletusta saa kunnan luvalla käyttää samalla tilalla metsänuudistamiseen, metsäteiden rakentamiseen sekä ylläpitoon, metsäsuunnitteluun, metsävakuutukseen ja metsäalan koulutukseen. Jos talletusta käytetään metsänuudistamiseen tai metsätien perusparannukseen, luetaan tuloverotuksessa tuloksi

vain 40 prosenttia talletuksesta.

Lisäksi Norjassa maksetaan suoria tukia metsätalouteen. Tukikelpoisia töitä ovat käytännössä kaikki metsänhoito- ja metsänparannustyöt: uudistaminen, taimikonhoito, nuoren metsän kunnostus, pystykarshintä, metsälannoitus, ensiharvennus, ojien tekeminen, kunnostusojitus, metsätien rakentaminen, metsätien perusparannus, jyrkkien ja vaikeakulkuisten alueiden hakkuut sekä bioenergia. Valtion tuki kattaa metsänhoito ja metsänparannustöistä keskimäärin kolmasosan töiden kokonaiskustannuksista. Eriten tukea on maksettu taimikonhoitotöihin ja nuoren metsän kunnostukseen, noin viidenneksen koko julkisesta tuesta. Lähes yhtä paljon tukea on maksettu metsäteiden rakentamiseen ja perusparannukseen. Vuoden 2006 talousarviossa on noin 16 miljoonaa euroa metsätalouteen ja 3 miljoonaa euroa bioenergiiaan.

Viro

Viron metsäpinta-ala on kasvanut viimeisen puolen vuosisadan aikana yli 50 prosenttia ja on nykyään noin 2,3 miljoonaa hehtaaria. Viron toisen itsenäistymisen jälkeen hakkuumäärät ovat kasvaneet moninkertaisiksi ja ovat jo lähellä suurinta kestäväää hakkuumäärää. Puumäärä on keskimäärin 200 kuutiometriä hehtaarilla. Yksityismetsiä on 37 prosenttia ja vielä yksityistettäviä metsiä 24 prosenttia.

Viron metsälaki hyväksyttiin vuonna 1998. Metsätalouden sääntely on Suomea yksityiskohtaisempaa. Hakkuut ovat pääsääntöisesti luvanvaraisia. Metsäsuunnitelma on pakollinen. Hakkuupinta-alalle on säädetty yläraja. Viron metsälakia uudistetaan parhaillaan. Tarkoituksena on säätää uudistushakkuisiin pakollinen vakuus, koska lain vaatimassa metsänuudistamisessa on ollut ongelmia. Niin ikään laittomia hakkuuta esiintyy.

Viron parlamentti hyväksyi vuonna 1997 metsäpolitiikka-asiakirjan. Asiakirjan keskeisenä tavoitteena on luoda yksityismetsiin rahoitusjärjestelmä, joka tukee metsäpolitiikan tavoitteita. Vuosituhannen vaihteessa perustettiin valtion rahoittama säätiö yksityismetsätalouden edistämistä varten. Säätiön myöntämä rahoitus on kasvanut vuosittain; vuonna 2004 rahoitus oli noin 300 000 euroa. Tukea

voi saada 70 prosenttia maanmuokkauksen sekä taimikonhoidon kustannuksista. Lisäksi rahoitetaan maanomistajien yhteistoimintaa sekä neuvontaa ja koulutusta. Kaiken kaikkiaan Suomeen verrattuna Viron metsäpolitiikkaa toteutetaan huomattavasti voimakkaammin normiohjauksen kuin taloudellisten ohjauskeinojen kautta.

Yksityishenkilöiden omistaessa metsää yhtiömuodossa verolainsäädäntö suosii metsäinvestointeja, sillä yritysverotuksessa ainoastaan jaettu voitto verotetaan.

Saksa

Saksassa on metsää noin 10,7 miljoonaa hehtaaria eli kolmasosa maan pinta-alasta. Yksityiset maanomistajat omistavat hieman alle puolet metsistä.

Metsätalouteen maksettavat tuet perustuvat liittovaltiotasolla säädettyyn lakiin maatalouden rakenteen ja rannikon suojelun edistämisestä (*Gesetz über die Gemeinschaftsaufgabe "Verbesserung der Agrarstruktur und des Küstenschutzes"*). Laki on vuodelta 1969 ja siinä säädetään raamit osavaltiokohtaisille tukijärjestelmille. Tukijärjestelmän toimeenpano ja tarkempien tukiehtojen säätäminen kuuluu osavaltioille, jotka myös maksavat osan tuesta. Valtaosa (60 prosenttia) tuesta maksetaan kuitenkin liittovaltion budjetista. Suurimmalle osalle tuettavista metsänhoitotöistä on asetettu lainsäädännössä kiinteä tukimäärä, joka kattaa tietyn prosentiosuuden työkustannuksista. Pellonmetsityksestä maksetaan lisäksi vuotuinen palkkio korvaamaan menetettyjä tuloja. Metsäteiden rakentamiseen on mahdollista saada valtion korkotukemaa lainaa.

Tukea voidaan maksaa yksityisten maanomistajien lisäksi myös kunnille. Tukikelpoisia toimenpiteitä ovat lähes kaikki perinteiset metsänhoito- ja metsänparannustyöt: metsittäminen, metsänuudistaminen, taimikonhoito, nuoren metsän kunnostus, pystykarsinta sekä metsäteiden rakentaminen ja kunnossapito.

Syksyn 2005 valtiopäivävaalien jälkeen muodostetun Merkelin hallituksen ohjelman metsäosiossa (*Eine nachhaltige Wald- und Fischereiwirtschaft*) todetaan, että metsälaki on osoittautunut periaatteessa hyväksi, mutta kestävä metsätalouden määritelmä tulisi

määritellä ja varsinkin yksityismetsätalouden epäkohtien selvittämiseksi tulisi ryhtyä tehokkaampiin toimenpiteisiin. Puunkäytön edistämishjelmaa (*Charta für Holz*) hallitus aikoo jatkaa. Hallitus tukee kestävästi hoidettujen metsien sertifiointia ja aikoo myös tulevaisuudessa käyttää vain sellaista puuta, joka tulee kestävästi hoidetuista metsistä. Hallituksen mielestä metsä- ja metsästyylaki kuuluvat liittovaltion päätöksenteon piiriin.

1.4. Nykytilan arviointi

Metsätalouden toimintaympäristö

Suomessa on vahva metsäklusteri. Sen syntä ja kehitys on perustunut metsäteollisuustuotteiden kasvavaan kysyntään, laajentuvaan puuraaka-ainepohjaan, edulliseen energiaan, edistyneeseen tuotantoteknologiaan sekä metsäsektorin talouspoliittiseen erityisasemaan. Metsäsektorilla on aikoinaan ollut niin iso rooli Suomen kansantaloudessa, että talouspoliittisissa ratkaisuissa otettiin yleensä huomioon metsäsektorin intressit. Useat näistä tekijöistä ovat muuttuneet, mikä uhkaa metsäklusterin tulevaisuutta. Toisaalta myös mahdollisuuksia on, kun uusiutumattomiin luonnonvaroihin perustuva tuotanto ja kulutus vähitellen muuttuvat maailmanlaajuisesti uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvaksi.

Suomalaisen metsäteollisuusyritysten perinteiset läntiset markkinat kasvavat vain hitaasti, kun taas Kiina, Intia ja muut nopean talouskasvun maat tarjoavat kasvumahdollisuuksia vuosikymmeniksi eteenpäin. Etäisyys asiakkaisiin ja kokonaiskustannukset kotimaassa vaikeuttavat teollisuuden kilpailukykyä ja investointimahdollisuuksia Suomeen. Kasvavat markkinat ovat yhä etäämpänä. Jotta Suomen metsäklusteri ei taantuisi, tulisi kansallisilla päätöksillä vahvistaa metsäklusterin toimintaedellytyksiä.

Puuston vuotuinen kasvu on viimeisimpien inventointitietojen mukaan keskimäärin 97 miljoonaa kuutiometriä. Vuosien 1995–1999 keskimääräinen vuotuinen hakkuukertymä oli 58 miljoonaa kuutiometriä. Kansallisen metsäohjelman tavoitteena on, että teollisuus lisää vuotuista kotimaista puunkäyttöä 5–10 miljoonaa kuutiometriä vuoteen 2010 mennessä, jolloin vuotuinen hakkuukertymä nousee 63–68 miljoonaan kuutiometriin. Hak-

kuukertymä nousi kuluvalle vuosituohannella jo yli 60 miljoonan kuutiometrin vuodessa, mutta vuonna 2005 hakkuut jäävät metsäteollisuuden työtaistelujen johdosta noin 57 miljoonaan kuutiometriin. Tuontipuun määrä on selvästi lisääntynyt. Toisaalta Venäjän teollisuuspoliittinen tavoite on vähentää raaka-puuvientää.

Metsäneuvosto, joka on maa- ja metsätalousministeriön asettama yhteistyöfoorumi ja jossa on edustettuina laaja-alaisesti julkisen ja yksityisen sektorin toimijoita, valmistelee parhaillaan Kansallinen metsäohjelma 2015:ta, joka on tarkoitus saattaa valtioneuvoston käsiteltäväksi vuoden 2007 aikana. Ohjelmassa on tarkoitus analysoida metsäsektorilla viime vuosina tapahtunutta kehitystä ja arvioida vuoteen 2015 asti sektorin kehitystarpeet. Kansallinen metsäohjelma 2015:ssa otetaan kantaa muun muassa metsänhoito- ja metsänparannustöiden tavoitteisiin, hakkuumääriin sekä työllisyyteen ja esitetään keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Suomen metsätalouden kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Menestyminen kilpailussa edellyttää, että metsätalous pystyy tuottamaan riittävästi hyvälaatuista raakapuuta kilpailukykyiseen hintaan. Tropiikin viljelymetsien puuntuotantokustannusten kanssa Suomen metsätalous ei pysty kilpailemaan. Puutavaran korjuun ja kuljetuksen logistiikka on Suomessa korkeatasoista. Tehostamismahdollisuuksia on erityisesti puuntuotannossa.

Kansallista metsäohjelmaa laadittaessa arvioitiin, että ohjelman toteuttaminen kaksinkertaistaa puutuotteiden viennin arvon 4,6 miljardiin euroon (4,2 miljardia euroa vuoden 1997 rahanarvossa) vuoteen 2010 mennessä. Puutuoteteollisuutta ja puutuotteiden

käyttöä erityisesti rakentamisessa on edistetty muun muassa PuuEurooppa-kampanjan ja työvoima- ja elinkeinokeskusten kehittämishanke- ja yritysrahoituksen avulla. Alan jalostusaste onkin kohonnut ja puutuotteiden kotimainen käyttö on ollut jo usean vuoden ajan maailman korkeimmalla tasolla. Puutuoteteollisuuden volyyymi ja arvo sekä työpaikat ovat kasvaneet. Korkea kotimainen käyttö ja erityisesti Keski-Euroopan tärkeiden vientimaiden hidas talouskasvu ovat vaikuttaneet siihen, että puutuoteteollisuuden viennin arvo ei ole reaalisesti kasvanut kansallisen metsäohjelman tavoitteen mukaisesti. Puun käytön edistämiseksi on käynnistetty kauppa- ja teollisuusministeriön ja ympäristöministeriön koordinoimina Puutuoteteollisuuden elinkeinopoliittinen ohjelma 2004–2010 ja Puurakentamisen edistämishjelma 2004–2010.

Myönteistä on, että metsäsektorin työpaikkojen väheneminen on toistaiseksi ollut jonkin verran kansallisessa metsäohjelmassa arvioitua hitaampaa. Keskipitkällä aikavälillä eli noin 5–10 vuoden kuluessa työvoiman saatavuus metsätalouden työtehtäviin vaikeutuu suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle. Metsänhoitotöiden koneellistaminen puunkorjuun tapaan voi osaltaan ratkaista tätä ongelmaa. Toisaalta eläkkeelle siirtyvät maanomistajat muodostavat tietynlaisen työvoimareservin. Maanomistajien omatoimisen metsätyön osuus on supistunut. Vuonna 2002 maanomistajat tekivät metsätöitä 5000 henkilötyövuoden verran ja vuonna 2003 4600 henkilötyövuoden verran.

Alla olevasta taulukosta käy ilmi metsäsektorin työllisyyden kehitys vuosina 1999–2004:

Taulukko 4

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Metsätalous							
Työntekijät	11 000	11 000	11 000	10 000	10 800	9 300	9 000
Toimihenkilöt	7 000	7 000	6 000	6 000	6 300	6 800	6 600
Yrittäjät ja yrittäjä- perheenjäsenet	9 000	10 000	10 000	9 000	8 600	6 700	7 000
Metsätalous yhteensä	27 000	28 000	27 000	25 000	25 700	22 800	22 600
Metsäteollisuus							
Massa- ja paperite- ollisuus	40 000	38 000	37 000	39 000	36 200	34 400	35 900
Puutuoteteollisuus	32 000	34 000	34 000	32 000	31 300	30 900	33 200
Metsäteollisuus yhteensä	72 000	72 000	71 000	71 000	67 500	65 300	69 100
Metsäsektori yh- teensä	99 000	100 000	98 000	96 000	93 200	88 100	91 700

Metsäsektorin työpaikkojen säilyminen ohella metsätalouden kannattavuus on tärkeää maaseudun elinvoimaisuuden turvaamiseksi. Metsätalouden kannattavuutta kuvaava yksityismetsätalouden nettotulos metsämaan pinta-alaa kohti on vuodesta 1999 reaalisesti heikentynyt eikä kansallisen metsäohjelman tavoite kannattavuuden ylläpitämiseksi ole toteutunut. Kannattavuuden heikkeneminen johtuu siitä, että puun hinnat ovat pääsääntöisesti reaalisesti laskeneet, eivätkä hakkuumäärät ole kasvaneet.

Suomessa metsätalouden toimintaympäristö on muuttunut vuoden 2006 alusta siten, että kaikki yksityiset maanomistajat ovat myyntituloverotuksen piirissä, mikä on päättänyt vuonna 1993 alkaneen metsäverouudistuksen siirtymäkauden. Myyntituloverotuksessa kaikki investointikulut maanomistajan omaa työpanosta lukuun ottamatta ovat vähennyskelpoisia.

Metsien muu kuin puuntuotannollinen merkitys kasvaa maailmanlaajuisesti. Kasvihuoneilmion hillinnässä metsät ovat merkittävin kasvihuonekaasuja sitova nielu. Ilmastonmuutokseen saattaa liittyä joillain alueilla haitallisten sääilmiöiden, kuten pyörremyrsk-

kyjen ja tulvien, yleistymisen. Vuoristoalueilla metsät hillitsevät tulvia ja eroosiota. Metsien merkitys ilman- ja vesiensuojelulle korostuu erityisesti tiheän asutuksen alueilla. Luonnon monimuotoisuudelle metsien olemassaololla on iteisarvoa. Niin ikään metsien virkistys- ja matkailukäyttö kasvaa.

Puuntuotannon lisäksi metsien muut käyttömuodot ja metsien luontoarvot ovat viime vuosina korostuneet metsien hoidossa ja käytössä. Voimassaolevaan lakiin sisältyvät säännökset mahdollisuudesta myöntää yksityiselle maanomistajalle ympäristötukea, rahoittaa metsäluonnon hoitohankkeita, luonnonarvo kauppaa ja yhteistoimintaverkostokokeiluhankkeita. Näillä vapaaehtoisen suojelun keinoina kannustetaan metsänomistajia pitkäjänteisesti metsien monimuotoisuuden turvaamiseen.

Valtionavustuslaki

Valtionavustuslaki (688/2001) on tullut voimaan 1 päivänä syyskuuta 2001. Lakia sovelletaan valtion talousarvioon otetusta määrärahasta tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varoista myönnettä-

vään avustukseen. Ehdotetussa laissa tarkoitettu rahoitus kuuluu valtionavustuslain soveltamisalaan.

Valtionavustuslain 2 luvussa säädetään valtionavustuksen myöntämisen perusteista ja yleisistä edellytyksistä. Lain 6 §:n 1 momentin mukaan valtionavustus ei saa muodostaa valtionavustuksen kohteena olevan toiminnan tai hankkeen kokonaiskustannusten täytämää, ellei valtionavustuksen myöntämisen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömistä ja perustelluista syistä muuta johdu. Momentissa asetetaan yleensä noudatettavaksi hankkeen tai toiminnan kaikki kustannukset täysimääräisesti kattavan valtionavustuksen kieltö. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla myönnettävässä rahoituksessa korvataan tietyt kustannukset kokonaisuudessaan. Valtionavustuslain mainittuun säännökseen liittyen on tarpeen tarkastella tukijärjestelmää uudelleen.

Valtionavustuslaissa on säännökset valtionavustuksen myöntämisen ja maksamisen muodoista ja menettelyistä sekä valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja tarkastuksista samoin kuin viranomaisten tietojensaantioikeuksista. Lisäksi laissa säädetään takaisinperinnästä ja sitä koskevasta valtionapuviranomaisen toimivallasta. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa on vastaavantyyppisiä säännöksiä. Valtionavustuslain säännökset ovat kuitenkin pääosin yksityiskohtaisempia kuin kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain säännökset. Ei ole tarkoituksenmukaista, että metsätalouden rahoituslainsäädännössä on valtionavustuslain kanssa päällekkäistä sääntelyä. Tästä syystä kestävän metsätalouden rahoituslain nykyisiä myöntämistä, maksamista, valvontaa, takaisinperintää ja metsäkeskusten tietojensaantioikeuksia koskevia säännöksiä on tarpeen karsia siltä osin kuin rahoitukseen voidaan soveltaa valtionavustuslain säännöksiä. Toisaalta metsätalouden rahoituksen erityispiirteiden vuoksi on näistä seikoista tarpeen kuitenkin joltain osin säätää myös erityislainsäädännössä. Erityissääntelyn tarpeen aiheuttaa muun muassa se, että rahoituksen saaja voi teettää toimenpiteet ulkopuolisella. Erityissääntely on tarpeen myös sen vuoksi, ettei valtionavustuslaissa ole menettelysäännöksiä niistä tilanteista, kun tuen saaminen perustuu sopimukseen. Tästä voi-

daan mainita esimerkkinä kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettut ympäristötukisopimukset.

Hallinto

Kestävän metsätalouden rahoitusjärjestelmä on moninainen: noin 60 miljoonaa euroa jakaantuu noin 50 000 hankkeeseen. Yhdellä hankkeella voi vielä olla useita edunsaajia ja maksutapahtumia. Tukijärjestelmän pirstaleisuus vaikuttaa myös hallinnon resurssien määrään. Hallinnollisissa kustannuksissa voidaan erottaa toimijoille ja viranomaisille aiheutuvat kustannukset. Noin 60 miljoonan euron tuesta toimijat käyttävät noin kymmenen miljoonaa euroa töiden suunnitteluun ja viisi miljoonaa euroa toteutusselvityksiin. Metsäkeskuksille nykyisen lain toimeenpanosta aiheutuu noin kuuden miljoonan euron kustannukset, jotka maksetaan valtion talousarvion momentilta 30.60.42 (*Valtionapu metsätalouden edistämisen ja valvontaorganisaatioille*).

Merkittävin tekijä rahoitusjärjestelmän pirstaleisuudelle on suuri metsänomistajien määrä ja toimenpidekuvioiden pieni koko. Yksityismetsissä keskimääräinen tilakoko on hieman yli 30 hehtaaria ja kerrallaan toimenpiteen kohteena oleva metsikkökuvio on keskimäärin 1–2 hehtaaria. Metsänomistusrakenteen muutokset ovat hitaita: noin 300 000 metsätilasta vajaa 10 000 vaihtaa vuosittain omistajaa, kuudessa tapauksessa seitsemästä perintönä tai sukulaisten välisellä kaupalla. Viime aikoina metsänomistusrakenne on hitaasti pirstaloitunut lisää, mutta toisaalta myös suurten metsätilojen määrä on lisääntynyt. Metsänomistusrakennetta on pyritty kehittämään lähinnä yhteismetsien toimintaedellytyksiä edistämällä. Voimakkaimmin omistusrakenteeseen voitaisiin vaikuttaa edistämällä kokonaisten metsätilojen sukupolvenvaihdoksia muun muassa veropolitiikan keinoin.

Rahoitusjärjestelmän pirstaleisuus johtuu osittain myös voimassa olevan lain säännöksistä. Pirstaleisuutta voitaisiin vähentää luopumalla vähäisten töiden rahoittamisesta ja pyrkimällä nykyistä isompiin hankekokonaisuuksiin.

Valtion rahoitus myönnetään nykyisin pää-

osin valtiontukena. Metsänparannuslainajärjestelmän merkitys on hyvin vähäinen. Lainat vaativat kuitenkin oman hallintojärjestelmän.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet

Metsätalouden rahoituksen tavoitteena on edistää hallinnollisesti tehokkaalla tavalla pitkäjänteisesti ja laadullisesti korkeatasoista puuntuotantoa ja turvata pienialaisten metsien monimuotoisuuden kannalta tärkeiden kohteiden säilyminen. Tavoitteena on luoda välillisesti edellytyksiä metsätalouden kannattavaan harjoittamiseen koko maassa.

Rahoitus on tarkoitus säilyttää pääpiirteissään samankaltaisena kuin voimassa olevasakin laissa. Voimassa olevan lain 19 a §:n mukaan rahoitusta on voitu myöntää eräisiin kokeiluhankkeisiin (luonnonarvokauppa ja yhteistoimintaverkostot). Kokeiluhankkeet liittyvät Etelä-Suomen metsien suojeluohjelmaan (METSO). Kokeiluhanke kestää vuoden 2007 loppuun. METSON arviointiraportin on määrä valmistua syksyllä 2006. Uusien vapaamuotoisten suojelukeinojen käytöstä on tarkoitus tehdä päätökset vuoden 2007 aikana.

Esityksen keskeisin tavoite on lisätä tukien vaikuttavuutta. Kansallisen metsäohjelman työtavoitteista ollaan joissain työlajeissa jälessä. Valtiontaloudelliset lähtökohdat rajoittavat mahdollisuuksia lisätä rahoitusta. Kansallisen metsäohjelman työtavoitteiden saavuttaminen on mahdollista lisäämällä tukien vaikuttavuutta niin, että niukoilla resursseilla saadaan aikaan entistä enemmän hyvin hoidettuja metsiä.

Tukien vaikuttavuutta pyritään parantamaan erityisesti resurssien käytön kannalta suurimmassa työrajissa, nuoren metsän hoidossa. Nykyään nuoren metsän hoitoa toteutetaan suurin piirtein saman verran taimikoissa ja nuorissa kasvatusmetsissä. Taimikkovaiheessa hoitotyö on metsänhoidollisesti vaikuttavampaa ja edullisempaa kuin nuoren kasvatusmetsän kehitysvaiheessa. Tutkimusten mukaan taimikon ensimmäiset vuodet vaikuttavat voimakkaimmin metsikön myöhempään kehitykseen. Tukihoitoja muutetta-

siin siten, että töiden painopiste siirtyy taimikkovaiheen metsiin.

Ojitettujen alueiden metsien hoidossa ja ojien kunnostuksessa on viime vuosina jääty huomattavasti jälkeen siitä työmäärästä, joka valtakunnan metsien inventoinnissa on arvioitu tarpeelliseksi näiden alueiden puuntuotannon kannalta. Kansallinen metsäohjelma 2010:n perusteella kunnostusojitukselle asetetut vuosittaiset suoritettavat on saavutettu vain noin 60–70-prosenttisesti suunnan ollessa edelleen aleneva. Pieni kertymä ja rungon pieni koko sekä kuljetuksen kalleus nostavat suometsien harvennusten korjuukustannuksia.

Valtakunnan metsien 10. inventoinnin tulosten perusteella on todettu, että kolmannes ojitetusta suoalasta on perkauksen tai täydennysojituksen tarpeessa vuosien 2005–2014 aikana. Kunnostusojitusta tulisi siten vuosittain tehdä noin 160 000 hehtaarin alueella. Parin vuosikymmenen kuluessa ojitusaluemetsien osuus Suomen metsien hakuumahdollisuuksista tullee olemaan 20–25 prosenttia. Suometsien suotuisa kehitys edellyttää metsien hoitamista, harventamista ja ojien kunnossapitoa. Kunnostusojitusta tehdään tällä hetkellä keskimäärin 75 000 hehtaaria vuodessa ja pääosa tästä määrästä toteutetaan yksityismailla. Esityksessä pyritään kannustamaan yksityisiä maanomistajia aikaisempaa aktiivisemmin suometsän hoitoon ja ojien kunnostukseen sekä näiden toimenpiteiden yhteydessä riittävien vesiensuojelutoimenpiteiden tekemiseen. Turvemaiden nykyinen ikärakenne vaikuttaa siihen, että niiden käytön huippu asettuu 2020-luvulle.

Yhteisön vesipolitiikan puitteista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/60/EY (vesipuitedirektiivi) on asetettu tavoitteet yhteisön vesiympäristön säilyttämiseen ja parantamiseen. Vesipuitedirektiivin toimeenpanossa tullaan kiinnittämään huomiota metsätalouden toimenpiteistä erityisesti kunnostusojituksen vesistöhaittojen ennakointiin ja ehkäisyyn. Vesiensuojelutoimenpiteisiin esitetty tuki suometsän hoidon yhteydessä edistää osaltaan vesipuitedirektiivin mukaisen vesiensuojelun tason saavuttamista metsätalouden toimenpiteiden yhteydessä.

Esityksen eräänä keskeisenä tavoitteena on uudistaa kestävän metsätalouden rahoitusta

koskevaa lakia sillä tavoin, että se täyttää uudessa perustuslaissa asetetut vaatimukset. Esityksen tavoitteena on myös selkeyttää ja yksinkertaistaa tukiehtoja. Tukijärjestelmä on nykyään pirstaleinen ja yksityiskohtia on paljon. Järjestelmän monimutkaisuus lisää hallinnollisia kustannuksia ja heikentää vaikuttavuutta. Erityisesti maanomistajille on vaikeaa olla selvillä kulloinkin voimassa olevien tukiehtojen tarkasta sisällöstä. Yksinkertaistaminen on tarkoitus tehdä luopumalla metsänparannuslainoista kokonaan, tarkistamalla eräiden työläjien rahoitusta sekä yksinkertaistamalla tukiehtoja.

Lisäksi esityksen tavoitteena on keventää tukijärjestelmään liittyvää hallinnollista työtä sekä toimijoiden että viranomaisten osalta. Hallinnollista menettelyä kevennettäisiin yksinkertaistamalla tukiehtoja ja vähentämällä maastomittauksia. Hallinnollista työtä vähennettäisiin myös tarkistamalla tuen saamisen ehdoksi asetettuja vähimmäispinta-aloja, sillä pienten kohteiden ja kuvioiden osalta asiakirjojen käsittelyyn ja tarkastukseen kuluu suhteellisen paljon hallinnollista työtä. Lähivuosina saadaan merkittäviä hallinnollisia säästöjä sähköiseen hallintoon siirtymisestä. Metsäkeskusten yhteisen ryhmästrategian tavoitteena on, että vuoteen 2010 mennessä lakien toimeenpanoon liittyvistä ilmoituksista ja hakemuksista 80 prosenttia tapahtuu sähköisesti. Metsäkeskukset ovat parhaillaan uudistamassa tietojärjestelmiään. Esitys on laadittu siten, että se antaa mahdollisuuden sähköisen hallinnon täysimääräiseen hyödyntämiseen.

Esityksen tavoitteet ovat keskenään hyvin yhdensuuntaisia ja jopa toisiinsa liittyviä. Tukijärjestelmän selkeys ja yksinkertaisuus lisää vaikuttavuutta ja vähentää järjestelmään liittyviä hallinnollisia kustannuksia. Esityksen tavoitteiden kanssa ristiriitaa saattaisi syntyä, jos pyrittäisiin lisäämään tukijärjestelmän oikeudenmukaisuutta siten, että tuen maksaminen perustuisi enenevässä määrin todellisiin kustannuksiin.

Luonnonolosuhteista johtuen eri osissa maata toimivat maanomistajat ovat keskenään hyvin eriarvoisessa asemassa. Voimassa olevan lain nojalla maksetulla tuella on pyritty pieneltä osin vähentämään tätä eriarvoisuutta. Yksityismetsätalouden nettotulos on viime vuosina ollut koko maassa keskimäärin

vajaa sata euroa hehtaaria kohden. Voimassa olevan lain mukaiset tuet yksityismetsiin ovat olleet keskimäärin neljä euroa hehtaaria kohden. Käytettävissä olevilla resursseilla olisi teoriassa mahdollista vähentää maanomistajien keskinäistä eriarvoisuutta hieman nykyistä voimakkaammin. Tällöin tuen vaikuttavuus kuitenkin heikkenisi, koska tuki suuntautuisi nykyistä voimakkaammin heikotuottoisiin metsiin.

Oikeudenmukaisuutta voidaan tarkastella myös siitä näkökulmasta, että jokainen maanomistaja saisi tukea mahdollisimman tarkkaan saman osuuden metsänhoitotyön kustannuksista. Tämä näkökulma on jonkin verran ristiriidassa edellä käsitellyn oikeudenmukaisuuteen nähden. Metsänhoitotöiden kustannusten yksityiskohtainen selvittäminen aiheuttaisi merkittäviä kustannuksia sekä toimijoille että viranomaisille. Tällöin tuen vaikuttavuus heikkenisi.

Esityksen lähtökohtana on vähentää maanomistajien keskinäistä eriarvoisuutta suurin piirtein nykyisellä tavalla, mikä edistää myös työllisyyspoliittisia tavoitteita. Tukijärjestelmän yksityiskohtien määrää vähennetään joiltain osin, jolloin järjestelmästä tulee nykyistä keskimääräisempi.

2.2. Toteuttamisvaihtoehdot

Joukko metsäntutkijoita on kritisoinut voimassa olevan lain mukaista nuoren metsän hoidon tukea siitä, että tuki kannustaa tekemään taimikonhoitotöitä liian myöhäisessä metsikön kehitysvaiheessa. Koska tuen määrä perustuu keskimääräisiin toteutuskustannuksiin, tuki on sitä korkeampi, mitä myöhemmässä kehitysvaiheessa työ tehdään. Kaikkein nuorimpien taimikoiden hoitoon ei ole saanut lainkaan tukea. Kuitenkin metsikön kehityksen kannalta ensimmäiset vuodet ovat ratkaisevia. Erityisesti männyntaimet jäävät kehityksessä nopeasti lehtipuuvesakon varjoon ilman hoitotoimenpiteitä. Ratkaisuksi tutkijat esittivät nuoren metsän hoitoon palkkiomuotoista tukea, jonka voisi saada jo varhaisessa kehitysvaiheessa.

Palkkiomallin perusajatuksena olisi palkita hyvän metsänhoidon vaatimukset täyttävän taimikon aikaansaamisesta. Taimikon aikaansaamiseksi tehdyt toimenpiteet ja aiheutuneet kustannukset eivät vaikuttaisi palkkion

määrään. Palkkiomallinen tuki kannustaisi rationaalista maanomistajaa jo uudistushakuvaiheessa suunnittelemaan kustannustehokkaan metsänuudistamistoimenpiteiden ketjun. Kiinteämääräisen palkkion voisi saada vain kerran, mikä kannustaisi saamaan aikaan hyvälaatuisen taimikon mahdollisimman varhaisessa kehitysvaiheessa, kun taimikonhoitotyön kustannukset ovat alhaiset. Teoriassa muissakin työlajeissa voitaisiin harkita kustannusperusteisen tuen korvaamista palkkiolla.

Palkkiomallin paras puoli olisi sen selkeys ja ymmärrettävyys sekä todennäköisesti hyvä vaikuttavuus. Maanomistajien käyttäytymiseen vaikuttavat kuitenkin monet tekijät eikä palkkiomallia ole Suomessa käytännössä kehitetty. Palkkiomallin huonoin puoli olisi koettu epäoikeudenmukaisuus. Luonnonolosuhteista johtuen hyvän taimikon aikaansaamiseksi tarvittavat kustannukset vaihtelevat melko paljon, mutta palkkion suuruus olisi kuitenkin kiinteä. Voitaisiin tosin ajatella palkkion porrastamista esimerkiksi kasvu- ja ravinteisuuden suhteen. Tällöin kuitenkin hallinnolliset kustannukset lisääntyisivät ja todennäköisesti virheellisten hakemusten määrä kasvaisi.

Palkkiomallista keskusteltiin muun muassa Tampereella keväällä 2005 pidetyssä rahoituslakiseminaarissa. Pohjois-Suomen oloissa nykyinen tapa, jossa tuki kohdistuu tehtyyn työhön, katsotaan tehokkaammaksi ja vaikuttavammaksi. Nuoren metsän hoitotyön painopisteen siirtäminen taimikkovaiheen metsiin sai sen sijaan yleistä kannatusta ja se sisältyi esitykseen.

Esityksessä on päädytty siihen, että tuella kannustettaisiin maanomistajia tekemään nuoren metsän hoitotyö, mutta työn tarkasta mittaamisesta luovuttaisiin. Maanomistajille maksettaisiin euromääräinen tuki, joka olisi porrastettu tukialueittain ja siten tuen suuruudessa olisi otettu huomioon valtion rahoituksen merkitys pitkävaikutteisten investointien aikaansaamiseen eripuolilla maata. Nuoren metsän hoidon tuen määrä ei olisi riippuvainen siitä, tehtäisiinkö työ tilan omalla vai ulkopuolisella työvoimalla. Hallinnollisesti tällainen palkkiomalli tuen myöntämisessä on kaikkein yksinkertaisin. Toisaalta myös maanomistaja tietäisi etukäteen tuen euromääräisen suuruuden.

On otettava huomioon, että rahoitusta koskevien säännösten muutoksilla ei voida ratkaista metsänuudistamisen ja erityisesti sen jälkihoidon sekä maanomistajalle säädetyn metsälain 8 §:n mukaisen uuden puuston aikaansaamisvelvoitteen täyttämistä. Tämä asia tulisi ratkaista ensisijaisesti metsälain säännösten ja sen valvonnan kautta. Tuilla voidaan kuitenkin välillisesti kannustaa metsänuudistamisen yhteydessä syntyneen kehityskelpoisen taimikon myöhempään hoitamiseen.

Energiapuun korjuun edistämiseksi on esitetty, että energiapuun korjuun tuki irrotettaisiin kokonaan nuoren metsän hoidosta ja sen pinta-alaperusteisesta tuesta ja energiapuun korjuun tuki olisi puhtaasti kiintokuutiometrikohdainen. Tukea voitaisiin tällöin myöntää kaikelle energiapuulle, joka korjataan muiden hakkuiden kuin metsänuudistamishakkuiden yhteydessä. Valtion rahoittaman energiapuun määrän voidaan arvioida tällöin kasvavan noin kaksinkertaiseksi nykyisestä. Tällöin energiapuun korjuukohteita ei tarvitsisi tarkastaa, vaan ainoastaan valvoa ilmoitettuja energiapuun korjuumääriä. Kohteille, joilta korjataan energiapuuta, tuki myönnettäisiin korjattua kiintokuutiometriä kohden. Koska bioenergian laajeneva käyttö lisää energiapuun markkinaehtoisuutta ja koska voimassa olevalla rahoitettavien kohteiden määrittelyllä energiapuun korjuumäärien on arvioitu vuosittain edelleen kasvavan, ei esityksessä ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi laajentaa energiapuun korjuun tuen piiriä, mutta energiapuun korjuutuki ei olisi enää riippuvainen siitä, onko taimikko tai muu metsänhoitokohde rahoituskelpoinen.

Tilojen yhteishankkeina toteutettavien kunnostus- ja metsätiehankkeiden suunnittelukustannuksiin myönnettävän valtion tuen määrää ja kilpailun edistämistä näiden suunnitelmien laadinnassa on tarkasteltu julkisessa keskustelussa viime aikoina. Suunnittelukustannusten sisällyttäminen hankkeen kokonaiskustannuksiin ja valtion tuen myöntäminen kokonaiskustannusten perusteella olisi varteen otettavin mahdollisuus lisätä rahoituksensaajien kustannustietoisuutta näissä hankkeissa. Rahoituksen myöntämisperusteiden tämän kaltainen muutos johtaisi kuitenkin varsinkin kunnostus- ja metsätiehankkeissa suoritemäärien laskuun, koska suunnitelmien

aikaansaaminen olisi nykyistä enemmän maanomistajien oman aktiivisuuden varassa. Nykyisin käytettävissä oleva keskimääräinen tuki suunnittelukustannuksiin tasaa tilojen ja vaikeudeltaan erilaisten hankkeiden välisiä suunnittelusta aiheutuvia kustannuseroja. Yhteishankkeiden aikaansaaminen on jo nykyisin vaikeaa maanomistajien ojitusalueiden erilaisten hakkuumahdollisuuksien takia. Vesiensuojelutoimenpiteiden tehokkaan suunnittelun kannalta yhteishankkeiden aikaansaaminen on kuitenkin tärkeää ja metsäkeskusten asiantuntijarooli metsätalouden vesiensuojelukysymyksissä on erittäin merkittävä.

Esityksessä tarkoitetut tuet voidaan jakaa kahteen ryhmään sen mukaan, onko kyseessä suunnitelmaan vai toteutusselvitykseen perustuva tuki. Toteutusselvitykseen perustuva tuki myönnetään ja maksetaan työn toteuttamisen jälkeen. Toteutusselvitys on nimensä mukaisesti selvitys siitä, miten työ on tehty.

Esityksessä on päädytty säilyttämään mainittu jako suunnitelmaan ja toteutusselvitykseen perustuviin tukiin. Tärkein peruste tähän on hallinnon tehokkuus. Tukiasian käsittelyvaiheita on jälkikäteen myönnettävissä tuissa vähemmän. Tällöin voidaan samalla kertaa päättää tuen myöntämisestä, maksamisesta ja todeta, että työ on toteutettu tukiehtojen mukaisesti. Nämä tuet ovat euromäärältään vähäisiä. Tukikäsittelyn muuttaminen sellaiseksi, että ensin tuki myönnettäisiin ja myöhemmin tarkistettaisiin tukiehtojen täyttyminen, lisäisi merkittävästi hallinnollisia kustannuksia (arvio 2–3 miljoonaa euroa). Ne muodostaisivat tällöin liian suuren osan suhteessa myönnettyihin tukimääriin. Lisäksi tällainen muutos vaikeuttaisi maanomistajan näkökulmasta tuen hakemista. Maanomistajan on usein etukäteen vaikea määrittellä tehtävän työn määrää ja pinta-alaa. Lisäksi on huomattava, että on erittäin todennäköistä, että hallinnon vaatimat lisäkustannukset vähentäisivät töiden suunnitteluun ja ennen kaikkea niiden toteuttamiseen käytettävissä olevia määrärahoja.

Suomessa metsätalouden rahoitusta koskeva tukijärjestelmä, joka on ilmoitettu liittymisvaiheessa Euroopan yhteisöjen komissiolle ja joka on ollut kymmeniä vuosia käytössä, hyväksyy tietyissä tapauksissa toteutusselvitykseen perustuvat eli jälkikäteen maksetut

tuot. Tällaista järjestelmää voidaan pitää kannustavana silloin, kun kyse on yksittäisten lyhytkestoisten toimenpiteiden tukemisesta ja kun tuen määräytymisen perusteet ovat sillä tavoin selkeät, että tuen hakija voi ennen toimenpiteeseen ryhtymistä arvioida, minkä verran hän voi siitä jälkikäteen saada tukea. Käytännössä on osoittautunut, että valtiontuella ja maanomistajan innokkuudella toteuttaa toimenpiteitä on selkeä yhteys. Jos määrärahoja on ollut niukasti, on se johtanut siihen, ettei metsänhoidollisesti perusteltuja töitä ole tehty.

Esityksessä katsotaan, että edellä mainitut näkökohdat huomioon ottaen, ei ole perusteita muuttaa metsätalouden tukien jakoa suunnitelmaan ja toteutusselvitykseen perustuviin tukiin. Erityisesti on huomattava, että olisi erittäin vaikea perustella maanomistajille sellaista hallinnollista uudistusta, joka toisaalta monimutkaistaisi hakemusmenettelyä ja siten lisäisi sen kustannuksia, mutta toisaalta myös pienentäisi esityksessä tarkoitettaviin töihin käytettävissä olevaa rahoitusta. On oletettavissa, ettei uudistus saisi sidosryhmien kannatusta.

Voimassa olevan lain mukaan silloin, kun nuoren metsän hoitotyö tai energiapuun korjuu tehdään työllisyystyönä, tuki on voitu myöntää korotettuna. Työllisyystöitä ei esitetä sisällytettäväksi esitykseen, koska se merkitsi asianomaisten Euroopan yhteisön valtiontukea koskevien sääntöjen huomioimista tukijärjestelmässä (Komission asetus (EY) N:o 2204/2002 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta työllisyystukeen) ja siten muutoksia nykyisiin työllisyystöinä rahoitettavien töiden tuen edellytyksiin. Työllisyystöiden sisällyttäminen esitykseen olisi siten monimutkaistanut tukijärjestelmän toimeenpanoa entisestään eikä siten olisi esityksen tavoitteiden mukaista.

2.3. Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi metsätalouden rahoituslaki. Nykyinen laki on vuodelta 1996 ja sitä on muutettu useita kertoja. Laissa säädettäisiin metsätalouden tukien myöntämisen keskeisimmistä edellytyksistä. Lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi valtioneuvostolle ja osin myös maa- ja metsäta-

lousministeriölle aikaisempaa yksilöidymmät valtuudet antaa asetuksella tarkempia säännöksiä. Laissa säädettäisiin myös tukien myöntämisestä, maksamisesta, valvonnasta, takaisinperinnästä ja metsäkeskuksen tietojensaantioikeuksista siltä osin se on tarpeen valtionavustuslain asianomaisten säännösten lisäksi.

Metsätalouden rahoituksella edistettäisiin metsien hyvää hoitoa ja käyttöä sekä maanomistajien omatoimista työtä ja töiden teettämistä ammattilaisilla. Kannustaminen kohdistuisi pääsääntöisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka ylittäisivät lainsäädännössä asetetut metsien hoitoa ja käyttöä koskevat vaatimukset. Rahoitus myönnettäisiin tukena. Lainoista ehdotetaan luovuttavaksi.

Tuet jaettaisiin uudessa laissa neljään ryhmään: metsänhoito- ja metsänparannustyöt, energiapuun korjuu ja haketus, metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen ja muut edistämistoimenpiteet. Uutta on, että energiapuun korjuutukea ja haketustukea koskevat säännökset eriytettäisiin omaan lukuunsa ja että ympäristötukea ja metsäluonnon hoitohankkeita koskevat säännökset yhdistettäisiin samaan lukuun. Lisäksi kulutus, joka voimassa olevassa laissa on määritelty puuntuotannon kestävyuden turvaamista koskevaksi toimenpiteeksi, rahoitettaisiin esityksen mukaan metsäluonnon hoitohankkeena. Suunnitelmaa ja toteutusselvitystä koskevat säännökset sisällytettäisiin yleisiin säännöksiin.

Metsänhoito- ja metsänparannustöihin myönnettäviä tukia voitaisiin myöntää metsänuudistamiseen, nuoren metsän hoitoon, terveyslannoitukseen, suometsän hoitoon ja metsätien tekemiseen. Voimassa olevan lain mukaan nuoren metsän hoidon tuen myöntämisen edellytyksenä on, ettei kohteelta kerry leimikkona myyntikelpoista määrää kaupallisen ainespuun laatu- ja mittavaatimukset täyttävää puutavaraa. Tämä edellytys korvattaisiin nuoren metsän hoidon tuessa puuston rinnankorkeusläpimittaa koskevalla vaatimuksella. Nykyisen kunnostusojituksen tuen korvaisi uudessa laissa suometsän hoidon tuki. Tuettavat toimenpiteet olisivat samoja kuin nykyisinkin kunnostusojituksessa. Tarkoituksena kuitenkin on, että suometsän hoitohankkeissa ojitetun alueen kunnostusojitustarvetta, ravinnetilannetta, kulkuyhteyksien

järjestämistä sekä metsien hoitoa ja hakkuutöitä tarkasteltaisiin kokonaisvaltaisemmin. Tähän kannustettaisiin korottamalla nuoren metsän hoidon ja terveyslannoituksen tukea silloin, kun nämä tehtäisiin suometsän hoitohankkeen yhteydessä.

Energiapuun korjuutuen ja haketustuen myöntämistä koskevat edellytykset säilytettäisiin pääosin ennallaan. Uutena tuen myöntämisen rajoituksena kuitenkin olisi, että energiapuun korjuutuki voitaisiin myöntää vain kerran puuston kiertoajan kuluessa. Kaikkein karuimmilta kasvupaikoilta kerätävä energiapuu ei olisi enää energiapuun korjuu- ja haketustuen piirissä.

Metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitämistä koskevat tuet myönnettäisiin ympäristötukea ja metsäluonnon hoitohankkeiden tukena. Voimassa olevan lain mukaan ympäristötukea ei voida myöntää, jos monimuotoisuuden ylläpitämisestä johtuva metsäntuoton väheneminen tai muu taloudellinen menetys on metsälain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla vähäistä. Edellytyksen arvioinnissa otetaan huomioon hakijan saman kunnan alueella omistamien metsien hakkuuarvo. Edellytyksestä ehdotetaan luovuttavaksi. Ympäristötuki perustuisi vastaisuudessa kohteen hakkuuarvoon, josta on vähennetty omavastuuosuus. Metsäluonnon hoitohankkeina tuettavat toimenpiteet olisivat pääosin samoja kuin nykyisinkin. Uutta olisi, että kulutusta tuettaisiin uudessa laissa metsäluonnon hoitohankkeena.

Juurikäävän torjunnan sekä kokeilu- ja selvitystoiminnan tuen myöntämisen edellytykset säilyisivät ennallaan. Tukea ei kuitenkaan enää myönnettäisi mekaaniseen juurikäävän torjuntaan.

Tukien määrästä ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetuksella. Tukien määrä voitaisiin eriyttää alueittain metsätaloudellisten olosuhteiden ja hallinnollisten rajojen perusteella ja sen mukaan, onko kyseessä oma työ, työn teettäminen ulkopuolisella vai yhteishanke. Tukitasojen eriyttäminen maantieteellisesti on tarkoitettu pääosin säilyttää ennallaan.

Tuet myönnettäisiin joko toteutuneisiin kustannuksiin perustuen tai euromääräisenä tukena. Euromääräinen tuki määritettäisiin Metsäntutkimuslaitoksen keräämien yksityismetsiä koskevien metsäkeskuskohtaisten

metsänhoitotöiden kustannuksia koskevien tietojen perusteella. Tuki toteutuneisiin kustannuksiin määräytyisi tukiprosentin mukaan, joka vaihtelisi työlajeittain, kuten voimassa olevissa säädöksissäkin.

Voimassa olevan lain nojalla myönnetty etuudet eivät ole veronalaisia. Vastaava säännös ehdotetaan sisällytettäväksi tuloverolakiin.

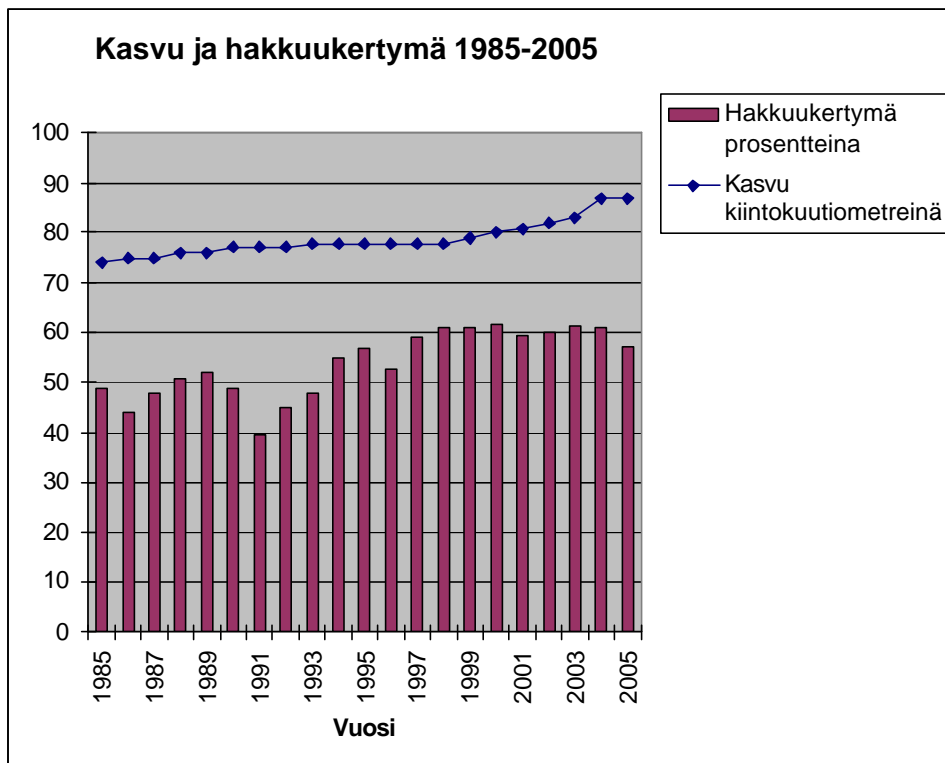
3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Yksityismetsien metsänparannustoiminta

laajeni ja julkinen rahoitus lähti kasvuun 1960-luvulla, kun metsäteollisuuden tuotantokapasiteetin kasvattaminen omaksuttiin kansantalouden keskeiseksi tavoitteeksi. Metsänparannustoiminta oli laajimmillaan 1970-luvulla. On arvioitu, että soiden ojituksella ja lannoituksella on saavutettu noin 15 miljoonan kuutiometrin vuotuinen kasvun lisäys, joka jatkuu edelleen (taulukko 5). Lisäksi on otettava huomioon laajat vajaatuottoisten alueiden metsänviljely- ja taimikonhoitotyöt, jotka ovat vaikuttaneet kasvatettavan puun laadun parantumiseen ja metsien jäoreyskehitykseen.

Taulukko 5

Metsänhoitotöiden suoritemäärät ovat riippuvaisia metsien hakkuista ja hakkuiden rakenteesta. Metsätutkimuslaitoksen julkaisemassa selvityksessä ”Julkinen tuki yksityismetsätaloudessa” (Metlan tiedonantoja 923, 2004) todetaan, että monet metsänparannushankkeet edellyttävät myös hakkuita, mikä näkyy selvästi tuen kohdentumisessa. Julkista tukea vuosina 1994-1999 saaneista maanomistajista lähes puolet oli tänä aikana myös myynyt puuta. Sen sijaan puukaupoista pidättäytyneistä maanomistajista ainoastaan 20 prosenttia oli tukirahoituksen käyttäjiä. Suomessa metsäsektorin julkinen tuki on vähäinen.

Metsänparannusinvestointien vaikutusaika on usein selvästi pidempi kuin yksityismetsälön hallinta-aika. Kuitenkin yksityiset maanomistajat ovat kiinnostuneita investointien tekemiseen, vaikka heidän omarahoitusosuutensa varsinaisista työkustannuksista onkin huomattava ja toimenpiteiden vaikutukset realisoituvat pitkän ajan kuluttua. Joinakin vuosina on ollut jopa pulaa valtion rahoituksesta.

Tuki on harkinnanvaraista ja toimenpiteitä rahoitetaan vuosittain käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Valtioneuvosto teki päätöksen 23 päivänä maaliskuuta 2006 vuosien 2007-2011 valtiontalouden kehyyksistä eri hallinnonaloille. Valtiontalouden näkymien perusteella on mahdollista, että kehyskauden aikana metsätalouteen osoitettavat varat laskevat noin kymmenesosan. Hallituksen esityksessä vuoden 2007 valtion talousarvioksi on puuntuotannon kestävyys turvaamisen momentille 30.66.44 ehdotettu 57,88 miljoonan euron määrärahaa, josta energiapuun korjuuseen ja haketuksen arvioidaan käytettävän 5,5 miljoonaa euroa. Metsätalouden hoidon edistämiseen on vastaavasti momentille 30.60.45 ehdotettu 6,965 miljoonan euron määrärahaa, josta ympäristötukeen arvioidaan käytettävän 3,960 miljoonaa euroa ja metsätalouden hoitohankkeisiin 2,375 miljoonaa euroa.

Kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa valtioneuvosto on ottanut kannan muun muassa energiapuun tukemiseen. Strategiassa todetaan, että energiapuun korjuun ja haketuksen määrärahatarve on Kioton kaudella 2008-2012 noin 6 miljoonaa euroa vuodessa. Tuen avulla ohjataan energiatuotantoon

sellainen puu, joka ei ole käytettävissä teollisuuden raaka-aineena tai ei ohjautu markkinavetoisesti energiakäyttöön. Määräraha osoitetaan nuoren metsän hoidon yhteydessä hakatun ja energiapuuksi käytettävän pienpuun korjuuseen ja haketuksen.

Esitystä laadittaessa on otettu huomioon valtioneuvoston kehysten antamat mahdollisuudet metsätalouden edistämiseen ja energia- ja ilmastostrategian kannanotot. Esityksen mukaan rahoituksen määrästä säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella. Esityksen taloudellisten vaikutusten arviointi perustuu suurelta osin esityksen liitteenä olevaan asetustalousolkseen.

Metsänhoito- ja metsänparannustöitä arvioidaan rahoitettavan vuosittain siten, että nuoren metsän hoitoon käytettäisiin jatkossakin eniten määrärahaa eli noin kolmasosa vuosittain käytettävissä olevasta. Energiapuun korjuun ja haketuksen osuus arvioidaan noin kymmeneksi prosentiksi, metsänuudistamisen osuus noin 15 prosentiksi sekä metsien tekeminen ja kunnostusojitus yhteensä 15 prosentiksi käytettävissä olevasta määrärahasta. Töiden suunnitteluun, toteutusselvityksiin ja kehittämiseen käytettäisiin vuosittain noin neljäsosa määrärahasta.

Lainarahoitus

Lainoituksesta luopuminen ei tule juurikaan vaikuttamaan työmääriin, koska vapailta markkinoilta on saatavilla lainarahaa. Lainan käyttö on tasaisesti laskenut tämän vuosikymmen alun 524 000 eurosta vuonna 2004 132 500 euroon. Noin 75 prosenttia lainavaroista käytetään Etelä-Suomessa uusiin metsäteihin, jossa lainarahoituksen osuus on ollut noin 25 prosenttia teiden rahoituksesta.

Jos kaikki lainarahoitus korvataan esityksen mukaisesti tuella, tuen tarve lisääntyy työlajeista ja tukiväyhykkeistä laskettuna yhteensä noin 50 000 euroa. Lainarahoituksen poistumisesta aiheutuva tukivarojen lisätarve jää alle kahteen prosenttiin kaikista työvaroista. Lisäksi 3-4 vuoden siirtymäajan aikana varoja kuluu vanhojen hankkeiden loppuun vieniin tarvittavaan lainarahoitukseen (noin 100 000 euroa vuodessa).

Lainarahoituksen myöntämiseen ja käyttämiseen kuluvaan hallinnointiin on metsäkeskuksissa kulunut noin 16 000 euroa vuodes-

sa, mikä summa tulee säästymään metsäkeskuksille myönnettävästä valtionavusta. Vanhojen lainojen hallinnointiin liittyvät päätökset (lainojen jaot ja panttioikeudesta vapauttamiset) ovat maksullisia päätöksiä eikä päätöksen tekoon käytetä valtionapua.

Metsänuudistaminen

Esitys merkitsee rahoitettavan metsänuudistusalan pienenemistä 17 000 hehtaarista (2004) noin 14 000 hehtaariin vuodessa. Tämä pienentää työhön tarvittavaa rahoitusta 8,2 miljoonasta eurosta 6,2 miljoonaan euroon. Suoritemäärien väheneminen johtuu useasta seikasta. Merkittävin on peltoheittojen metsityksen jääminen tukijärjestelmän ulkopuolelle, jolloin tukimäärärahojen tarve pienenee noin 1,7 miljoonalla eurolla vuosittain.

Kolmannella tukivyohtyhykkeellä käytössä olevasta 70 prosenttia tuesta toteutuskustannuksiin kohteilla, joilla kantorahatulot ovat olleet enintään kaksinkertaiset uudistamiskustannuksiin nähden, luovutaan. Tällaisia kohteista on ollut vuosittain noin 2 000 hehtaaria. Näiden kohteiden osalta tukitaso olisi samansuuruinen kuin muissakin kolmannen tukivyohtyhykkeen metsänuudistamiskohteissa eli 55 prosenttia. Kantoraha-arvo saisi tällöin olla enintään 1 800 euroa hehtaarilta. Vuosittainen tuen tarve alenisi näillä kohteilla yhteensä noin 120 000 euroa. Määritelmän yhdenmukaistaminen yksinkertaistaa metsänuudistamisen rahoittamiseen liittyvää säätelyä.

Vaatimus yhtenäisestä metsänuudistamisalueesta poistuu, mutta pienimmäksi hyväksyttäväksi kuvioksi on tarkoitus määrittää 0,5 hehtaaria, joka on käytännön metsäsuunnittelussa käytetty pienin toimenpidekuvion koko. Yksityismetsien pätehakkuun pinta-ala on Etelä-Suomessa keskimäärin 1–2 hehtaaria. Kuvion koko ja niiden lukumäärä vaikuttaa oleellisesti hankkeen maastotarkastuskustannuksiin. Luonnontuohankkeiden vähimmäispinta-alaksi hyväksyttäisiin edelleen 0,5 hehtaaria.

Laatupuiden pystykarsinta ja juurikäävän torjunta

Laatupuiden pystykarsinnan ja mekaanisen

juurikäävän torjunnan eli kantojen noston jääminen tukijärjestelmän ulkopuolelle vähentää määrärahan tarvetta noin 800 000 eurolla.

Nuoren metsän hoito

Esityksen mukaisilla tukiehoilla rahoitettava taimikonhoidon kokonaisalan arvioidaan kasvavan nykyisestä noin 67 000 hehtaarista noin 90 000 hehtaariin, koska tuen piiriin tulee kohteita, jotka eivät nykyisin ole rahoituskelpoisia. Tilaston mukaan tällaista palkkatyötä on noin 10 000 hehtaaria ja omatoimisesti tehtyä noin 12 000 hehtaaria. Taimikonhoidon rahoitustarpeen voidaan arvioida kasvavan luonnoksen tukitasolla 8,6 miljoonasta eurosta (vuonna 2004) yli kymmeneen miljoonaan euroon.

Rahoituskelpoisten 2. kehitysluokan hoitokohteiden (nuorien kasvatusmetsien) määrän arvioidaan vähenevän noin viidenneksen, kun tuki hoidettua hehtaaria kohden vahvistetaan koko työajalle samansuuruiseksi. Vuosittaisten suoritemäärien arvioidaan laskevan 73 000 hehtaarista (2004) noin 50 000 hehtaariin. Nuoren kasvatusmetsän hoidon rahoitustarve pienenee myös tukitason alenemisen vuoksi. Nuoren kasvatusmetsän hoidon rahoitustarpeen voidaan arvioida vähenevän esitetyllä tukitasolla 15,2 miljoonasta eurosta (2004) alle kymmeneen miljoonaan euroon.

Yhteenvedona voidaan todeta, että nuoren metsän hoitoon yhteensä tarvittava määräraha tulee säilymään noin 20 miljoonan euron tasolla, mutta rahoituksen painopiste siirtyy taimikoihin.

Energiapuun korjuu ja haketus

Maa- ja metsätalousministeriön alkuvuodesta 2006 Pöyry Forest Industry Consulting Oy:ltä tilaamassa tutkimuksessa ”Metsäenergian tuotannon, korjuun ja käytön kustannustehokkuus sekä tukijärjestelmän vaikuttavuus päästökaupan olosuhteissa” todetaan, että energian korjuuseen ja haketukseen osoitetun tuen ansiosta pienpuuhakkeen tuotantokustannukset ovat kilpailukykyiset hakkuutädehakkeseen verrattuna. Energiapuun voi-

massaolevan tukijärjestelmän toimivuudesta todetaan mainitussa tutkimuksessa muun muassa seuraavaa:

- tuki ei ole päällekkäinen päästökaupan kanssa;
- tuki parantaa merkittävästi pienpuun korjuun kannattavuutta;
- tuella edistetään sekä energiantuotannon, metsätalouden että metsäteollisuuden toimintaa;
- taloudellinen hyöty jakautuu tuotantoketjun eri osiin;
- vaikutus pienpuuhakkeen kokonaiskäyttöön on melko vähäinen; ja
- nykyiset tukiehdot ja maksatusperusteet ovat jossain määrin energiapuun korjuuta rajoittavia, mutta ne ehkäisevät melko tehokkaasti ainespuun ohjautumista polttoon.

Koska teollisuudelle kelpaamattoman pienpuun käyttö ei ole ilman valtion tukea kannattavaa, ehdotetaan nykyisten energiapuun korjuun ja haketuksen tuen ja tukiehtojen sisällyttämistä pääosin sellaisenaan uuteen lakiin.

Energiapuun korjuun tuki korjattua energiapuun kuutiometriä kohti säilyisi nykyisen tasoisena eli 7 euna kiintokuutiometriä kohden. Energiapuun haketustuki säilyisi myös nykyisellä tasolla eli 1,7 euna kiintokuutiometriä kohden. Energiamarkkinat kehittyvät voimakkaasti päästökaupan vauhdittamina. Nuoren metsän hoitokohteilta korjattava pieniläpimittainen energiapuu käytetään kuitenkin pääasiassa pienissä lämpölaitoksissa, jotka on jätetty päästökaupan ulkopuolelle. Nuoren metsän hoitokohteilta korjatun energiapuun hintakehitys ei tällä hetkellä mahdollista valtion tuen alentamista, jotta suotuisa kehitys pieniläpimittaisen energiapuun käytössä ei vaarantuisi. Vuonna 2005 energiapuun korjuuseen ja haketukseen käytettiin noin 5,1 miljoonaa euroa. Hallituksen energia- ja ilmastopoliittisessa strategiassa on esitetty nuoren metsän hoitokohteilta korjattavan energiapuun korjuuseen ja haketukseen käytettäväksi vuosittain 6 miljoonaa euroa.

Työllisyystyöt

Työllisyystyönä tehtävien nuoren metsän hoitotöiden ja energiapuun korjuun rahoittamisesta luovuttaisiin. Työllisyystyönä tehtävien töiden merkitys on ollut vähäinen (noin 15 henkilötyövuotta) eikä niiden rahoituksen päättyminen aiheuta juurikaan säästöjä, koska töihin on voitu myöntää 10 prosenttiyksiköllä korotettua tukea nuoren metsän hoidossa ja energiapuun korjuussa tuki on ollut kiintokuutiometriä kohden 1,7 euroa korkeampi kuin tavanomaisessa työssä.

Kulotus

Kulotuksen rahoituksen siirtäminen puuntuotannon kestävyden turvaamiseksi tehtävistä toimenpiteistä metsäluonnon hoitohankkeena rahoitettavaksi edellyttää kulotukseen käytetyn määrärahan siirtoa momentilta 30.60.44 (*Tuki puuntuotannon kestävyden turvaamiseen*) momentille 30.60.45 (*Metsäluonnon hoidon edistäminen*) Mahdollinen kulotuksen määrän kasvu tulee ottaa huomioon momentin 30.60.45 (*Metsäluonnon hoidon edistäminen*) määrärahan käyttöä suunniteltaessa. Kulotukseen on viime vuosina myönnetty valtiontukea noin 100 000 euroa vuodessa.

Vesiensuojelu

Vesiensuojelutoimenpiteiden rahoittaminen kokonaan valtion tuella lisää määräraharavetta suometsän hoidossa verrattuna nykyiseen kunnostusojituksen rahoitukseen. Tuki kannustaa maanomistajia jatkossa hyväksymään osana hankkeita nykyistä laajempia ja vaikuttavampia vesiensuojelutoimenpiteitä. Lisämääräraharave arvioidaan olevan noin 800 000 euroa.

Metsäsuunnitelma

Esityksen mukaan tuen taso tilakohtaisissa töissä ei enää olisi sidoksissa ajan tasalla olevaan metsäsuunnitelmaan. Metsäsuunnittelujärjestelmää ollaan parhaillaan uudistamassa eikä tukitasoa ole perusteltua sitoa kehittyneillä olevaan järjestelmään. Metsäsuunnitelmaa koskeva muutos aiheuttaa vuosittain noin 530 000 euron lisätuen tarpeen ehdote-

tulla tukitasolla.

Toteutuselvytykset ja töiden suunnittelu

Töiden suunnittelusta ja toteutuselvytysten laadinnasta aiheutuvien kustannusten selvittäminen on osoittautunut melko vaikeaksi, koska nämä organisaatiolle aiheutuvat kustannukset ovat niiden sisäisiä kustannuksia. Sen vuoksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella on vahvistettu keskimääräinen enimmäistukitaso näille kustannuksille. Voimassa oleva tuen taso on ollut käytössä vuoden 2002 alusta lähtien ja töitä on toteutettu vuosittain niille varattujen määrärahojen puitteissa.

Toteutuselvytyksen laatimiseen ja suunnittelusta aiheutuvien kustannusten rahoittamiseen myönnettävä tuen määrä käytettävissä olevista määrärahoista on tarpeen säilyttää suhteellisesti samalla tasolla kuin nykyisin. Ottaen huomioon valtion osarahoittamien metsänhoito- ja metsänparannustöiden kokonaiskustannukset suunnitteluun ja toteutuselvytysten laadintaan käytetään noin 15 prosenttia näistä kustannuksista.

Ympäristötuki

Ympäristötuen määräytymisperusteissa ehdotetaan siirtymistä kohdekohtaiseen tarkasteluun. On todennäköistä, että maanomistajat tulevat hakemaan ympäristötukea kohteille, jotka voimassaolevien säädösten nojalla ovat rajautuneet tuen ulkopuolelle. Tämä lisää määrärahan tarvetta. Toisaalta alin myönnettävä tuen määrä, 500 euroa sopimusta kohden, jättää kaikkein pienimmät kohteet tuen ulkopuolelle. Samoin tuen määräytyminen vain metsän hakkuuarvokorvauksen perusteella vähentää siinä määrin tuen tarvetta, että muutosten vaikutusten määrärahan tarpeeseen ja käyttöön arvioidaan kumoavan toisensa.

Suometsän hoito

Suometsän hoitokohteisiin on tarkoitus maksaa korotettua metsänhoitotöiden tukea. Korotettu tuki, joka on tarpeen ojitettujen suometsien puuston hoidon ja hakkuiden edistämisen kannalta, lisääisi rahoituksen tarvetta noin 200 000 euroa vuodessa. Metsän-

tutkimuslaitoksen selvitysten mukaan oijen perkaus tai täydentäminen ei useinkaan riitä puuston suotuisaan kehittymiseen ojitetuilla alueilla. Haihduttavan puuston määrä ja metsänhoidollinen tila vaikuttaa oijen perkaamisesta saatavaan taloudelliseen hyötyyn.

Tietojärjestelmämuutokset

Esityksestä aiheutuvien tietojärjestelmämuutosten toteuttaminen metsäkeskusten käytössä olevaan KEMERA-tietojärjestelmään vaatii noin 200 000 euroa kertainvestointina.

3.2. Ympäristövaikutukset

Metsätalouden ympäristötuki on pisimpään käytössä ollut uusimuotoinen, vapaaehtoinen suojelukeino. Se on jo vakiinnuttanut asemansa metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiskeinona. Ympäristötuen perusteiden tarkistaminen tuo sopimusten piiriin uusia kohteita ja antaa maanomistajille mahdollisuuden pienipiirteiseen metsien biologisen monimuotoisuuden hoitoon. Odotettavissa on, että kiinnostus ympäristötukeen kasvaa edelleen.

Metsänhoidon tason säilyminen yksityismetsissä nykyisellään vaikuttaa oleellisesti pitkällä aikavälillä metsien tuottokykyyn ja terveyteen. Aikanaan ojitettujen turvemaiden kokonaisvaltainen hoito vesiensuojelutoimenpiteineen edesauttaa näiden alueiden metsien hakkuumahdollisuuksien säilymistä ja vähentää metsätalouden haitallisia vaikutuksia vesistöihin. Vesiensuojelutoimenpiteiden rahoitusehtojen muutos tulee lisäämään maanomistajien kiinnostusta toimenpiteiden oikea-aikaiseen ja riittävän laajaan toteuttamiseen.

Metsiin sitoutuneen hiilen määrä kasvaa, kun metsien hoidolla ja kestäväällä käytöllä turvataan puuston kasvu ja elinvoimaisuus. Elinvoimaiset metsät kestävät myös paremmin ilman epäpuhtauksia ja maaperän happamoitumista. Ilmastomuutoksen myötä metsätuhojen riski saattaa kohota.

Puuenergiakäytön tukeminen edistää hallituksen ilmasto- ja energiapoliittisen strategian toteutumista (annettu eduskunnalle 30 päivänä marraskuuta 2005). Mikäli puuenergian käytöllä korvataan polttoöljyn käyttöä,

vähenevät hiilidioksidipäästöt noin 0,6 tonnia poltettua kiintokuutiometriä kohden. Metsiin jää suuria määriä pieniläpimittaista puuta lahoamaan. Hiilen kiertokulun kannalta puun lahoamisella ja polttamisella ei ole suurtaakaan eroa. Kasvihuoneilmiön hidastamisen kannalta edullisinta olisi sitoa hiiltä biomassaan mahdollisimman paljon mahdollisimman pitkäksi aikaa. Kasvavan puuston ohella hiiltä voidaan varastoida puutuotteisiin ja puusta tehtyihin rakennuksiin.

Boreaalissa havumetsävyöhykkeellä metsäpalot kuuluvat olennaisena osana luonnon kierto kulkuun. Lisäksi ihminen aiheutti usein metsäpaloja 1900-luvun alkuun asti. Kun metsäpalot on viimeisen sadan vuoden aikana pääosin estetty, palaneeseen puuhun erikoistuneet eliölajit ovat uhanalaistuneet. Kulutuksen rahoitusehtojen parantamisen tarkoitus on edistää kulutusta ja siten parantaa näiden eliöeläinten olosuhteita.

3.3. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Metsäkeskusten viranomaistoiminnon kannalta rahoitusehtojen yksinkertaistuminen erityisesti nuoren metsän hoidossa ja työläjien määrän supistuminen vähentää maastossa tarkastettavia tunnuksia. Myös hallinnolliset tarkastukset helpottuvat jossakin määrin. Rahoitusehtojen yksinkertaistuminen vaikuttaa virheellisten rahoitushakemusten määrän vähenemiseen. Myös maanomistajien ja toimijoiden tarvitseman neuvonnan oletetaan vähenevän nykyisestä.

Metsäkeskuksille rahoituslain toimeenpanon myönnetystä valtionavusta (noin viisi miljoonaa euroa) käytetään rahoituslain mukaisesti maastotarkastuksiin noin miljoona euroa vuosittain. Jos maastotyönmäärä vähenisi esimerkiksi 20 prosentilla, merkitsisi se siten noin 200 000 euron säästöä vuosittain. Maastotarkastuksissa voidaan tuottavuutta merkittävästi parantaa hankkimalla uusia sähköisiä työvälineitä ja raportointiin soveltuva tiedonhallintajärjestelmä.

Ympäristötuen rahoitusperusteiden muuttuminen vähentää hallinnointia mutta rahoituskohdeiden lisääntyminen ei tule vähentämään tähän toimenpiteeseen tarvittavaa työtä.

Nuoren metsän hoidossa rahoitusehtojen

yksinkertaistuminen ja siirtyminen koko työläjiä koskevaan samansuuruiseen euomääräiseen korvaukseen tietyllä tukialueella vähentää osaltaan sekä toteutusselvitysten laatijoiden että metsäkeskuksen tarkastuksen työmäärää. Lisäksi erityisen vaikeita taimikonhoitohankkeita on vuosittain ollut vain noin viisi prosenttia nuoren metsän hoitokohteista.

Rahoituslain uudistus vaatii ensimmäisinä voimassaolovuosina viranomastoiminnalta huomattavaa koulutus- ja neuvontapanosta.

3.4. Yhteiskunnalliset vaikutukset

Koska metsätaloutta Suomessa harjoitetaan koko maassa, metsätalouden tulot ja työllistämismahdollisuudet jakautuvat siten maassamme tasaisesti yli koko maan. Teollisuus ja palvelut ovat keskittyneet tietyille paikkakunnille ja siirrettävissä tuotannonalan tavoitteiden mukaisesti sinne, missä toimialalle on parhaat toimintaedellytykset.

Yksityisten maanomistajien metsissä tehtävillä toimenpiteillä on ratkaiseva vaikutus puunkäyttöön. Metsäteollisuuden käyttämästä kotimaisesta puusta yli 80 prosenttia tulee yksityisten maanomistajien metsistä. Tilakohtaiset tukimäärät ovat melko pieniä. Rahoitettavat toimenpiteet ovat pienialaisia, koska metsälöt ovat keskimäärin vain 34 hehtaaria. Lähes puolet metsälöistä on pinta-alaltaan vain 5–20 hehtaaria.

Valtion rahoittamalla metsänhoito- ja metsänparannustöillä on vuosittain saavutettu noin 2 500–3 000 henkilötyövuoden työpanos. Varsinkin Itä- ja Pohjois-Suomessa toiminnalla on luotu työpaikkoja syrjäisillä maaseutualueilla, joilla muu elinkeinotoiminta ei ole pystynyt väestöä työllistämään.

Valtion rahoitustuki kattaa vain osan töistä aiheutuneista kustannuksista ja sen merkitys kannustimena hyvään metsänhoitoon on erityisen suuri etenkin huonotuottoisimmilla metsäalueilla. Etelä-Suomessa tuottoisilla metsäalueilla maanomistajilla on metsätalouden tuloilla mahdollisuus ja metsänhoitotöiden nopeamman realisoitumisen vuoksi myös halukkuutta itse rahoittaa suurin osa töistä. Valtion rahoittama toiminta kattaa koko maassa noin 30 prosenttia metsänhoito- ja metsänparannustöiden kustannuksista.

Pellonmetsityksen jääminen pois rahoitet-

tavista toimenpiteistä mahdollistaa jatkossa näiden peltojen käytön esimerkiksi bioenergian tuotannossa.

Esityksellä ei ole vaikutuksia tuen porrastukseen. Suometsän hoitoon sisältyvällä ojitetujen alueiden kokonaisvaltaisella hoidolla ja suometsän hoidon yhteydessä tehtävien metsänhoitotöiden korotetulla tukitasolla arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia alueille, joilla puuston kasvusta keskimääräistä huomattavampi osa keskittyy aikanaan ojitetuille alueille.

Esityksellä pyritään vaikuttamaan kansallinen metsäohjelma 2010:ssä asetettujen metsänhoito- ja metsänparannustöiden suorittamiseen saavuttamiseen ja myös osaltaan edistämään metsätalouden työllisyyttä. Kansallinen metsäohjelma 2010:n toteutumista on seurattu vuosittain tehtävillä selvityksillä sekä arvioimalla ohjelma ympäristönäkökulmasta vuonna 1999. Vuonna 2002 metsäohjelmasta teetettiin ulkopuolinen evaluointi. Lisäksi valtioneuvoston tarkastusvirasto on arvioinut ohjelman vuonna 2004. Näissä yhteyksissä on arvioitu myös valtion rahoituksella tehtyjen metsänhoito- ja metsänparannustöiden toteutumista. Samaa menettelyä on tarkoitus jatkaa myös valmisteluissa olevan kansallisen metsäohjelman 2015 yhteydessä.

Yritystoimintaan esityksellä tarkoitetuilla tuilla ei suoranaisesti ole vaikutusta, koska pääosa metsätalouden tuesta kohdistuu muuttaman sadan euron suuruisina tukimäärinä yksityisten maanomistajien metsissä tehtäviin pieniin tilakohtaisiin töihin. Maanomistajat tekevät varsinkin metsänhoitotöitä itse. Metsäntie- ja suometsän hoitohankkeet, jotka useimmiten toteutetaan useamman tilan yhteisinä töinä, maanomistajat tekevät ulkopuolisilla. Yrittäjien määrä on esitetty edellä taulukossa 4.

Suoraan maanomistajille palveluja tarjoavien metsätaloustyöntekijien määrä on viime vuosina kasvanut. Edelleen metsäkeskusten ja metsänhoitoyhdistysten merkitys on suuri töiden suunnittelussa ja työnjohdossa. Metsänhoitoyhdistyksillä on palveluksessaan 650 vakituista metsuriä ja lisäksi osa metsureista toimii yrittäjinä, jotka tarjoavat palveluksiaan metsänhoitoyhdistysten välityksellä maanomistajille. Metsäkeskuksilla ei ole palveluksessaan varsinaisia metsätyöntekijöitä. Metsäkeskukset suunnittelevat ja toteuttavat

saamiensa urakoiden perusteella lähinnä metsä- ja kunnostusojitushankkeita. Metsäkeskukset tekevät varsinaiset työt maanrakennusyrittäjillä, jotka valitaan urakkatarjousten perusteella.

Siltä osin kuin tuella rahoitettava hankinta kuuluu julkisista hankinnoista annettujen säännösten soveltamisalaan, on maanomistajan kilpailutettava teetettävä työ. Esityksessä pyritään korostamaan maanomistajan asemaa töiden tilaajana esimerkiksi tien tekemisessä ja kunnostusojituksessa. Esitykseen ei sisälly niin sanottua passiiviosakasta koskevaa säännöstä. Tukea voidaan vastedes myöntää vain sitä hakeneille maanomistajille.

Esitetyillä tukijärjestelmän muutoksilla ei arvioida sinällään olevan merkittävästi vaikutuksia metsäalan yritystoimintaan. Tukijärjestelmän ulkopuolella oleva puunkorjuu on käytännössä kokonaan yrittäjäpohjainen ja liikevaihdoltaan metsänparannustoimintaan lähes kymmenkertainen.

Naisten osuus maanomistajista on kasvussa. Selvitysten mukaan metsänomistajista on naisia noin neljäsosa ja yksityismetsien alasta he omistavat viidesosan. Luvut ovat kuitenkin aliarvioita, koska yhteisomistuksessa olevien tilojen osalta useimmiten mies, joka vastaa tilan metsäasioista, on merkitty ainoaksi omistajaksi. Alueellisesti naisten osuus omistajista ei juurikaan vaihteile. Naisten osuus on keskimääräistä suurempi yli 60-vuotiaiden maanomistajien keskuudessa. Naiset korostavat metsän omistuksessaan taloudellista turvaa ja virkistysarvoja. Siinä ei ole havaittu eroja, miten naiset ja miehet haavevat metsätalouden tukia. Esityksellä ei arvioida olevan vaikutuksia sukupuolten väliseen tasa-arvoon.

4. Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 22 päivänä tammikuuta 2003 työryhmän valmistelemaan hallituksen esityksen muotoon laaditut ehdotukset kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamiseksi. Työryhmän toimeksiantoa ja kokoonpanoa muutettiin 24 päivänä lokakuuta. Toimeksiantoa muutettiin määräaikaisten osalta ja siten, että perustuslaista johtuvat lain muutostarpeet valmistellaan työryhmän sijaan ministeriössä virkatyönä. Työryhmässä olivat jäseninä

maa- ja metsätalousministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, ympäristöministeriön, Hämeen-Uudenmaan metsäkeskuksen, Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskuksen ja Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y:n edustajat. Metsätalouden rahoituslakityöryhmä luovutti 19 päivänä toukokuuta 2004 työryhmän muistion maa- ja metsätalousministeriölle. Työryhmä esitti muutoksia muun muassa nuoren metsän hoitoon, energiapuun käyttöön ja ympäristötukeen liittyen. Muistiosta pyydettiin lausunnot noin 80 eri taholta.

Maa- ja metsätalousministeriössä valmisteltiin virkatyönä hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kestävästä metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta. Muutoksen tarkoituksena oli lisätä energiapuun käyttöä. Kestävästä metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettu laki annettiin 19 päivänä marraskuuta 2004. Eduskunta edellytti, ettei lain väliaikaisia säännöksiä muutoksista energiapuun korjuuta ja haketusta koskevaan tukeen saateta voimaan, ennen kuin on varmistunut, että vastaavia tukisäännöksiä voidaan noudattaa vuoden 2005 jälkeen valtion muuta tukea metsänhoito- ja metsänparannustoimiin vähentämättä. Lakia ei ole saatettu voimaan.

Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltu virkatyönä lain kokonaisuudistus. Valmistelutyöhön liittyen ministeriö järjesti toukokuussa 2005 rahoituslakiseminaarin, johon oli kutsuttu laajalti sidosryhmien edustajia. Seminaarissa ministeriö esitteli suunnitelmiaan muutoksia rahoitukseen ja osallistujat saivat esittää näkemyksiään suunnitelluista muutoksista. Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot yli 60 eri taholta ja lausunnon toimitti yli 60 lausunnonantajaa. Lausuntojen perusteella esityksen valmistelua on edelleen jatkettu maa- ja metsätalousministeriössä virkamiestyönä ja jatkovalmistelun aikana on kuultu oikeusministeriön ja valtiovarainministeriön edustajia, joiden näkemykset on pyritty ottamaan huomioon esityksen valmistelyssä.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

5.1. Riippuvuus muista esityksistä

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 19 päivänä lokakuuta 2005 työryhmän, jonka tehtävänä on selvittää metsäkeskuksille kuuluvat merkittävää julkista valtaa sisältävät tehtävät sekä tehdä ehdotus näiden tehtävien perustuslain edellyttämästä ja tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä. Työryhmä luovutti 28 päivänä helmikuuta 2006 työryhmän muistion maa- ja metsätalousministeriölle. Hallituksen esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle lokakuussa 2006. Esitykset on tarkoitukseenmukaista käsitellä samanaikaisesti.

Esitys liittyy vuoden 2008 talousarvioesitykseen. Esityksessä on arvioitu, että Euroopan yhteisön lainsäädäntöön perustuva valtiontuen ilmoittamismenettely vie siinä määrin aikaa, ettei ole mahdollista saattaa uutta lakia voimaan jo vuoden 2007 alusta. Vaikka kyseinen ilmoittamismenettely saataisiinkin päätökseen vuoden 2007 aikana, ei ole valtion talousarvioon liittyvät näkökohdat huomioon ottaen tarkoituksenmukaista saattaa lakia voimaan kesken budjetti vuotta.

5.2. Riippuvuus kansainvälisistä velvoitteista

Euroopan yhteisön valtioneuvoston päätöksinä säädetyt Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87–89 artiklaan. Komissio seuraa jatkuvasti jäsenvaltioiden kanssa niiden voimassa olevia tukijärjestelmiä. Komission harjoittama valtiontukien yleisvalvonta perustuu tukiohjelmien ilmoittamiseen eli notifiointiin komissiolle, niiden hyväksymiseen komissiossa sekä jäsenmaiden raportointiin tukiohjelmien soveltamisesta.

Perustamissopimuksen 88 artiklan mukaan jäsenvaltion on annettava tieto tuen muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että komissio voi esittää huomautuksensa. Asiaa koskeva kirjelmä on tarkoitus lähettää komissiolle heti valiokuntakäsittelyn jälkeen. Ehdotettua lakia ei voida saattaa voimaan ennen kuin komissio on hyväksynyt tukijärjestelmän kokonaisuudessaan.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Metsätalouden rahoituslaki

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lain tarkoituksesta. Lain tarkoituksena olisi edistää metsien hyvää hoitoa ja käyttöä. Rahoituksella ohjattaisiin maanomistajia säilyttämään metsät elinvoimaisina, monimuotoisina, tuottavina ja uusiutumiskykyisinä. Edistäminen kohdistuisi sellaisiin toimenpiteisiin, jotka ylittäisivät lainsäädännössä asetetut metsien hoitoa ja käyttöä koskevat vaatimukset. Kun esimerkiksi metsälain 8 §:ssä ja metsäasetuksen (1200/1996) 3–5 §:ssä edellytetään, että uudistushakkuun jälkeen taloudellisesti kasvatuskelpoinen taimikko saadaan aikaiseksi kohtuullisessa ajassa, ehdotetun lain tehtävänä olisi kannustaa maanomistajaa hoitamaan näin aikaansaatu taimikko siten, että se kehittyisi mahdollisimman tuotoksaksi ja terveeksi metsiköksi.

Ympäristötuki muodostaisi kuitenkin poikkeuksen siihen, että tuki kohdistettaisiin lainsäädännön vaatimukset ylittäviin toimenpiteisiin. Toisen poikkeuksen muodostaisi metsänuudistamisen tuki siltä osin kuin on kyse lakiehdotuksen 9 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä. Vaikka uuden puuston aikaansaaminen uudistushakkuun jälkeen on metsälain nojalla maanomistajan velvollisuus, vähäpuustoisista tai vähäarvoista puustoa kasvavista metsiköistä saatavat hakkuutulot jäävät niin alhaisiksi, että tällaiset alueet jäisivät kokonaan hakkuutoiminnan ulkopuolelle, jollei uudistamiskustannuksiin myönnettävällä valtion tuella kannustettaisi myös tällaisten alueiden käyttöä. Varsinkin Pohjois-Suomessa valtion tuen merkitys vähäpuustoisten alueiden saattamiseksi kasvukuntoon on ollut erittäin suuri. Tuen myöntämisen edellytyksenä kuitenkin olisi, että alueet ovat puunkasvatukseen sopivia.

2 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lain soveltamisalasta. Pykälän mukaan rahoitusta voitaisiin kohdistaa vain metsälain 2 §:ssä määritellyn soveltamisalan mukaisiin

metsiin. Metsälain 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan luonnonsuojelulain nojalla perustetut suojelualueet eivät kuulu metsälain soveltamisalaan. Tähän ehdotetaan kuitenkin tehtäväksi poikkeus niiden metsien osalta, jotka kuuluvat yksityisiin luonnonsuojelualueisiin, jotka sisältyvät valtakunnallista rantojensuojeluohjelmaa koskevaan valtioneuvoston päätökseen.

Pykälän mukaan rahoitusta voitaisiin kohdistaa myös yksityisiin luonnonsuojelualueisiin. Pykälässä tarkoitetaan niitä yksityisiä luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaisia suojelualueita, joilla metsien käyttö on sallittu rauhoitusmääräysten mukaan. Maanomistajien tasavertaisuuden kannalta on tarpeen, että tällaisilla kohteilla suoritettaviin metsänhoitotoihin on tarjolla samat rahoitusmahdollisuudet kuin muissakin yksityismetsissä.

Rahoituksen katsottaisiin kohdistuvan pykälässä tarkoitettuihin metsiin myös, vaikka osa toimenpiteistä tehtäisiin muussa kohteessa, joka kuitenkin rajoittuu ehdotetussa pykälässä tarkoitettuihin metsiin. Ehdotetussa pykälässä tarkoitettu rahoituksen kohdistamista koskeva edellytys täytyisi silloin, kun tällainen muussa kohteessa tehtävä toimenpide kuten esimerkiksi vesiensuojelutoimenpide on perusteltavissa nimenomaan pykälässä tarkoitettujen metsien hoidon ja käytön kannalta. Säännös on uusi, mutta rahoituksen kohdistamisen osalta se vastaa nykyistä käytäntöä. Lisäksi edellytettäisiin, että rahoitus myönnetään valtion talousarvion määrärahojen rajoissa. Rahoitus säilyisi siten edelleen harkinnanvaraisena, joten maanomistajilla ei olisi subjektiivista oikeutta lain mukaiseen rahoitukseen. Rahoitus myönnettäisiin tukena.

3 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että tukeen sovellettaisiin ehdotetun lain lisäksi soveltuvin osin valtionavustuslakia, jollei ehdotetussa laissa toisin säädetä. Valtionavustuslaki on harkinnanvaraisia valtionavustuksia koskeva yleislaki. Valtionavustuslaki sisältää yksityiskohtaiset säännökset valtionavustuksen käytöstä, valvonnan ja takaisinperinnästä. Pääsääntöisesti valtionavustuslakia sovellettaisiin täydentävästi. Lain 7 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 13

§:n 3 ja 4 momenttia ei kuitenkaan sovelletaisi ehdotetussa laissa tarkoitettuun tukeen.

Valtionavustuslain 7 §:ssä säädetään valtionavustuksen myöntämisen yleisistä edellytyksistä. Lähtökohtaisesti myös ehdotetussa laissa tarkoitettuun tukeen sovellettaisiin kyseistä pykälää. Mainitun 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan eräs edellytyksistä olisi, että valtionavustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisenä valtionavustuksen hakijan sama muu julkinen tuki sekä valtionavustuksen kohteena olevan hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen. Asianomaisen säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että perustana valtionavustuksen myöntämisen tarpeellisuutta koskevalle arvioinnille on valtionavustuksen hakijan oma rahoitusasema. Ehdotetussa laissa tarkoitettu tuki poikkeaa tässä mielessä valtionavustuslaissa tarkoitetuista avustuksista. Voimassa olevassa laissa ei myöntämistä ole kytketty maanomistajan rahoitusasemaan. Tämä periaate on tarkoituksenmukaista säilyttää ehdotetussa uudessa laissa. Sen vuoksi pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, ettei valtionavustuslain mainittua tarveharkintäsäännöstä sovellettaisi tässä esityksessä tarkoitettuun tukeen.

Valtionavustuslain 13 §:n 3 momentissa säädetään valtionavustuksen saajan velvoitteesta käyttää sellaista omaisuutta, jonka hankintaa tai perusparannusta on tuettu valtionavustuksella, valtionavustuspäätöksessä määriteltyyn tarkoitukseen valtionavustuspäätöksessä määritellyn käyttöajan. Käyttöaikana omaisuutta ei saa pysyvästi käyttää muuhun tarkoitukseen eikä sen omistus- tai hallintaoikeutta saa luovuttaa toiselle. Säännöstä sovelletaan tietyn omaisuuden hankintaa tai perusparannusta varten myönnettyissä investointiavustuksissa, joissa avustuksen myöntämisen tarkoituksena on, että avustuksella tuettua omaisuutta käytetään määrätyn ajan valtionavustuspäätöksessä määriteltyyn tarkoitukseen. Asiallisesti kysymyksessä ovat valtionavustuksen käyttöä koskevat ehdot ja rajoitukset silloin, kun valtionavustus myönnetään investointiavustuksen muodossa ja tarkoituksena on tukea jotakin pidempiaikaiseksi tarkoitettua toimintaa. Valtionavustuslain 13 §:n 4 momentissa säädetään valtionavustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöajasta silloin, kun valtionavustus on

myönnetty muussa kuin elinkeinotoiminnan tukemisen tarkoituksessa kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan tai perusparannukseen. Säännöstä sovelletaan yleishyödylliseen tai siihen rinnastettavaan tarkoitukseen käytettävien kiinteistöjen, rakennusten tai huoneistojen hankintaan ja perusparannukseen myönnettäviin avustuksiin. Voimassa olevan lain 15 §:n mukaan metsänuudistamisesta, kunnostusojituksesta ja metsätien tekemisestä hyötyä saanut maanomistaja on velvollinen huolehtimaan alueen tai metsätien kunnossapidosta 15 vuotta hankkeelle myönnetyn rahoituksen loppuunmaksamisesta. Lakiehdotuksen 30 §:ään sisällytettäisiin samankaltainen säännös, joka koskisi metsänuudistamiseen, suometsän hoitoon ja metsätien tekemiseen myönnettyä tukea. Valtionavustuslain 13 §:n 3 ja 4 momentin säännökset eivät sovellu hyvin esityksessä tarkoitettuihin tukiin. Esityksessä tarkoitettua tukea ei myönnetä omaisuuden hankintaan. Siltä osin kuin on kyse metsänuudistamisesta, metsätien tekemisestä ja suometsän hoidosta, näiden töiden tekemisestä hyötyä saanut maanomistaja olisi velvollinen huolehtimaan alueen tai metsätien kunnossapidosta 10 vuotta hankkeelle myönnetyn rahoituksen loppuunmaksamisesta. Hoito- ja kunnossapitovelvoitteen ohella ei olisi tarkoituksenmukaista soveltaa ehdotetussa laissa tarkoitettuun tukeen myöskään valtionavustuslain 13 §:n 3 ja 4 momentissa säädettyjä avustuksen käyttöä koskevia rajoituksia.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi valtionapuviranomaisesta. Valtionavustuslain 4 §:n 1 momentin mukaan valtionapuviranomaisella tarkoitetaan sitä viranomaista, jonka tehtäviin kyseistä avustusta koskevat asiat lainsäädännön nojalla kuuluvat. Pykälässä tarkoitettuja tehtäviä kuuluisi maa- ja metsätalousministeriölle, metsäkeskuksille ja Maaseutuvirastolle. Maa- ja metsätalousministeriölle kuuluisivat kokeilu- ja selvitystoimintaa koskevat valtionapuviranomaistehtävät. Metsäkeskukselle taas kuuluisivat muulta osin esitettyjä tukia koskevat valtionapuviranomaistehtävät. Uutta olisi, että Maaseutuvirasto päättäisi metsäkeskuksen myöntämän tuen takaisinperinnästä ja ympäristötukisopimuksen purkamisesta ja irtisanomisesta. Metsäkeskukset hoitavat nykyisin

voimassa olevaan lakiin perustuvia viranomaistehtäviä. Poikkeuksen muodostavat lannojen perintätehtävät, jotka kuuluvat voimassa olevan lain mukaan lääninhallituksille. Lainoista ehdotetaan kuitenkin luovuttavaksi.

Pykälän 3 momentti liittyy julkisia hankintoja koskevien säännösten soveltamiseen. Jos tuensaaja ostaa tavaran tai palvelun ja jos julkisen tuen osuus on vähintään puolet hankinnan arvosta, sovellettavaksi tulee pääsääntöisesti julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntö. Tällöin on kyse sellaisesta tilanteesta, jossa tuki määräytyy hankinnan todellisten kustannusten perusteella, jolloin hankinnan arvo vaikuttaa suoraan tuen määrään. Kansallista hankintalainsäädäntöä ollaan uudistamassa. Asiaa koskeva hallituksen esitys (HE 50/2006 vp) on annettu eduskunnalle keuhälä 2006. Esityksellä saatetaan voimaan 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetut Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/18/EY julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta (niin sanottu hankintadirektiivi) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/17/EY vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta (niin sanottu erityisalojen hankintadirektiivi). Lakiesitysten sisältö vastaa pääosin jo voimassaolevaa hankintalainsäädäntöä. Metsätalouden rahoituksen osalta merkittävä muutos on se, ettei lakia sovellettaisi kansallisen kynnsarvon alittaviin hankintoihin. Esityksen mukaan hankintalain kansalliset kynnsarvot olisivat tavara- ja palveluhankinnoissa 15 000 euroa ja rakennusurakoissa 100 000 euroa. Jollei hankintalainsäädäntöä sovellettaisi sen vuoksi, että hankinta alittaa kansallisen kynnsarvon, pykälän 3 momentissa edellytettäisiin, että hankinta olisi muutoin tehty mahdollisimman edullisesti. Valinnan tulisi tällöin kohdistua siihen tarjoukseen, joka on halvin tai kokonaistaloudellisesti edullisin. Tuen saajan tulisi pyytää riittävä määrä tarjouksia eri toimijoilta. Riittävyyttä arvioitaessa huomiota tulisi kiinnittää mahdollisten tarjoajien määrään. Jos on vain yksi toimija, joka käytännössä kykenee toteuttamaan tehtävän, useamman tarjouksen pyytämismvelvoitetta ei olisi.

4 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tu-

en saajalle asetettavista edellytyksistä. Kuten voimassa olevan lain 2 §:ssä tuet kohdistettaisiin yksityisille maanomistajille. Pykälän 1 momentin mukaan tuki energiapuun haketuksen, metsäluonnon hoitohankkeisiin ja juurikäävän torjuntaan voitaisiin myöntää muullekin kuin yksityiselle maanomistajalle. Tuella viitataan tässä momentissa sekä töiden ja hankkeiden toteutuksen tukeen että suunnitelman ja toteutus selvityksen laatimisen tukeen. Näin ollen suunnittelun ja toteutus selvityksen tuki myönnettäisiin maanomistajalle. Juurikäävän torjunnan tuki eli työn toteutuksen ja toteutus selvityksen laatimisen tuki vastaavasti voitaisiin myöntää muullekin kuin yksityiselle maanomistajalle. Voimassa olevan lain 2 §:n mukaan toteutus selvityksen tuki on voitu muunkin rahoituksen osalta myöntää muulle kuin maanomistajalle. Käytäntönä on kuitenkin ollut, että toteutus selvityksen tuki on juurikäävän torjunnan tukea lukuun ottamatta myönnetty maanomistajalle. Tältä osin säännöstä tarkistettaisiin nykyisen käytännön mukaiseksi. Voimassa olevan lain mukaan edellytyksenä on, että rahoitettava toimenpide edistää yksityismetsien kestävää hoitoa ja käyttöä. Yksityismetsien käsitettä ei ole nimenomaisesti määritelty voimassa olevassa laissa tai metsälaisissa. Yksityismetsillä on vakiintuneesti tarkoitettu yksityisten maanomistajien metsiä, minkä vuoksi säännöksen sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi tältä osin.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan määriteltäväksi yksityinen maanomistaja. Säännös vastaa pääosiltaan voimassa olevan lain 2 §:n 2 momentin ensimmäistä lausetta. Voimassa olevan lain määritelmässä ei ole otettu huomioon kuolinpesiä ja luonnollisten henkilöiden yhteenliittymiä. Nämä tahot on kuitenkin perusteltua määritellä yksityisiksi maanomistajiksi. Sen vuoksi säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi tältä osin.

Voimassa olevan lain 2 §:n 1 momentin mukaan yhteisöjen ja säätiöiden tuen saamisen edellytyksenä on, että niiden pääasiallisena tarkoituksena on maatala- tai metsätalouden harjoittaminen. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että vaatimus koskisi myös yhteenliittymiä. Arvioinnissa voitaisiin kiinnittää huomiota siihen, mikä on asianomaisen yhteisön, säätiön tai yhteenliittymän yritys- ja yhteisötietojärjestelmään

merkitty päätoimiala. Koska rekisterimerkin-
nät eivät välttämättä ole ajantasaisia, pääasi-
allinen tarkoitus tulisi viime kädessä ratkaista
asianomaisen yhteisön, yhteenliittymän tai
säätiön liikevaihtoa ja tasetta koskevien tieto-
jen perusteella.

Voimassa olevan lain 2 §:n nojalla säätiöt
voivat saada metsätalouden rahoitusta. Ky-
seisen pykälän mukaan säätiöt, joiden pää-
asiallisena tarkoituksena on maatala- tai met-
sätalouden harjoittaminen, ovat yksityisiä
maanomistajia. Säätiölain (109/1930) 5 §:n
perustamisluvan edellytyksenä on, että sää-
tiön tarkoitus on hyödyllinen. Säätiölain 8 a
§:n mukaan säätiö ei saa harjoittaa muuta lii-
ketoimintaa kuin sellaista, joka on sen sään-
nöissä mainittu ja joka välittömästi edistää
säätiön tarkoituksen toteuttamista. Säätiön
pääasiallisena tarkoituksena ei voine olla
maatala- tai metsätalouden harjoittaminen.
Tästä syystä säännöstä ehdotetaan tarkistet-
tavaksi siten, että yksityiseksi maanomista-
jaksi katsottaisiin sellainen säätiö, jonka toi-
minnasta pääosan muodostaisi maatala- tai
metsätalouden harjoittaminen. Ehdotettua
edellytystä arvioitaisiin lähinnä säätiön lii-
ketoimintaa ja tasetta koskevien tietojen perus-
teella.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädet-
täväksi yhteismetsän ja yhteisen alueen osa-
kaskunnan oikeudesta tukeen. Säännös on
samansisältöinen kuin voimassa olevassa
laissa. Mainittua säännöstä muutettiin lailla
(112/2003), joka tuli 1 päivänä maaliskuuta
2003 voimaan samanaikaisesti uuden yhe-
teismetsälain (109/2003) kanssa. Säännös ei
koske ennen lain voimaantuloa muodostettu-
ja yhteismetsiä.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädet-
täväksi eräiden oikeuksien haltijoiden oikeu-
desta tukeen. Ehdotettu momentti vastaa
voimassa olevan lain säännöksiä. Pykälän 4
momenttia ehdotetaan kuitenkin täsmennet-
täväksi siten, että asianomaisen oikeuden hal-
tijan tulee olla luonnollinen henkilö. Kysei-
sen säännöksen nojalla tukea ei siten voitaisi
myöntää muille kuin luonnollisille henkilöil-
le.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan maa- ja
metsätalousministeriölle annettavaksi valtuus
säättää tarkemmin tuen saajaa koskevista
edellytyksistä. Asetuksella voitaisiin säätää
tarkemmin siitä, mikä katsotaan pykälän 2

momentissa tarkoitetuksi pääasialliseksi
maatala- tai metsätalouden harjoittamiseksi ja
siitä, milloin maatala- tai metsätalouden har-
joittamisen voidaan katsoa muodostavan
pääosan säätiön toiminnasta.

5 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tu-
en yleisistä edellytyksistä. Ehdotetun pykälän
sisältö on pääosin sama kuin voimassa ole-
vassa lain 4 ja 7 §:ssä.

Pykälän 1 momentti sisältää viranomaisen
tarkoituksenmukaisuusharkintaa koskevan
säännöksen. Vastaavantyyppinen säännös on
voimassa olevan lain 7 §:ssä. Ehdotetun
momentin mukaan tuettavat työt tulisi tehdä
metsäalan hyvän ammattikäytännön mukai-
sesti. Säännös on uusi. Hyvän metsäalan
ammattikäytännön perustana voitaisiin pitää
hyvän metsänhoidon suosituksia ja metsäalan
ammattimaisten toimijoiden toiminta- ja laa-
tujärjestelmiä.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädet-
täväksi, ettei tukea myönnettäisi niihin töihin
tai toimenpiteisiin, jotka laissa säädetään
maanomistajan velvollisuudeksi. Kyseeseen
voisivat siten tulla esimerkiksi kestävästä met-
sätalouden rahoituksesta annetun lain tai sitä
vastaavan aikaisemman lain, *Lapin vajaatuo-
ttoisten metsien kunnostamisesta annetun
lain (1057/1982)*, yksityismetsälain (412/67),
metsälain tai luonnonsuojelulain velvoitteet.
Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostami-
sesta annetun lain nojalla rahoitusta myön-
nettiin vuosina 1982–1998. Mainitun lain no-
jalla rahoitettuja töitä tehtiin ja rahoitusta
maksettiin vuoden 2002 loppuun asti. Tukea
ei voitaisi esimerkiksi myöntää töihin, jotka
aiheutuvat kyseisen lain mukaisesta maan-
omistajan hoito- ja kunnossapitovelvoittees-
ta. Tukea ei myöskään voitaisi myöntää esi-
merkiksi silloin, kun kyseessä olisi jokin
luonnonsuojelulaista johtuvan velvoitteen
täyttäminen. Ehdotettua momenttia vastaa
voimassa olevan lain 4 §:n 2 ja 4 momentti.
Uutta on kuitenkin se, ettei momentissa ni-
menomaisesti lueteltaisi niitä lakeja, joihin
velvollisuudet perustuvat. Käytännössä ky-
seeseen voisi tulla vain metsien hoitoon ja
käyttöön liittyvä laki.

Pykälän 2 momentin mukaan tukea saisi
kuitenkin käyttää ympäristötukeen ja vähä-
puustoisen tai vähäarvoista puustoa kasvavan
metsän uudistushakkuun jälkeisiin uuden
puuston aikaansaamiseksi tarpeellisiin toi-

menpiteisiin. Nämä rahoitettavat toimenpiteet liittyvät sellaisten velvoitteiden täyttämiseen, jotka koskevat maanomistajaa suoraan metsälain nojalla. Säännöksessä viitataan ympäristötukeen, josta ehdotetaan säädettäväksi 16 §:ssä Ympäristötukea voitaisiin esityksen mukaan myöntää silloin, kun kyse on metsälain 10 §:n 3 momentissa tarkoitetun velvoitteen täyttämistä. Toinen poikkeus liittyy metsänuudistamisen tukeen, josta ehdotetaan säädettäväksi 9 §:ssä. Säännös koski ehdotetun 9 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä. Myös tällöin on kyse metsälain asettamasta velvoitteesta. Uuden puuston aikaansaamista koskeva velvoitteesta säädetään metsälain 8 §:ssä.

Pykälän 3 momentin mukaan tuettavan työntäjä toimenpiteentulisi olla sen mukainen kuin muussa laissa säädetään. Lisäksi momentissa kiellettäisiin tuen myöntäminen sellaisiin töihin tai toimenpiteisiin, jotka ovat aiheutuneet metsälain tai muun lain vastaiseksi todesta toiminnasta. Voimassa olevassa laissa on samantyyppinen säännös. Voimassa olevan lain 4 §:n 3 momentin mukaan tukea ei saa myöntää metsälain vastaiseksi toiminnaksi todesta toiminnasta. On perusteltua, ettei tukea voitaisi myöntää myöskään muun lain vastaiseksi todesta toiminnasta. Ehdotetussa momentissa lainmukaisuudella ja -vastaisuudella viitattaisiin aineellisiin säännöksiin. Esimerkiksi metsälain 14 a §:ssä tarkoitetun taimikon perustamisilmoituksen laiminlyönti ei estäisi tuen saamista. Vastavasti taas tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että metsänviljelyssä käytetään sellaista metsänviljelyaineistoa, joka täyttää metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002) vaatimukset.

Esityksessä tarkoitettuun tukeen sovellettaisiin valtionavustuslakia. Valtionavustuslain 10 §:n mukaan valtionavustuksen hakijan tulee hakemuksen yhteydessä antaa valtionapuviranomaiselle oikeat ja riittävät tiedot valtionavustuksen käyttötarkoituksesta sekä niistä muista seikoista, joita valtionapuviranomainen tarvitsee hakemuksen ratkaisemiseksi. Tuen myöntäminen perustuu siten hakijan antamiin tietoihin. Valtionavustuslain esitöissä on kuvattu mainitun säännöksen ja silloisen hallintomenettelylain (598/1982) 17 §:n välistä suhdetta siten, että valtionapuviranomaisen hallintomenettelylain 17 §:n mu-

kainen selvittämisvelvollisuus keskittyy hakijan antamien tietojen oikeellisuuden tarkistamiseen ja valtionavustuksen myöntämisperusteiden arviointiin ja että tarvittaessa valtionapuviranomaisen on hallintomenettelylain 17 §:n mukaisten, menettelyn johtamiseen liittyvien velvoitteidensa nojalla ohjattava valtionavustuksen hakija esittämään tarvittavat ja riittävät tiedot. Valtionavustuslain esitöiden mukaan oikeiden ja riittävien tietojen antamatta jättäminen voi johtaa hakemuksen tutkimatta jättämiseen ja siihen, ettei etuutta myönnetä. Valtionavustuslain 12 §:n 4 momentissa säädetään valtionavustuksen saajan velvollisuudesta antaa valtionapuviranomaiselle valtionavustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Ehdotettu tuen epäämistä koskeva säännös liittyy mainittuihin valtionavustuslain säännöksiin.

Pykälän 4 momentin mukaan metsäkeskuksella olisi oikeus evätä tuki, jos hakemustiedot ovat olleet puutteellisia, harhaanjohtavia tai virheellisiä. Tuen hakijalla olisi siten valtionavustuslain mukaisesti velvollisuus huolehtia siitä, että metsäkeskuksella on käytettävissään oikeat ja riittävät tiedot tukihakemuksen ratkaisemiseksi. Metsäkeskus ei olisi itse velvollinen hankkimaan tarvittavia selvityksiä. Hallintolain (434/2003) 8 §, joka koskee viranomaisen neuvontavelvollisuutta, ja hallintolain 22 §, joka koskee asiakirjan täydentämistä, velvoittavat kuitenkin metsäkeskusta. Metsäkeskuksen on siten ohjattava hakijaa esittämään tarpeelliset ja riittävät tiedot. Ehdotetussa säännöksessä tarkoitetaan nimenomaan hakemusasiaan liittyvien tosiseikkojen selvittämistä. Oikeudellisten seikkojen selvittäminen kuuluu taas ensisijaisesti metsäkeskukselle. Tähän liittyen ehdotetaan säädettäväksi, että metsäkeskuksella olisi eräisiin luonnonsuojelulain velvoitteisiin liittyvä selvittämisvelvollisuus (lakiehdotus 23 §).

Valtionavustuslain 19 §:n mukaan valtionavustuksen maksaminen voidaan keskeyttää muun muassa silloin, kun valtionavustuksen saaja on laiminlyönyt tietojenantovelvollisuutensa. Valtionavustuslain 21 §:n mukaan valtionavustus on tiettyjen edellytysten täytyessä määrättävä takaisinperittäväksi, jos valtionavustuksen saaja on antanut vääriä ja harhaanjohtavia tietoja valtionapuviranomaiselle. Valtionavustuslaissa ei ole säännöksiä

siitä, jos tällainen tilanne syntyy jo ennen tuen myöntämistä. On mahdollista, että esimerkiksi ennen tuen myöntämistä tehtävässä tarkastuksessa havaitaan, ettei työtä ole toteutettu toteutusselvityksessä ilmoitetun mukaisesti. Tällaisissa tilanteissa on perusteltua jättää tuki myöntämättä. Selvyyden vuoksi asiasta ehdotetaan otettavaksi pykälän 4 momenttiin oma säännös.

6 §. Pykälän 1 momentin mukaan tuettavat työt voitaisiin tehdä joko omana työnä tai ne voitaisiin teettää ulkopuolisella toimijalla. Työn teettäminen ulkopuolisella ei vaikuttaisi tuensaajan ja metsäkeskuksen väliseen oikeussuhteeseen. Tukipäätöksen mukainen tuensaaja olisi siten aina täysimääräisesti vastuussa tuen asianmukaisesta käytöstä.

Ehdotettu 2 momentin määritelmä omasta työstä on siten tarpeen sen määrittämiseksi, maksetaanko mainittujen asiakirjojen laatimisesta tukea. Määritelmässä otettaisiin huomioon myös se, onko hakija esimerkiksi yhteisö, kuolinpesä tai säätiö. Oman työn määritelmässä ei ole viittausta toiminimen käyttöön. Toiminimellä tarkoitetaan nimeä, jota elinkeinonharjoittaja käyttää toiminnassaan. Toiminimi ei siis ole erillinen oikeushenkilö. Jos luonnollinen henkilö käyttää toiminimeä, toiminimellä tehty työ katsottaisiin aina asianomaisen luonnollisen henkilön työksi. Määritelmässä ei ole viittausta toiminimen käyttöön. Toiminimellä tarkoitetaan nimeä, jota elinkeinonharjoittaja käyttää toiminnassaan. Toiminimi ei siis ole erillinen oikeushenkilö. Jos luonnollinen henkilö käyttää toiminimeä, toiminimellä tehty työ katsottaisiin aina asianomaisen luonnollisen henkilön työksi.

Pykälän 3 momentissa määriteltäisiin yhteishanke. Voimassa olevankin lain mukaan yhteishankkeita on rahoitettu, mutta yhteishanketta ei ole määritelty laissa tai sen nojalla annetuissa asetuksissa. Pykälässä asetettaisiin vaatimus kiinteistöjen kuulumisesta eri maanomistajille. Maanomistajan tulee olla joko luonnollinen henkilö tai jokin 4 §:ssä määritellyistä yhteisöistä, yhteenliittymistä, kuolinpesistä tai osakaskunnista. Momentissa tarkoitetaan identtisiä maanomistajia. Näin ollen yhteishanke olisi kyseessä, vaikka kahdella kiinteistöllä olisi osittain omistajina samoja luonnollisia henkilöitä. Lisäksi momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että yhteishankkeena pidettäisiin yhden yhteismetsän toteuttamaa metsätien tekemistä ja suometsän hoitoa koskevaa hanketta. Tällaisella yhden yhteismetsän toteuttamalla hankkeella on samanlaisia mittakaavaetuja kuin muilla

pykälässä tarkoitetuilla yhteishankkeilla.

7 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi suunnitelmasta ja toteutusselvityksestä. Kuten nykyisinkin tukien saamisen edellytyksenä olisi pääsääntöisesti jompikumpi näistä asiakirjoista. Pykälässä tarkoitettua suunnitelmaa tai toteutusselvitystä ei nykyisen käytännön mukaisesti edellytetä esimerkiksi ympäristötuessa tai metsäluonnonhankkeissa. Uutta olisi, että lain tasolla määriteltäisiin työlajikohtaisesti, kumpi asiakirja on liitettävä hakemukseen.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että suunnitelman ja toteutusselvityksen laatijalla tulee olla tuettavan toimenpiteen osalta riittävä asiantuntemus. Säännös on yleisluonteinen. Riittävä asiantuntemus voisi perustua esimerkiksi ammatti- tai näyttötutkintoon. Ehdotettu momentti liittyy pykälän 3 momenttiin, jonka mukaan suunnitelman ja toteutusselvityksen laatimisesta aiheutuneisiin kustannuksiin voidaan myöntää tukea. Suunnittelu- ja toteutusselvitystuen tarkoituksena on ohjata maanomistajia käyttämään metsäalan asiantuntijapalveluja. Taustalla on ajatus, että hyvällä suunnittelulla voidaan parantaa töiden laatua ja raportointia. Toisaalta sekä suunnitelman että toteutusselvityksen sisältövaatimukset ovat olleet ja olisivat vatedeskin osin sellaisia, että asiakirjan laatimisen käytännön edellytyksenä on metsäalan osaaminen. Kun moni maanomistaja näistä käytännön syistä joutuu turvautumaan asiantuntija-apuun, on kummankin asiakirjan laatimisen tukeminen näin ollen perusteltua. Suunnitelman hyväksymisen edellytykseksi asetettaisiin, ettei toimenpiteiden toteuttamista ole aloitettu. Poikkeuksena olisi suometsän hoidon yhteydessä suunniteltu piennartie. Suunnitelma voitaisiin hyväksyä, vaikka piennartien tekemistä koskeviin toimenpiteisiin olisi jo ryhdytty. Piennartien tekeminen helpottaa ojitetujen alueiden kuljetusten järjestämisestä. Ojien kunnostuksen kannalta on tärkeätä, että hakkuut ja puunkuljetukset ojitetulta alueella saadaan ajoissa käyntiin. Usein tämä tarkoittaa sitä, että piennartien rakentaminen on tarkoituksenmukaista aloittaa suunnitelman maastotyövaiheen jälkeen, vaikka suunnitelman paperityöt tehdään ja suunnitelma hyväksytään vasta talvikaudella.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädet-

täväksi, että tukea voitaisiin myöntää ainoastaan niihin kustannuksiin, jotka ovat aiheutuneet suunnitelman laatimisesta tai siitä, että toteutusselvitys on tehty muuna kuin lakiehdotuksen 6 §:ssä tarkoitettuna omana työnä. Tukea ei siis myönnettäisi sillä perusteella, että tuensaaja on itse laatinut toteutusselvityksen. Toteutusilmoituksen laatimisesta aiheutuneista kustannuksista ei myönnettäisi lainkaan tukea. Tämä vastaa nykyistä käytäntöä.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan maa- ja metsätalousministeriölle annettavaksi valtuus säätää suunnitelman ja toteutusselvityksen sisältövaatimuksista.

8 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että tukien määristä ja muista niiden määräytymisen perusteista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Kyseisen momentin mukaan tuet voitaisiin eriyttää alueittain metsätaloudellisten olosuhteiden ja hallinnollisten rajojen perusteella. Tuen määrä voitaisiin eriyttää myös sen mukaan, onko kyseessä oma työ, työn teettäminen vai yhteishanke. Eriyttäminen ei kuitenkaan koskisi ehdotetun lain 4 ja 5 luvun tukia. On taloudellisesti tarkoituksenmukaisempaa toteuttaa hankkeita suurempina kokonaisuuksina. Toisaalta tuen määrässä tulisi ottaa huomioon tuettavasta toiminnasta maanomistajalle aiheutuneet kustannukset. Maanomistajat ovat eriarvoisessa asemassa luonnonolosuhteista johtuen. Alueittain tehtävällä tukien määrän eriyttämisellä vähennettäisiin eriarvoisuutta siten, että suhteessa suurempi tuki kohdistettaisiin niille, jotka harjoittavat metsätaloutta heikommassa luonnonolosuhteissa. Kuten pykälän 1 momentin sanamuodosta käy ilmi, tukimäärien eriyttäminen perustuisi valtioneuvoston tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Näin ollen tukien määriä ei kaikissa tapauksissa olisi velvollisuutta eriyttää momentissa mainituin perustein. Metsätaloudellisten olosuhteiden perusteella suoritettavan tukimäärien eriyttämisen taustalla tulisi olla pyrkimys vähentää maanomistajien välistä eriarvoisuutta siten, että suhteessa suurempi tuki kohdistettaisiin niille maanomistajille, jotka harjoittavat metsätaloutta heikommassa olosuhteissa. Pohjois-Suomessa metsätalouden kannattavuus on vain murto-osa Etelä-Suomen vastaavasta. Alueellinen eriyttäminen voitaisiin toteuttaa hallinnollisten rajojen

perusteella, koska se on hallinnollisesti yksinkertaisinta. Hallinnollisilla rajoilla tarkoitetaan tässä metsäkeskus- ja kuntarajoja. Työn kustannukset vaihtelevat merkittävästi sen mukaan, onko kyseessä oma työ, työn teettäminen vai yhteishanke, minkä vuoksi tukien määriä on joissakin tapauksissa tarpeen eriyttää. Valtioneuvostolla oleva valtion talousarvioon soveltamiseen liittyvä norminantovalta samoin kuin toimivalta antaa budjetin määrärahanormeja täydentäviä määräyksiä sekä valtionaloudelliset näkökohdat huomioon ottaen on perusteltua jättää valtioneuvostolle tukien määrään liittyvää harkintavaltaa.

Voimassa olevan lain 9 §:n mukainen vyöhykejako on määritetty maatilatalouden tuloverolaissa (543/1967) säädetyn metsätalouden puhtaan tulon verotukseen liittyen. Tässä niin sanotussa metsän pinta-alaverotuksessa on laskettu metsän keskimääräinen tuotto kunnassa tai kuntaryhmässä, johon myös voimassa olevan lain vyöhykejako perustuu. Vyöhykejako on tarkoitus säilyttää ennallaan, koska metsätalouden nettotuoton alueellisessa jakautumisessa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Voimassa olevan lain 9 §:n 3 momentin mukaan tukiprosentti on alempi eräiden lain 2 luvussa tarkoitettujen tukien osalta, jos kiinteistöllä ei ole ajan tasalla olevaa metsäsuunnitelmaa. Metsäkeskus joutuu siis selvittämään, onko tilan metsäsuunnitelma ajan tasalla. Säännöksestä ehdotetaan luovuttavaksi, jotta tukien käsittelyyn liittyvää hallinnointia saadaan samalla kevennettyä. Metsäsuunnittelua ollaan kokonaisuudessaan uudistamassa. Tavoitteena on, että uusi metsävaratietojärjestelmä otetaan käyttöön vuonna 2008. Metsävaratietojärjestelmää päivitetään metsän kasvumalleilla sekä toteutustiedoilla, jolloin se on jatkuvasti ajan tasalla.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin ympäristötuen laskennassa käytettävästä puukuutiometrin keskikantohinnasta. Ympäristötuki koostuisi hakkuuarvokorvauksesta ja muusta korvauksesta. Metsän hakkuuarvon laskemisessa käytettäisiin puukuutiometrin keskikantohintaa, joka lasketaan kolmen edellisen kalenterivuoden keskikantohintojen aritmeettisena keskiarvona. Laskennassa nykyisinkin käyte-

tyt hinnat perustuvat Metsäntutkimuslaitoksen laatimaan puun osto- ja hintatilastoon ja yksityismetsien puutavaralajittaiset hakkuumäärät Metsäntutkimuslaitoksen markkina-hakkuutilastoon. Ministeriön asetus annettaisiin vuosittain, sillä puukuutiometrin keskikantohinta voi vuosittain vaihdella merkittävästi alueilla puun markkinatilanteesta riippuen. Metsäntutkimuslaitoksen tilastot ovat kaikkien saatavissa, joten puukuutiometrin keskikantohinnan laskennassa käytettävät tiedot ovat yleisesti saatavissa Metsäntutkimuslaitoksen tilastoista.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi myönnettävän ympäristötuen vähimmäismäärästä. Ympäristötuen vähimmäismäärä olisi sopimusta kohti 500 euroa. Säännös on uusi. Ympäristötuen vähimmäismäärän asettamisen tarkoitus on tehostaa hallintoa ja saada aiempaa suurempi osuus käytettävissä olevista varoista suunnattua suoraan metsään. Kaikkein pienimmillä kohteilla ei pystytä tehokkaasti edistämään ekologisten tavoitteiden saavuttamista. Ehdotettu vähimmäismäärä, 500 euroa, vastaa nykyisellä hintatasolla Etelä-Suomessa keskimäärin vajaa puolen hehtaarin ja Pohjois-Suomessa noin hehtaarin kohdetta. Lisäksi lakiehdotuksen 16 §:ssä olisi maanomistajan omavastuuta koskeva säännös.

Pykälän 3 momentti sisältää samansisältöisen säännöksen kuin voimassa olevan lain 31 §. Kuten nykyisinkin varojen suuntaamista koskevan päätöksen tekisi maa- ja metsätalousministeriö.

2 luku. **Metsänhoito- ja metsänparannustyöt**

Luvussa ehdotetaan säädettäväksi metsänhoito- ja metsänparannustöihin myönnettävien tukien perusteista. Tuet vastaavat pitkälle voimassa olevan lain 2 luvun (puuntuotannon kestävyuden turvaaminen) rahoitusta. Ehdotetun luvun tuet muuttuvat kahdessa suhteessa. Ensinnäkään metsätalouden toimenpiteisiin ja hankkeisiin ei voitaisi myöntää enää valtion lainoitusta, joka jäisi pois siirtymäajan jälkeen valtion vuosittaisesta talousarviosta. Lisäksi kunnostusojituksen sijaan työläiseksi tulisi suometsän hoito.

Lainajärjestelmästä luopumisen osalta voi-

daan todeta, että käytännössä lainojen merkitys ei ole ollut suuri. Maanomistajat ovat saaneet edullisemmin lainaa markkinoilta, mikä on johtanut valtionlainojen vähäisempään kysyntään. Kun lisäksi otetaan huomioon lainojen käsittelyn korkeat hallinnolliset kustannukset, lainajärjestelmän jatkamiselle ei ole enää perusteita.

9 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuesta metsänuudistamiseen. Pykälä on yksityiskohtaisempi kuin voimassa olevan lain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan määritelmä. Ehdotettu pykälä eroaa nykyisestä siinä, että vastedes ei tuettaisi metsätalouden käyttöön otettavan metsänkasvatukseen soveltuvan alueen metsitystä. Yleensä tällöin on ollut kyse pellonmetsityksestä. Pellonmetsitys on kuulunut rahoitettaviin toimenpiteisiin siitä lähtien, kun pellonmetsitys katsottiin maatalouspoliittisena toimenpiteenä tarkoituksenmukaiseksi keinoksi lievittää maataloustuotteiden ylituotantoa. Samalla myös rajoitettiin pellon raivausta. Tällöin peltojen metsityksestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen oli käytettävissä maatalouden rahoitusta. EU-jäsenyyden myötä pellon raivausta ei enää Suomessa rajoiteta ja tilanne onkin johtanut siihen, että viime vuosina on metsistä raivattu peltoa enemmän kuin peltoja on metsitetty. Pellonmetsitykseen ei vuoden 2002 jälkeen ole ollut käytettävissä maatalouden rahoitusta. Samaan aikaan metsätalouden edistämiseen tarkoitettujen resurssien riittävyys on noussut esille. Mikäli jatkossa pellonmetsitys katsottaisiin toimenpiteeksi, johon valtion tuella tulee vaikuttaa, olisi tarkoituksenmukaista, että pellonmetsitykseen ohjattaisiin resursseja ilman, että samalla pienennetään metsien hoitoon ja metsänparannukseen tarkoitettuja varoja.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 1 kohta eroaa voimassa olevan lain 6 §:n 1 momentin 1 kohdasta siinä, ettei luontaista uudistamista tuettaisi enää suoja-alueella. Muutoksella ei olisi käytännön vaikutusta tuen myöntämiseen. Vuosina 1928 ja 1937 perustettiin muutamia suoja-alueita, jotka menetettiin toisen maailmansodan jälkeisissä alueluovutuksissa. Myöhemmin ei suoja-alueita ole perustettu.

Pykälää täsmennettäisiin terminologian osalta. Pykälän mukaan tukea voitaisiin myöntää joko *luontaiseen uudistamiseen* tai *metsänviljelyyn*. Metsäalalla vakiintuneen

käytännön mukaan luontaisella uudistamisella tarkoitetaan siemenpuuhakkuuta, väljenyshakkuuta, suojuspuuhakkuuta ja kaistalehakkuuta. Metsänviljelyllä taas tarkoitetaan metsänistutusta tai kylvöä.

Ehdotetussa pykälässä ei ole viittausta Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamisesta annettuun lakiin. Kyseisessä laissa tarkoitettua rahoitusta myönnettiin vuosina 1982–1998. Tästä syystä voimassa olevan lain 1 §:n 1 momentin d alakohtaa ei ole tarpeen sisällyttää ehdotettuun pykälään.

Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin ne toimenpiteet, joiden perusteella voitaisiin myöntää metsänuudistamistukea. Momentin 1 kohta vastaa osittain voimassa olevan lain 1 §:n 1 momentin 1 kohdan b alakohtaa. Kuten edellä on todettu, luontaiseen uudistamiseen suoja-alueella ei kuitenkaan enää myönnettäisi tukea. Luontaista uudistamista tuettaisiin myös vähäpuustoista tai vähäarvoista puustoa kasvavassa metsässä. Tältä osin ehdotus vastaa nykyistä käytäntöä. Pykälän 1 momentin 3–4 kohtien mukaan tukea voitaisiin myöntää metsänviljelyyn. Nyt pykälän 1 momentin 3 ja 4 kohtia vastaava säännös on kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun asetuksen 3 §:n 4 ja 5 kohdassa. Sisältönsä puolesta nämä kohdat kuuluivat lain määritelmään rahoitettavista toimenpiteistä. Pykälän 1 momentin 3 kohdan nojalla metsänviljelyyn voitaisiin myöntää tukea, jos metsänuudistamisen seurauksena syntynyt taimikko on tuhoutunut maanomistajasta riippumattomasta syystä. Edellytys ei täytyisi esimerkiksi silloin, kun kyseessä on huonosta viljelytyöstä tai kasvupaikalle sopimattomasta metsänviljelyaineistosta taikka ruohon-, heinän- ja vesakontorjunnan laiminlyönnistä aiheutunut tuho. Esimerkiksi juurikkään aiheuttaman tuhon johdosta tehtävään metsänuudistamiseen ei voitaisi myöntää tukea.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi metsänuudistamistuen yleisistä edellytyksistä. Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että kohde, joka voi olla jakautunut usealle alueelle, täyttää vähimmäispinta-alaa, uudistusaluetta ja puulajeja koskevat vaatimukset ja että työ täyttää sen mukaan, mikä uudistamismenetelmä on kyseessä, joko taimimääriä tai kylvökohtia ja siemenmääriä koskevat vaatimukset sekä maanpinnan käsit-

telyä koskevat vaatimukset. Lisäksi edellytettäisiin, että alueen lämpösumma on riittävä metsänuudistamiseen. Vähimmäispinta-alasta säädetään nykyisin kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla puuntuotannon kestävyyden turvaamiseksi tehtävistä töistä annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 44/01 2 §:ssä. Vähimmäispinta-ala on 0,5 tai 1 hehtaari siitä riippuen, millä tukivyohtyhykkeellä uudistusalue sijaitsee, onko kyseessä tilusjaotukseltaan epäsuotuisa alue tai onko kyseessä luonnontuhoon jälkeinen metsänuudistaminen vai vähäarvoista puuta kasvavan alueen tai vähäpuustoista koskevan alueen uudistaminen. Hallinnon yksinkertaistamiseksi ja tukien vaikuttavuuden lisäämiseksi valtioneuvoston asetuksella on tarkoitettu säätää, että vähimmäispinta-ala olisi 1 hehtaaria lukuun ottamatta luonnontuhoon jälkeistä metsänviljelyä, jossa vähimmäispinta-ala olisi 0,5 hehtaaria. Tuettava alue voisi kuitenkin muodostua useasta eri kohteesta. Tuettavan kohteen tai kuvion vähimmäispinta-ala tulisi kuitenkin olla vähintään 0,5 hehtaaria.

Pykälän 2 momentissa tarkoitettut muut kuin vähimmäispinta-alaa koskevat vaatimukset liittyvät ehdotettuun 5 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan tukea ei saa käyttää työhön tai toimenpiteeseen, joka on laissa säädetty maanomistajan velvollisuudeksi. Näin ollen tukea ei voitaisi myöntää sellaiseen toimenpiteeseen, joka on esimerkiksi metsälaissa säädetty maanomistajan velvollisuudeksi. Metsälain 8 §:n mukaan maanomistajan velvollisuutena on uudistushakkuun jälkeen saada aikaan taloudellisesti kasvatuskelpoinen taimikko. Taloudellisesti kasvatuskelpoisen taimikon aikaansaamista koskevat tarkemmat säännökset ovat metsälain soveltamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön päätöksen 7 ja 8 §:ssä. Mainitussa 7 §:ssä säädetään kasvupaikkakohtaisesti kasvatuskelpoisista puulajeista ja mainitussa 8 §:ssä taimien vähimmäismääristä.

Pykälän 2 momentin mukaan kohteen tulisi täyttää puulajeja koskevat vaatimukset sekä metsänviljelyn osalta taimimääriä koskevat vaatimukset. Tarkoituksena on, että tukea myönnettäisiin metsänviljelyyn, jos viljelyssä käytetään taloudellisesti kasvatuskelpoisia puulajeja eli mäntyä, kuusta ja rauduskoivua. Muiden puulajien käyttö voitaisiin hyväksyä

vain, jos hakemuksessa kiistatta osoitettaisiin muiden puulajien käyttö taloudellisesti kannattavaksi ja kasvupaikalle sopivaksi.

Metsälain soveltamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön päätöksen 7 §:ssä hieskoivu katsotaan kasvatuskelpoiseksi puulajiksi turvemaiden ja kangasmaiden soistuneissa osissa ja savipitoisilla mailla. Lisäksi muillakin kasvupaikoilla taimimääriin voi sisältyä hieskoivua ns. täydentävänä puulajina enintään 20 prosenttia silloin, kun kasvatuskelpoisia taimia ei ole riittävästi. Lapin metsäkeskuksen toimialueella kasvatuskelpoisiksi hyväksyttävien taimikoiden taimien vähimmäismääriin voidaan laskea mukaan täydentävinä taimina 50 prosenttia hieskoivua. Metsänuudistamisen tuella pyritäisiin edistämään sellaisen kasvupaikalle sopivan viljelymateriaalin käyttöä, jonka tuotoskyky on mahdollisimman korkea. Tämä tavoite otettaisiin huomioon metsänviljelyn puulajeja ja kasvupaikkoja koskevien vaatimusten määrittelyssä. Hieskoivun tuotoskyky on määntynyt, kuuseen ja rauduskoivuun nähden huomattavan alhainen, minkä vuoksi sen käytön edistämistä ei voida pitää perusteltuna. Säännöksellä pyritään selkeyttämään ehdotetun tuen vaatimusten ja metsälain vaatimusten välistä eroa.

Pykälän 2 momentin viimeinen lause koskee vähäpuustoisen tai vähäarvoista puustoa kasvavan metsän uudistushakkuun jälkeisiin uuden puuston aikaansaamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin myönnettävää tukea. Tällöin tuki voitaisiin myöntää, jos kohde täyttää puuston kantoraha-arvoa koskevan vaatimuksen. Nykyisin puuston kantoraha-arvoa koskevasta vaatimuksesta säädetään kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun asetuksen 3 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa tarkoitettujen edellytysten lisäksi metsäkeskusten tulisi ottaa huomioon myös tuen myöntämisen yleiset vaatimukset. Lakiehdotuksen 5 §:n 3 momentin mukaan tukea ei esimerkiksi voisi myöntää sellaiseen toimenpiteeseen, joka ei ole sen mukainen kuin muussa laissa säädetään. Esimerkiksi metsänuudistamiseen viljelemällä voidaan tukea myöntää vain silloin, kun viljelyssä käytetään metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002) mukaista metsänviljelyaineistoa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädet-

täväksi poikkeus, joka koskisi niitä tilanteita, joissa metsänuudistamisen seurauksena syntynyt taimikko on tuhoutunut maanomistajasta riippumattomasta syystä. Tukea ei tällöin myönnettäisi, jos kyseessä olisi hirvieläinvahinko tai jos alueella aikaisemmin ehdotetun lain mukaisesti rahoitettua metsänuudistamista ei ole saatettu loppuun. Jälkimmäistä vastaava säännös on kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla puuntuotannon kestävyuden turvaamiseksi tehtävistä töistä annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 44/01 2 §:n 8 momentissa. Uutta olisi se, että laissa säädettäisiin siitä, ettei tukea myönnettäisi myöskään silloin, jos kyseessä on hirvieläinvahinko. Hirvieläinten metsälle aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen on erillinen järjestelmä, joka perustuu metsästyslain (615/1993) 87 §:ään ja sen nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen hirvieläinvahinkojen korvaamisesta (1162/2000). Mainitun asetuksen 16 §:n mukaan hirvieläimen aiheuttamaksi todetusta vahingosta voidaan korvata ne taloudelliset menetykset, jotka aiheutuvat metsänviljelyaineiston, taimikon tai sitä varttuneemman puuston arvon merkittävästä alenemisesta tai vahinkoalueen välttämättömästä täydennysviljelystä tai uudelleen metsittämisestä. Määrärahat korvausten maksamiseen kertyvät hirvieläinten pyyntilupamaksuista. Koska tämän tyyppisten hirvivahinkojen korvaamiseen on jo olemassa korvausjärjestelmä, ei ole tarkoituksenmukaista kohdistaa lakiehdotuksessa tarkoitettuja määrärahoja tähän tarkoitukseen. Metsästyslakia muutettiin lailla 314/2005 siten, että metsäkauriin metsästyseen ei enää ole vaadittu pyyntilupaa ja että metsäkauriin maataloudelle, metsätaloudelle ja liikenteelle aiheuttamia vahinkoja ei enää korvata hirvieläinten pyyntilupamaksuina kertyneistä varoista. Lain muutos tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 2005. Metsäkauriiden aiheuttamat vahingot saattavat olla huomattavat, mutta maanomistajalla on itse mahdollisuus vaikuttaa vahinkojen syntymiseen säätelemällä kantaa itse vapaan metsästysoikeuden puitteissa. Näin ollen kauriiden aiheuttamia vahinkoja ei voitaisi rinnastaa luonnontuhoihin, jotka ovat ennalta arvaamattomia ja joiden aiheuttamiin vahinkoihin maanomistaja ei itse voi juurikaan vaikuttaa. Metsäkauriiden aiheuttamien vahinkojen

osalta voidaan lisäksi todeta, että maanomistaja voi hankkia vakuutuksen kaurisvahingon varalta, toisin kuin muiden hirvieläinten metsälle aiheuttamien vahinkojen varalta.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että tukea voitaisiin myöntää tämän lain mukaan tuetun metsänuudistamistyön uusimiseen, jos toimenpide on tarpeen maanomistajasta riippumattomasta syystä ja jos toimenpide täyttää 2 momentissa säädetyt edellytykset. Jos kyse olisi 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden uusimisesta, puuston kantoraha-arvo otettaisiin huomioon sen mukaisena kuin se on ollut jo toteutettua metsänuudistamista koskevassa tukipäätöksessä. Ehdotettua momentin mukaan tuki voitaisiin myöntää ensin metsänuudistamiseen ja sen jälkeen vain työn uusimiseen. Jos metsänuudistamistyön uusimiseen on myönnetty tukea, kyseisen työn uusimiseen ei enää voitaisi myöntää tukea. Vastaavan tyyppinen säännös on kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla puuntuotannon kestävyuden turvaamiseksi tehtävistä töistä annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 44/01 2 §:ssä. Ehdotettu säännös poikkeaa mainitusta pykälästä siinä, ettei metsänuudistamisen täydentämiseen enää myönnettäisi tukea.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin metsänuudistamisen tavoitteena olevan taimikon määrittämisestä, kohteen vähimmäispinta-alasta, uudistusalueesta, uudistamisessa käytettävistä puulajeista, 2 momentissa tarkoitetuista uudistamismenetelmäkohtaisista vaatimuksista ja maanpinnan käsittelystä sekä muista ehdotetussa pykälässä tarkoitetuista tuen ehtoista ja määräytymisperusteista. Muusta tuen ehdosta ja määräytymisperusteesta voidaan mainita esimerkinä sen määrittäminen, mikä katsotaan vähäarvoiseksi puustoksi.

10 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuesta nuoren metsän hoitoon. Voimassa olevan lain 6 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan nuoren metsän hoitona rahoitetaan myös laatu- ja puustotyön pestykarsintaa. Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi laatu- ja puustotyön tukemisesta. Muulta osin pykälän 1 momentti, jossa luettelaisiin rahoitettavat toimenpiteet, vastaa pitkälti voimassa olevan lain 6 §:n 1 momentin 3 kohdan määritelmää.

Tuella on tarkoitus välillisesti edistää hyvin toteutettua metsänuudistamista.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi nuoren metsän hoidon tuen yleisistä edellytyksistä. Momentissa mainitut edellytykset ovat osin samantyyppisiä kuin nuoren metsän hoidon tuen edellytykset nykyisinkin. Työlajin tukemisen edellytyksenä olisivat kohteen vähimmäispinta-alaa ja käsittelyn jälkeiset puuston tiheyttä, keskipituutta ja läpimittaa koskevat vaatimukset. Kohteelle ei myöskään saisi jäädä välitöntä hoidon tarvetta.

Pykälän 3 momentin mukaan nuoren metsän hoidon tuki voitaisiin myöntää vain kerran puuston kiertoajan kuluessa. Nykyiset nuoren metsän hoitoa koskevat säännökset ovat metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla puuntuotannon kestävyuden turvaamiseksi tehtävistä töistä annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 44/01 4 §:ssä.

Pykälän 4 momentin mukaan käsittelyn jälkeisistä puuston tiheyttä, keskipituutta ja läpimittaa koskevista vaatimuksista, tehdyn nuoren metsän hoitotyön toteutamisesta, kohteen vähimmäispinta-alasta sekä muista ehdotetussa pykälässä tarkoitetuista tuen ehtoista ja määräytymisperusteista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuesta terveyslannoitukseen. Pykälä on yksityiskohtaisempi kuin voimassa olevan lain 6 §:n 1 momentin 5 kohdan määritelmä. Lannoituskustannukset vaihtelevat suuresti siitä riippuen, käytetäänkö tuhka- vai kemiallista lannoitusta. Tästä syystä tuki on valtioneuvoston asetuksella säädettävä erikseen kemialliselle lannoitteelle ja tuhkalannoitukselle.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tuen yleisistä edellytyksistä. Tuen myöntämisen edellytykset on tarkoitus säilyttää ennallaan. Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi vastedeskin kohteen vähimmäispinta-alaa koskevan vaatimuksen täyttyminen ja se, että työ tehtäisiin sellaisissa metsissä, joiden puuston kehitys metsänhoidollisista toimenpiteistä huolimatta on taantuvaa maaperän ravinteiden epätasapainon tai puuston hyönteistuhojen vuoksi ja jotka voidaan saada elpymään lannoittamalla (1 ja 2 kohdat). Momentin 3 kohdassa edellytettäisiin, että lannoite soveltuu ravinne-epätasapainon

korjaamiseen ja sen käyttö on myös vesien-
suojelullista syistä perusteltua. Lisäksi edel-
lytyksenä olisi, että kohteen lämpösomma on
riittävä. Vähimmäispinta-alaa koskevasta
vaatimuksesta säädetään nykyisin metsäta-
louden rahoituksesta annetun lain nojalla
puuntuotannon kestävyuden turvaamiseksi
tehtävistä töistä annetun maa- ja metsätalo-
usministeriön asetuksen 44/01 6 §:ssä. Mo-
mentin 2 kohdassa tarkoitettu vaatimus sisäl-
tyy voimassa olevan lain 6 §:n 1 momentin 5
kohdan määritelmään. Lakiehdotuksen 7 §:n
1 momentin mukaan terveyslannoituksen tu-
en myöntämisen edellytyksenä olisi metsä-
keskuksen hyväksymä suunnitelma. Suunni-
telmaan tulisi tarvittaessa sisällyttää ravinne-
analyysi tai muu riittävä ravinnetilanteesta
tehtävä selvitys.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan valtio-
neuvoston asetuksella säädettäväksi tarke-
min lannoituskohteesta, sen vähimmäispinta-
alasta, lannoitteen valinnan perusteista sekä
muista ehdotetussa pykälässä tarkoitetuista
tuen ehdoista ja määrätymisperusteista.

12 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi
tuesta suometsän hoitoon. Kyseessä on uusi
tukimuoto, joka tulisi kunnostusojituksen si-
jaan. Näiden hankkeiden suunnittelussa ja to-
teutuksessa tulisi tarkastella aikanaan ojitetun
alueen kunnostusojitustarvetta, ravinnetilan-
netta, kulkuyhteyksien järjestämistä ja metsi-
sen hoitoa ja hakkuutöitä kokonaisuutena.
Tällöin puuston suotuisan kehityksen kannal-
ta tarvittavat toimenpiteet tulisi otettua hu-
mioon ja suunniteltua keskitetysti. Samalla
voitaisiin säästää myös eri toimenpiteiden
suunnittelun vaatimissa resursseissa. Suo-
metsän hoitokohteelle voitaisiin lisäksi
myöntää nuoren metsän hoidon, energiapuun
korjuun, energiapuun haketuksen ja terveys-
lannoituksen tuki lakiehdotuksen 10, 11, 14
ja 15 §:n asianomaista tukea koskevin edelly-
tyksin. Jotta ojitettujen alueiden hoitoa voi-
taisiin suunnitella ja toteuttaa kokonaisvalta-
semmin kuin voimassaolevan lain nojalla,
olisi tarkoituksenmukaista, että suometsän
hoidon yhteydessä tehtäisiin samalla terveys-
lannoitus ja nuoren metsän hoito. Tällaisten
laajempien hankkeiden toteuttamiseen on
tarkoitus kannustaa siten, että nämä tuet
maksettaisiin korotettuna silloin, kun ne teh-
dään suometsän hoitohankkeen yhteydessä.

Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin ne

toimenpiteet, joiden perusteella voitaisiin
myöntää suometsän hoidon tukea. Ehdotetun
pykälän 1 momenttiin sisältyvät toimenpiteet
sisältyvät jo tällä hetkelläkin kunnostusoji-
tushankkeilla tehtäviin toimenpiteisiin.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädet-
täväksi tuen yleisistä edellytyksistä. Pykälän
2 momentissa mainitut edellytykset ovat
pääosin samat kuin nykyisin kunnostusoji-
tuksen osalta metsätalouden rahoituksesta
annetun lain nojalla puuntuotannon kestä-
vyuden turvaamiseksi tehtävistä töistä an-
netun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen
(44/01) 7 §:ssä ja kestävän metsätalouden ra-
hoituksesta annetun lain nojalla tapahtuvaa
suunnittelua koskevan määräyksen (50/99) 4
kohdassa. Pääosan hoidettavan alueen met-
sästä tulisi olla metsänhoidollisesti tyydyttä-
vässä kunnossa, jotta ojan perkaus ja täyden-
nysojitus olisi tarkoituksenmukaista.

Ottaen huomioon tuettavien toimenpiteiden
merkitys vesien- ja metsien suojelun kannalta
pykälän 2 momentin 1 kohdassa edellytettäisiin, että
suunnitelman liitteenä tulisi olla erillinen
suunnitelma vesien- ja metsien suojelun kannalta välttä-
mättömistä toimenpiteistä. Suunnitelman si-
sältövaatimuksista säädettäisiin tarkemmin
maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.
Suometsän hoitosuunnitelma lähettäisiin alu-
eelliselle ympäristökeskukselle tarkastetta-
vaksi, kuten nykyisinkin tehdään suuressa
osassa maata kunnostusojituksen suunnitel-
mien osalta. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa
mainitaan tuettavina toimenpiteinä vesien-
suojelutoimenpiteet. Niillä pyritään usein es-
tämään kiintoaineen liikkumisesta aiheutuvia
haittoja. Näihin toimenpiteisiin liittyy lisäksi
muitakin kuin vesien- ja metsien suojelunäkökohtia kuten
esimerkiksi alapuolisten uomien ja salaojien
tukkeutumisen estäminen, joka ei ole suora-
naista vesien- ja metsien suojelua, mutta kuuluu ojitettajan
velvollisuuksiin.

Pykälän 2 momentin 2 kohdassa edellytet-
täisiin, että hanke täyttää vähimmäispinta-
alaa, lämpösommaan perustuvaa ravinteis-
suustason alarajaa ja joko puumääriä tai tä-
mikkiä koskevat sekä muut aluetta koskevat
vaatimukset. Myös kunnostusojituksessa on
nykyisin vähimmäispinta-alaa koskeva vaa-
timus. Kohteen tulee olla vähintään kaksi
hehtaaria. Sen sijaan kohteen ravinnetasoa ja
puumäärää koskeva vaatimus on uusi. Tu-
kiehtojen selkeyttämiseksi on tarkoituksen-

mukaista valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säätää, mitkä ojitetuista alueista olisivat suometsän hoitokohteita. Koska lämpösommalla on suuri merkitys turpeen maatumiseen ja puuston kasvuoloihin, on tarpeen määrittää rahoituskelpoisen kohteen ravinteisuuden alaraja, jota karummilla kasvupaikoilla ei suometsän hoitoa ole valtion tuella tarkoituksenmukaista rahoittaa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tuesta, joka koskisi aiemmin ehdotetun lain nojalla tuettua suometsän hoitohanketta. Jos suometsän hoitotoimenpiteet olisivat luonnonolosuhteista johtuen välttämättömiä, voitaisiin 20 vuoden rajoituksesta poiketa. Ehdotettu rajoitus vastaa nykyisiä säännöksiä kunnostusojituksen osalta. Rajoituksesta säädetään metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla puuntuotannon kestävyuden turvaamiseksi tehtävistä töistä annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 44/01 7 §:ssä.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin hoitokohteen vähimmäispinta-alaa, lämpösommaan perustuvaa ravinteisuustason alarajaa ja joko puumääriä tai taimikkoa koskevista ja muista aluetta koskevista vaatimuksista, metsänhoidollista kuntoa koskevista vaatimuksista, vesiensuojelutoimenpiteistä sekä muista ehdotetussa pykälässä tarkoitetuista tuen ehdoista ja määräytymisperusteista. Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen suunnitelman sisältövaatimuksista.

13 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuesta metsätien tekemiseen ja yksityistien perusparannukseen. Työlajin nimenä olisi silti edelleenkin metsätien tekeminen kuten voimassa olevassa laissa. Metsätiellä tarkoitetaan yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja teitä. Vaatimus, jonka mukaan uuden tien tulee olla yksityisistä teistä annetun lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu metsätie, sisältyy voimassa olevan lain 6 §:n 1 momentin 7 kohdan määritelmään. Perusparannus voisi kohdistua muuhunkin yksityistiehen. Voimassa olevan lain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan rahoitusta voidaan myöntää metsätien tekemiseen. Mainitun säännöksen

mukaan metsätien tekemisellä tarkoitetaan muun muassa metsätiehen liittyvän tai metsätaloudessa tarpeellisen erillisen varastoalueen tekemistä. Varastoaluetta koskevaa säännöstä ei sisällytettäisi lakiehdotukseen. Tällaisen varastoalueen tekeminen voisi kuitenkin edelleenkin sisältyä osana metsätien tekemistä tai perusparannusta koskevaan hankkeeseen.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tuen yleisistä edellytyksistä sekä uuden metsätien tekemisen että yksityistien perusparannuksen osalta. Kuten nykyisinkin tuen myöntämisen edellytyksenä olisi tien soveltuminen metsätalouden ympärivuotisiin kuljetuksiin. Vastaava säännös on kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla puuntuotannon kestävyuden turvaamiseksi tehtävistä töistä annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 44/01 8 §:ssä. Utta olisi, että lakiin otettaisiin nimenomainen säännös tarkoituksenmukaisuusharkinnasta. Tuettavien hankkeiden tulisi olla tarkoituksenmukaisia alemmanasteisen tieverkon kokonaisuuden kannalta. Pykälän 2 momentin mukaan tukea voitaisiin osoittaa vain niille teille, joiden tieoikeudet on perustettu yksityisistä teistä annetun lain mukaisesti. Vaatimus ei koske yhteismetsän yksinään toteuttamaa hanketta. Vaatimus poikkeaa nykyisestä siten, että voimassa olevien säännösten mukaan poikkeustapauksissa voidaan valtion varoja myöntää tien perusparannushankkeelle, jos tieoikeudet on muutoin maanmittaustoimituksessa vahvistettu ja maanomistajat ovat sopineet kirjallisesti kustannusten jaosta. Metsäteiden ja muidenkin yksityisteiden osalta teiden kunnossapidosta sopiminen tulee jatkossa olemaan entistä tärkeämpää asutuksen harvetessa syrjäisillä seuduilla, joilla kunnossa olevalla metsätieverkolla on suuri merkitys muunkin kulkemisen kuin metsätalouden kuljetusten ja kulkemisen kannalta. Siten onkin tarpeen vahvistaa yksityisistä teistä annetun lain nojalla määrättävien tieoikeuksien merkitystä ja korostaa tietoimituksessa perustettavan tiekunnan asemaa ja sen vastuuta tien kunnossapidon osalta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi uuden metsätien tekemistä koskevan tuen ja pykälän 4 momentissa yksityistien perusparannusta koskevan tuen myöntämisen

edellytyksistä. Ehdotetut edellytykset ovat sellaisia, joista nykyisin säädetään kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla puuntuotannon kestävyden turvaamiseksi tehtävistä töistä annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 44/01 8 §:ssä. Uutta on se, että vastedes uuden metsätien tekemisen tuen edellytyksenä olisi, että hankke toteutetaan yhteishankkeena.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi poikkeus, joka koskisi aiemmin ehdotetun lain nojalla tuettua metsätietä. Ehdotettu rajoitus vastaa nykyisiä metsätien tekemistä koskevan tuen säännöksiä. Rajoituksesta säädetään metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla puuntuotannon kestävyden turvaamiseksi tehtävistä töistä annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 44/01 8 §:ssä.

Pykälän 6 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin uuden metsätien osalta tien vähimmäispituutta ja enimmäistietiheyttyä koskevista vaatimuksista, yksityistien perusrakennuksen osalta arvioitua metsätalouden kuljetusten osuutta ja uuden metsätien pituutta koskevista vaatimuksista ja tien kunnossapidosta huolehtimista koskevasta edellytyksestä sekä muista ehdotetussa pykälässä tarkoitetuista tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

3 luku. Energiapuun korjuu ja haketus

Luvussa ehdotetaan säädettäväksi energiapuun korjuusta ja haketuksesta. Energiapuun korjuuta ja haketusta koskevat säännökset ovat voimassa olevan lain eri luvuissa. Näitä tukia koskevat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi omaan lukuun, koska näillä tuilla on selkeästi eri tavoite kuin muilla esityksen tuilla.

14 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi energiapuun korjuusta. Nykyisin energiapuun korjuutuen rahoituksen edellytyksenä on, että kyseessä on kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain tarkoittama nuoren metsän hoitokohde. Tämän tyyppisestä vaatimuksesta ehdotetaan luovuttavaksi. Pykälän 1 momentin mukaan tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että energiapuu on korjattu taimikonhoidon ja nuoren kasvatusmetsän hakkuun yhteydessä. Tuen myöntäminen ei

siten enää kytkeytyisi siihen, onko kohteella rahoitettu valtion varoin nuoren metsän hoitotyö.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin energiapuun korjuutuen myöntämisen edellytyksistä. Kuten nykyisinkin tuen myöntämisen edellytyksenä olisi luovutettavan puun vähimmäismäärän täyttyminen. Momentissa viitattaisiin yhteensä luovutettavaan puumäärään. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain nojalla puuntuotannon kestävyden turvaamiseksi tehtävistä töistä annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 5 §:n 2 momentin mukaan tuen saajan on annettava metsäkeskukselle vakuutus puun luovutuksesta energiakäyttöön. Tämä ei mahdollista luovutusehdon noudattamisen tehokasta valvontaa. Tämän vuoksi pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on toimittanut selvityksen luovutuksesta määräajassa luovutuksen jälkeen. Jos luovutettavia eriä olisi ollut useita, määräaika laskettaisiin viimeisen erän luovutuksesta. Tukehdojen noudattamisen valvonnan kannalta tätä menettelyä voidaan pitää perustellumpana kuin nykyistä menettelyä koskien vakuutuksen antamista. Uutta olisi myös se, että tuen edellytyksenä olisi, että energiapuun korjuukohteen ravinteisuustaso on riittävä. Edellytyksestä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ehdotettu rajausta on tarpeen ravinnepuutosten välttämiseksi. Vastaava rajoitus ehdotetaan otettavaksi energiapuun haketusta koskevaan tukeen.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi vastaavan tyyppisestä tuen myöntämisen rajoituksesta kuin ehdotetaan säädettäväksi nuoren metsän hoidon ja terveyslannoituksen tukeen. Tukea energiapuun korjuuseen voitaisiin myöntää vain kerran samalle kohteelle puuston kiertoajan kuluessa.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin energiapuun korjuukohteen ravinteisuustasoa koskevista vaatimuksista sekä muista ehdotetussa pykälässä tarkoitetuista tuen ehdoista ja määräytymisperusteista. Lisäksi pykälän 4 momentissa maa- ja metsätalousministeriölle ehdotetaan annettaviksi valtuudet säätää energiapuun tilavuuden mitaamisesta ja energiapuun luovutusta koskevasta selvityksestä.

15 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi energiapuun haketustuesta. Energiapuun haketuksesta säädetään voimassa olevan lain 22 ja 23 §:ssä. Säännökset ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2007. Tuen myöntämisen edellytykset säilyisivät pääosin ennallaan.

Pykälän 1 momentin mukaan tuki myönnettäisiin, jos hakettava puu on peräisin tämän lain mukaisesti rahoitetusta nuoren metsän hoitokohteesta tai energiapuun korjuukohteesta. Vastaava säännös on energiapuun haketukseen käytettävän tuen myöntämisestä ja tuen enimmäismäärästä annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 1 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan hakijan tulisi toimittaa metsäkeskukselle selvitys siitä, että hakettava puu on peräisin tämän lain mukaisesti rahoitetusta energiapuun korjuu- tai nuoren metsän hoitotyökohteesta. Riittävänä selvityksenä voitaisiin pitää kyseisten rahoituspäätösten hanketunnuksia. Lisäksi tuen myöntämisen edellytyksenä olisi toteutusselvitys. Toteutusselvityksestä ehdotetaan säädettäväksi 7 §:ssä. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun asetuksen 1 §:n mukaan edellytetään nykyisinkin toteutusselvityksen antamista. Ehdotus poikkeaa nykyisistä edellytyksistä siinä, että energiapuun korjuukohteen ravinteisuustason tulee olla riittävä. Edellytyksestä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ehdotettu rajaus on tarpeen ravinnepuutosten välttämiseksi.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin energiapuun korjuukohteen ravinteisuustasoa koskevista vaatimuksista sekä muista ehdotetussa pykälässä tarkoitetuista tuen ehdoista ja määräytymisperusteista. Lisäksi pykälän 3 momentissa maa- ja metsätalousministeriölle ehdotetaan annettavaksi valtuudet säätää 2 momentissa tarkoitetusta selvityksestä.

4 luku. **Metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen**

Luvussa ehdotetaan säädettäväksi ympäristöstä. Voimassa olevan lain vastaavassa luvussa säädetään myös eräistä kokeiluhankkeista. Lain 19 a §:ssä säädetään luonnonar-

vokaupasta ja yhteistoimintaverkoston kokeiluhankkeista. Mainittu pykälä on voimassa 31 päivään joulukuuta 2007 saakka. Ehdotetulla lailla ei ole kuitenkaan tarkoitus kumota kyseistä pykälää. Esitykseen ei ole sisällytetty kyseisiä kokeiluhankkeita koskevia säännöksiä, koska ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi muuttaa sellaisten säännösten sisältöä, jotka ovat sellaisenaan voimassa enää lyhyen ajan.

Lukuun ehdotetaan sisällytettäväksi myös metsäluonnon hoitoa koskeva pykälä. Metsäluonnon hoidon tukemisesta on voimassa olevan laissa oma lukunsa (4 luku).

16 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi ympäristöstä. Ympäristötuki eroaa 2, 3 ja 5 luvuissa tarkoitetuista tuista siinä, että tuen saamisen edellytyksenä on maanomistajan ja metsäkeskuksen tekemä sopimus. Pykälässä tarkoitettut sopimukset ovat hallintolain (434/2003) 3 §:ssä tarkoitettuja hallintosopimuksia, joihin liittyy metsäkeskusten julkisen vallan käyttöä. Lakiehdotuksen 22 §:ssä säädettäisiin tarkemmin sopimuksen tekemiseen liittyvästä menettelystä. Ympäristötukea koskevat säännökset ovat voimassa olevan lain 19 §:ssä ja metsätalouden ympäristötukea koskevassa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä (144/2000).

Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin yleisesti ympäristötuen soveltamisala. Nämä perusteet mainitaan myös voimassa olevan lain 19 §:n 1 momentissa. Ympäristötukea voitaisiin myöntää esimerkiksi Natura 2000-verkostoon kuuluville metsäalueille. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuen myöntämisen edellytyksistä. Nykyisin ympäristötuen edellytyksenä on maanomistajalle ympäristötukisopimuksen veloitteiden täyttymisestä aiheutuva vähäistä suurempi haitta. Haitan arvioinnissa otetaan huomioon maanomistajan kaikki saman kunnan alueella oleva metsä (metsätalouden ympäristöstä annettu maa- ja metsätalousministeriön päätös 3 §). Vähäistä haittaa koskevasta edellytyksestä ehdotetaan luovuttavaksi. Vähäisen haitan kynnys säilyy metsälaissa emallaan. Vähäisen haitan tilalle ympäristötukeen tulisi maanomistajan omavastuu. Vähäinen haitta ja omavastuu olisivat samaa suuruusluokkaa, pääsääntöisesti neljä prosenttia metsän tuotosta. Vähäinen haitta on laskettu maanomistajan saman kunnan alueella omistamien

kaikkien metsien tuotosta. Vähäisen haitan määrittäminen on joissakin tapauksissa vaatinut merkittävän hallinnollisen työn. Oma-vastuu sen sijaan laskettaisiin pelkästään ympäristökohteen tietojen perusteella. Näin ympäristötukeen liittyvää hallinnollista työtä voitaisiin vähentää.

Ympäristötuen määrään sisältyy nykyisin niin sanottu peruskorvaus, joka maksetaan sopimuskohteen pinta-alan perusteella. Peruskorvauksesta ehdotetaan luovuttavaksi ympäristötuen vaikuttavuuden lisäämiseksi. Kun vähäisen haitan edellytyksestä luovutaan, korvaustaso nousee ja sitä kautta kiinnostus ympäristötukeen kasvaa.

Pykälän 2 momentin mukaan tuen saamisen edellytyksenä olisi maanomistajan ja metsäkeskuksen tekemä sopimus, jossa maanomistaja sitoutuisi kyseisellä kohteella säilyttämään kohdealueella monimuotoisuutta sekä pidättäytymään muun muassa hakkuista ilman metsäkeskuksen suostumusta. Uutta on se, että laissa säädettäisiin nimenomaisesti velvoitteiden sisällöstä. Kaikkiin sopimuksiin sisältyisivät pykälän 2 momentissa mainitut velvoitteet. Niistä ei voisi poiketa. Sen sijaan pykälän 3 momentissa tarkoitetut velvoitteet tulisivat käytännössä lyseeseen silloin, kun maanomistajan aloitteesta sovittaisiin myös kohteen hoito- ja käyttösuunnitelmasta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin sopimusten voimassaoloajasta. Kuten nykyisinkin sopimukset olisivat 10-vuotisia. Vuoden 2004 alkuun saakka sopimukset tehtiin 30-vuotisia. Pykälässä säädettäisiin myös sopimuksen voimassaolon jatkumisesta, vaikka alue siirtyisi uudelle omistajalle. Uudella omistajalla olisi oikeus irtisanoa sopimus. Sopimuksen irtisanomisesta ehdotetaan säädettäväksi 8 luvussa. Tarkoituksena on, että vastaisuudessakin sopimukset merkittäisiin kiinteistörekisteriin. Kiinteistörekisterimerkinnästä säädettäisiin 29 §:ssä.

Pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin ympäristötuen kohdentamisesta sekä muista ehdotetussa pykälässä tarkoitetuista tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

17 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että hoito- ja käyttösuunnitelmaan sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin lakiehdotuksen 7 §:ssä tarkoitettuihin suunnitelmiin.

Metsätalouden ympäristötuesta annetun maaja metsätalousministeriön asetuksen 4 §:n mukaan muun muassa hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisesta voidaan maksaa korvaus. Hoito- ja käyttösuunnitelmasta ei ole nykyisin muita säännöksiä.

18 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuesta metsäluonnon hoitohankkeisiin. Pykälän 1 momentissa luettelaisiin tuettavat hankkeet. Luettelo vastaa pitkälle voimassa olevan lain 20 §:ää. Metsälain 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen kartoitusta ei kuitenkaan enää tuettaisi, koska se on jo erillishankkeena toteutettu. Pykälän 1 momentin luettelossa ei myöskään mainittaisi maisemanhoidon kannalta merkittäviä metsän kunnostustöitä ja metsäojitusalueen ennallistamista luonnonarvoilta tärkeällä alueella. Näiden voidaan katsoa sisältyvän ehdotetun pykälän 1 momentin 4 kohtaan.

Pykälän 1 momentti sisältäisi uutena tuettavana toimenpiteenä kulotuksen. Voimassa olevan lain 6 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan rahoitusta on voitu myöntää kulotukseen. Vastedes kulotusta tuettaisiin luonnonhoitohankkeena. Esitys perustuu kulotuksen ekologisiin hyötyihin. Metsäpalojen vähentämisen myötä monet eliölajit, joiden elinympäristö ja olemassaolo ovat riippuvaisia palaneesta puusta, ovat uhanalaistuneet.

Pykälän 2 momentissa edellytettäisiin, että hanke olisi suunniteltu yhteistyössä maanomistajien kanssa. Voimassa olevan lain 20 §:n 2 momentin mukaan töiden suorittaminen edellyttää maanomistajan suostumusta. Töiden suorittaminen edellyttää maanomistajan suostumusta, mitä on pidettävä itsestään selvänä. Asia huomioitaisiin 6 luvussa, jossa säädettäisiin tuen myöntämistä ja maksamista koskevasta menettelystä. Lakiehdotuksen 27 §:n mukaan tukipäätöstä ei saisi useamman kiinteistön aluetta koskevissa hankkeissa tehdä, ennen kuin metsäkeskukselle on toimitettu tiedoksi maanomistajien suostumukset. Kuten nykyisinkin metsäluonnon hoitohankkeiden tuen edellytyksenä olisi suunnitelma. Suunnitelmaa koskeva säännös on lakiehdotuksen 7 §:ssä.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarvittaessa säätää tarkemmin metsäluonnon hoitohankkeiden tuen kohdentamisesta sekä muista ehdotetusta-

sa pykälässä tarkoitetuista tuen ehtoista ja määräytymisperusteista.

5 luku. Muut edistämistoimenpiteet

Luvussa ehdotetaan säädettäväksi tuesta juurikäävän torjuntaan ja kokeilu- ja selvitystoimintaan. Voimassa olevan lain 22 §:ssä luetellaan 6 eri toimenpidettä, joihin voidaan myöntää rahoitusta. Toteutusselvitysten laadinnasta myönnettävästä tuesta säädettäisiin lakiehdotuksen 7 §:ssä. Voimassa olevan lain säännökset hakemuksesta olisivat esityksen mukaan voimassa 31 päivään joulukuuta 2007 saakka eikä niihin siten ehdoteta muutoksia. Ennalta arvaamattoman virheen korjaamista ja vahingon korvaamista koskevasta rahoituksesta ehdotetaan luovuttavaksi. Näissä tilanteissa voidaan pitää perustellumpana näiden korvausten kattamista vapailta markkinoilta otettavien vakuutuksien.

19 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuesta juurikäävän torjuntaan. Pykälän 2 momentin mukaan tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että työ tehdään juurikäävän leviämisen riskialueella kivennäismaalla suoritettavan hakkuun yhteydessä toukokuun alun ja lokakuun lopun välisenä aikana. Pykälässä ehdotettu tuki eroaa sisällöltään voimassa olevan lain 23 §:n 2 momentista siinä, ettei tukea enää myönnettäisi mekaaniseen juurikäävän torjuntaan eli kantojen nostoon. Kantojen nosto toteutetaan nykyisin pikemmin energiapuun keräämiseksi kuin juurikäävän torjumiseksi. Kantojen nosto on pääsääntöisesti markkinalähtöistä, joten sille ei ole tarkoituksenmukaista kohdistaa valtiontukea.

Pykälän 3 momentti sisältää asetusvaltuuden. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin juurikäävän leviämisen riskialueista, torjuntakohteista sekä muista ehdotetussa pykälässä tarkoitetuista tuen ehtoista ja määräytymisperusteista.

20 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuesta kokeilu- ja selvitystoimintaan. Myös voimassa olevan lain 22 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan tukea voidaan myöntää kokeilu- ja selvitystoimintaan. Nykyisin edellytetään, että kokeilu- ja selvitystoiminta edistää yksityismetsien kestävää hoitoa ja käyttöä. Yksityismetsien käsitettä ei ole nimenomaisesti määritelty voimassa olevassa laissa

tai metsälaiissa. Yksityismetsillä on vakiintuneesti tarkoitettu yksityisten maanomistajien metsiä, minkä vuoksi säännöksen sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi tältä osin. Pykälää ehdotetaan lisäksi täsmennettäväksi siten, että kokeilu- ja selvitystoiminnan tulisi olla valtakunnallisesti merkittävää.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, ettei tuen myöntämiseen sovellettaisi tämän lain 1 luvun yleisiä säännöksiä 3 §:ää lukuun ottamatta. Tarkoituksena on, että tuen myöntämiseen sovellettaisiin valtionavustuslain yleissäännöksiä. Kokeilu- ja selvitystoiminnan tuki eroaisi lakiehdotuksen muista tuista myös siinä, että tuen myöntämisestä päättäisi maa- ja metsätalousministeriö.

6 luku. Tuen myöntäminen ja maksaminen

Luvussa säädettäisiin metsätalouden tukien myöntämistä ja maksamista koskevista menettelyistä. Esityksen mukaan valtionavustuslakia sovellettaisiin soveltuvin osin ehdotetussa laissa tarkoitettuihin tukiiin. Valtionavustuslaissa tarkoitettujen avustukset poikkeavat joltain osin luonteeltaan ehdotetuista metsätalouden tuista. Ehdotetussa laissa tarkoitettulle tuelle on luonteenomaista, että tuensaaja teettää usein tuen saantia koskevat asiakirjat ja itse työn ulkopuolisella. Tämä taas aiheuttaa tarpeen säätää eräitä täsmennyksiä myöntämisestä ja maksamista koskevaan menettelyyn.

21 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuen hakemisesta. Pykälän 1 momentissa ei otettaisi kantaa siihen, missä muodossa hakemus tulee tehdä. Hallintolain 19 §:ssä säädetään asian kirjallisesta vireillepanosta. Sähköisestä asiointista viranomais toiminnassa annetun lain (13/2003) 9 §:n mukaan vireillepanossa ja asian muussa käsittelyssä vaatimuksen kirjallisesta muodosta täyttää myös viranomaiselle toimitettu sähköinen asiakirja. Tuen myöntäminen ei kuitenkaan voisi perustua suulliseen ilmoitukseen.

Tukihakemus koskee sellaisen taloudellisen etuuden myöntämistä, jonka saamiseksi hakijan on täytettävä laissa tai sen nojalla säädetyt edellytykset. Hakijalla tulee olla oikeus ryhtyä hakemuksessa mainitulla kiinteistöllä toimenpiteisiin ja ottaa siihen liitty-

en vastaan julkista tukea. Ehdotettuun pykälään ei sisältyisi allekirjoitusvaatimusta. Sähköisesti esitettyjen hakemusten osalta metsäkeskuksen tulisi aina pyrkiä varmistumaan lähettäjän henkilöllisyydestä ja asiakirjan eheydestä. Hallintolain (434/2003) 22 §:n 2 momentissa säädetään, ettei asian vireillepanoon tarvittavaa asiakirjaa tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on lähettäjää koskevat tiedot eikä ole syytä epäillä asiakirjan todenperäisyyttä. Alkuperäisyyteen tai eheyteen liittyvät epäilyt oikeuttaisivat metsäkeskuksen aina vaatimaan asiakirjan toimittamista joko alkuperäisenä ja varustettuna asianmukaisin allekirjoituksin tai asiakirjan toimittamista uudelleen allekirjoitettuna.

Pykälän 1 momentin mukaan hakemus tulisi osoittaa metsäkeskukselle. Kuten nykyisinkin poikkeuksen muodostaisi tuki kokeilu- ja selvitystoimintaan. Mainittua tukea haettaisiin maa- ja metsätalousministeriöltä.

Voimassa olevan lain 10 §:n niin sanotulle yhteishankkeen passiiviosakkaalle on voitu myöntää tuki hakemuksetta. Säännöksestä ehdotetaan luovuttavaksi. Käytännössä säännöksestä luopumisen merkitys ei olisi suuri. Yhteishankkeet eivät synny ilman sen organisoijaa. On luontevaa, että juuri hankkeen organisoijataho markkinoi osakkaille mahdollisuutta hakea tukia.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, minä ajankohtana suunnitelmaan ja toteutusselvitykseen perustuvia tukia haetaan. Suunnitelman laatimiseen ja sen toteuttamiseen myönnettävää tukea olisi haettava samanaikaisesti. Tältä osin säännös poikkeaa voimassa olevasta laista. Nykyisin on mahdollista hakea erikseen tukea suunnitelman laatimiseen. Osassa tapauksia ei ole lainkaan haettu hankkeiden toteuttamiseen tukea. Rahoituksen tehokkaan kohdistamisen kannalta on perusteltua muuttaa käytäntöä ehdotetulla tavalla. Ehdotettu momentti liittyy ehdotettuun 7 §:ään, jossa säädettäisiin, milloin tuen edellytyksenä on jompikumpi näistä asiakirjoista.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annettavaksi tarkempia säännöksiä tuen hakemisesta ja hakemuksissa ilmoitettavista tiedoista. Asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin hakemukseen tarvittavista liitteistä.

22 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi ympäristötukea koskevasta menettelystä. Ympäristötukisopimukset ovat hallintolain 3 §:ssä tarkoitettuja hallintosopimuksia. Kyseisen pykälän mukaan hallintosopimusta tehtäessä on noudatettava hyvän hallinnon perusteita ja riittävällä tavalla turvattava niiden henkilöiden oikeudet sopimuksen valmistelussa sekä mahdollisuudet vaikuttaa sopimuksen sisältöön, joita sovittava asia koskee.

Ympäristötukisopimukset ovat lakisääteisiä hallintosopimuksia. Niiden sisällöstä ja perusteista säädettäisiin suhteellisen yksityiskohtaisesti ehdotetun lain 4 luvussa. Metsäkeskuksella ei siten olisi sisällöllistä sopimusvapautta sopimusta tehtäessä. Sopimus tehtäisiin viranomaiselle tehdyn hakemuksen ja käytyjen neuvottelujen johdosta. Asiallisesti hallintopäätökseen pitkälle rinnastuva ratkaisu tehtäisiin siis sopimuksen muodossa.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi metsäkeskuksen velvoitteista ympäristötukihakemuksen tultua vireille. Momentin 1 kohdassa säädettäisiin niistä seikoista, joista metsäkeskuksen tulisi neuvotella maanomistajan kanssa. Kuten edellä jo on todettu, metsäkeskuksen sopimusvapautta rajoisivat ehdotetun lain melko yksityiskohtaiset säännökset ympäristötuesta. Lisäksi metsäkeskuksen olisi myös neuvottelutilanteessa noudatettava hyvän hallinnon perusteita. Erittäistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, että maanomistajia kohdellaan neuvotteluissa tasapuolisesti.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi neuvotteluista laadittavasta pöytäkirjasta. Neuvoteltavien asioiden lisäksi pöytäkirjaan merkittäisiin myös sopimuksen irtisanomista, purkamista ja siirtämistä koskevat ehdot. Nämä ehdot määräytyisivät suoraan lain nojalla eikä niistä voisi neuvotella. Ehdotetulla säännöksellä pyritään siihen, että maanomistaja saa ennen sopimuksen syntymistä tiedon sopimuksen päättämiseen ja siirtämiseen liittyvistä oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.

Nykyisin tehdään ensin sopimus, minkä jälkeen metsäkeskus tekee rahoituspäätöksen. Menettely on nurinkurinen siinä mielessä, että ympäristötukisopimus velvoittaa metsäkeskuksen tekemään sopimuksensisältöisen rahoituspäätöksen. Pykälän 3 momentissa tarkoitettu menettely poikkeaisi nykyisestä

siinä, että sopimuksen katsottaisiin syntyneen vasta sitten, kun metsäkeskus on tehnyt päätöksen ympäristötuesta. Tukipäätöksen jälkeen ei tehtäisi erillistä sopimusta, vaan neuvottelujen osalta syntynyt pöytäkirja ja metsäkeskuksen hallintopäätös muodostaisivat sopimuksen. Metsäkeskus voisi tehdä ympäristötukea koskevan päätöksen vain pöytäkirjan tiedoin. Käytännön tasolla menettelyä koskeva muutos ei olisi suuri. Pöytäkirjaan merkittäisiin pitkälti samat asiat kuin nykyisin sopimukseen.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin pöytäkirjaan merkittävistä tiedoista.

23 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että metsäkeskus selvittäisi ennen hakemuksen ratkaisemista, kohdistuuko aiottuun toimenpiteeseen tiettyjä luonnonsuojelulaista johtuvia rajoitteita. Voimassa olevan lain 24 §:n 5 momentissa ja kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun asetuksen 2 §:ssä on vastaava säännös. Tarvittaessa metsäkeskuksen tulisi pyytää asiasta lausunto ympäristökeskukselta.

24 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi asiamiehelle annettavasta huomautuksesta ja kiellosta. Säännös liittyy lakiehdotuksen 5 §:n 4 momenttiin, jonka mukaan tuki voidaan evätä, jos hakemusasiakirjoissa ilmoitetut tiedot ovat olleet puutteellisia, harhaanjohtavia tai virheellisiä. Ehdotetussa säännöksessä asiamiehellä tarkoitetaan luonnollista henkilöä. Ehdotettu kielloa koskeva säännös eroaa hallintolain 12 §:n 2 momentin esiintymiskiellosta siinä, että ehdotettu kiello olisi yleisempi mutta määräaikainen. Hallintolain esiintymiskiello on taas kytketty yksittäiseen hallintoasiaan. Hallintolain esiintymiskiello ei sovellu hyvin sellaiseen toimintaan, jossa yhden asiamiehen hoidettavana on useita lyhyen ajan sisällä hoidettavia hakemusasioita. Ehdotetussa pykälässä tarkoitettulle asiamiestoiminnalle on luonteenomaista, ettei asiamiehen ole tarpeen yksittäisessä vireillä olevassa asiassa useaan kertaan asioida metsäkeskuksessa. Jos kyseessä on toteutusselvitykseen perustuva tuki, asiointi voi olla kertaluonteistakin. Tällöin yksittäiseen hakemusasiaan kytketty esiintymiskiello ei ole tehokas keino puuttua asiamiehen toimintaan.

Pykälässä ehdotetut huomautus ja kiello

ovat hallinnollisia seuraamuksia. On mahdollista, että pykälän 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa täyttyy myös avustusrikkomuksen tai avustuspetoksen tunnusmerkistö. Näin ollen on mahdollista, että hallinnollista ja rikosoikeudellista seuraamusta koskevat asiat ovat samanaikaisesti vireillä.

Pykälän 1 momentin mukaan metsäkeskus voisi antaa asiamiehelle huomautuksen. Huomautus annettaisiin esimerkiksi silloin, kun asiamiehen laatimissa hakemusasiakirjoissa on virheellisiä tietoja, joilla on olennainen vaikutus tuen saantiin, määrään ja ehtoihin. Jos puutteellisten, harhaanjohtavien tai virheellisten tietojen antaminen olisi toistuvaa, Maaseutuvirasto voisi metsäkeskuksen esityksestä ehdotetun 2 momentin nojalla kieltää henkilöä laatimasta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin liittyviä asiakirjoja. Pykälässä tarkoitettu huomautus ja kiello kohdistuisivat asiamiehen toimintaan ainoastaan siltä osin kuin kyse on asiakirjojen laatimisesta. Kiello ei kohdistuisi asiamiehen muuhun toimintaan kuten esimerkiksi hankkeiden toteuttamiseen. Huomautuksen ja kiellon soveltamisala olisi siten rajattu.

Pykälän 2 momentissa tarkoitettu kiello olisi asiamieskohtainen. Koska kiello ei kohdistu asianomaiseen organisaatioon, maanomistaja voisi pyytää asiamiehen tilalle toisen henkilön samastakin asiantuntijapalveluja tarjoavasta organisaatiosta. Luonnollisesti maanomistajalla olisi mahdollisuus mainitussa tilanteessa hankkia asiantuntijapalvelu muultakin metsäalan asiantuntijapalveluja tarjoavalta organisaatiolta. Säännöksellä ei ole tarkoitus rajoittaa sopimusvapautta. Tästä syystä esityksessä arvioidaan, ettei asiamiehelle asettava kielloa koskeva säännös vaikeuta maanomistajan mahdollisuuksia käyttää hallintoasian hoidossa apuna asiamiestä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi kiellon voimassaoloajasta. Kiello voitaisiin asettaa enintään vuodeksi ja se olisi voimassa asianomaisen metsäkeskuksen toimialueella. Kielloa koskevaan päätökseen voisi hakea muutosta. Muutoksenhausta säädettäisiin 40 §:ssä.

25 §. Pykälässä säädettäisiin menettelystä silloin, kun kiinteistö on yhteisomistuksessa. Nykyiset säännökset ovat kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toi-

menpiteeseen annetussa laissa. Mainittu laki sisältää menettelysäännökset myös lainojen osalta. Koska lainoista ehdotetaan luovuttavaksi, sisällytettäisiin ehdotettuun pykälään mainitun lain säännökset ainoastaan siltä osin kuin niitä on sovellettu tukien myöntämiseen.

Taloudellinen tarkoituksenmukaisuus edellyttää usein, että toimenpiteet voidaan suunnitella ja toteuttaa siten, että ne koskevat mahdollisimman yhtenäisiä laajahkoja alueita. Toimenpiteiden tällaista keskittämistä ei kuitenkaan voida aina toteuttaa parhaalla mahdollisella tavalla, jos alueella on yhteisomistuksessa olevia kiinteistöjä. Tällöin voi syntyä vaikeuksia sen vuoksi, että kaikkia yhteisomistuksessa olevan kiinteistön omistajia ei tavoiteta tai kaikki heistä eivät anna suostumustaan toimenpiteen toteuttamiseen. Työn toteuttaminen vaatii yleensä kiinteistön kaikkien yhteisomistajien suostumuksen. Siksi yhteisomistuksessa olevaa kiinteistöä hoitavien säädetyn osuuden omistavien yhteisomistajien tulisi voida saada aikaan ehdotetussa laissa tarkoitettu toimenpide tarvittaessa myös ilman muiden yhteisomistajien suostumusta. Muiden yhteisomistajien oikeudet olisi kuitenkin turvattava. Sen vuoksi pykälässä ehdotetaan säädettäväksi poikkeus, jonka mukaan toimenpide voitaisiin toteuttaa ilman kaikkien yhteisomistajien suostumusta. Ehdotetussa laissa tarkoitetuissa tuissa maanomistajan on itse rahoitettava osa toimenpiteen kustannuksista. Tämä on omiaan estämään toimenpidettä haluavia yhteisomistajia ryhtymästä harkitsemattomiin toimenpiteisiin.

Pykälän 1 momentin mukaan yhteisomistuksessa olevan kiinteistön sellaisilla yhteisomistajilla yhteisesti, jotka omistavat kiinteistöstä vähintään neljänneksen ja joihin kuuluvat kiinteistöä hoitavat yhteisomistajat, olisi oikeus koko kiinteistön osalta ryhtyä tämän lain nojalla tuettavaan toimenpiteeseen ja ottaa vastaan tukea, jos he luopuvat vaatimasta muilta kuin toimenpiteeseen yhtyneiltä yhteisomistajilta toimenpiteen toteuttamiskustannuksia. Ehdotettu momentti vastaa sisällöltään kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun lain 1 §:n 2 momenttia. Lisäksi pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että sama oikeus olisi myös yhdellä yhteisomistajalla. Tältä osin

ehdotettu momentti vastaa nykyisen lain 1 §:n 3 momenttia.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin kiinteistöä hoitava yhteisomistaja. Määritelmä vastaa kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annettua lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 229/1996 vp.) perustelujen 1.2. luvun määritelmää. Selvyyden vuoksi määritelmä sisällytettäisiin lakiin.

Pykälän 3 momentin mukaan ehdotetun pykälän säännöksiä sovellettaisiin jakamattomaan kuolinpesään. Tämä vastaa nykyisiä säännöksiä.

Ehdotetun pykälän säännökset koskevat kiinteistöjä. Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että säännöksiä sovellettaisiin myös kiinteistön määräosaan, jota hallitaan sovintojaolla. Myös tältä osin ehdotus vastaa voimassa olevia säännöksiä.

Pykälän 5 momentin mukaan pykälässä tarkoitettujen päätöksen katsottaisiin tulleen yhteisomistajien tietoon, kun se on annettu tiedoksi yhdelle kiinteistöä hoitavista yhteisomistajista. Ehdotettu momentti vastaa tältä osin kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun lain (1349/1996) 6 §:ää. Kuolinpesälle annettavaan tiedoksiantoon sovellettaisiin kuitenkin, mitä hallintolain 57 §:n 2 momentissa säädetään.

26 §. Tukipäätökset tehtäisiin soveltuvien osin valtionavustuslain 11 §:n mukaisesti. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi eräistä täsmennyksistä suunnitelmaan perustuva tukea ja ympäristötukea koskeviin päätöksiin.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että suunnitelmaan perustuva tukea koskeva päätös voitaisiin tehdä kaksivaiheisena, jos kyseessä on yhteishanke. Nykyisten säännösten mukaan tämä koskee muitakin hankkeita. Pienemmissä hankkeissa ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista tehdä kahta erillistä hallintopäätöstä, koska se lisää hallinnon kustannuksia. Nykyiset säännökset eivät aseta suunnitelman laatimisen tuen ehdoksi suunnitelman toteuttamista tietyssä määräajassa. Tämä on joissakin tapauksissa johtanut siihen, että on rahoitettu suunnitelmaa, joita ei sitten myöhemmin ole lainkaan

toteutettu. Tähän ehdotetaan muutosta. Vaikka päätös voidaan tehdä kaksivaiheisena, suunnitelman laatimisesta ja sen toteuttamisesta maksettavaa tukea tulisi kuitenkin hakea samanaikaisesti (lakiehdotus 21 §). Metsäkeskus voisi siten tehdä ensin päätöksen suunnitelman laatimiskustannuksia koskevasta tuesta ja sen jälkeen päätöksen suunnitelmassa tarkoitettun toimenpiteen tai hankkeen tuesta. Suunnitelman tuen ehdoksi tulisi tällöin asettaa, että suunnitelma toteutetaan asetussa aikataulussa.

Valtionavustuslain 11 §:n 1 momentin mukaisesti kaikista tukipäätöksistä tulisi käydä ilmi tuensaaja, käyttötarkoitus sekä tuen määrä ja laskentaperuste. Lain 11 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan päätöksestä tulee käydä ilmi valtionavustuksen kohteena olevan toiminnan tai hankkeen hyväksyttävät kustannukset ja mainitun momentin 2 kohdan mukaan valtionavustuksen enimmäismäärä valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvista kokonaiskustannuksista.

Ehdotetussa laissa tarkoitettut tuet voidaan jakaa kahteen ryhmään sen mukaan, missä vaiheessa työn tai hankkeen toteutusta tukea haetaan. Osa tuista olisi jälkikäteistä. Tukea haettaisiin sen jälkeen kun työ tai hanke on toteutettu ja siitä on laadittu toteutusselvitys. Näissä tapauksissa tukipäätöksen tekemiseen sovellettaisiin ainoastaan valtionavustuslain 11 §:ää. Osa tuista taas perustuisi suunnitelmaan. Myös tällöin tuen myöntämispäätökseen sovellettaisiin valtionavustuslain 11 §:ää. Suunnitelman toteuttamiseen myönnettävän tuen määrä kävisi päätöksestä ilmi siten, että siinä mainittaisiin laskentaperuste ja tuen enimmäismäärä. Tähän liittyen pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että suunnitelman toteuttamisen tuen lopullisesta määrästä tehtäisiin erillinen päätös sitten, kun työ tai hanke olisi saatettu loppuun ja siitä esitetty metsäkeskukselle hyväksyttävä selvitys. Vastaavaa kahden päätöksen menettelyä sovellettaisiin myös ympäristötukeen silloin, kun kyse olisi ympäristöhoitotöiden tuesta.

Valtionavustuslaissa ei ole nimenomaista säännöstä siitä, tehdäänkö laskentaperusteen mukaan määräytyvän tuen maksatuksesta erillinen hallintopäätös. Selvyyden vuoksi pykälän 2 momentissa säädettäisiin nimenomaisesti, että tällöin tulee tehdä erillinen

hallintopäätös. Hallintolain 44 §:n mukaan kirjallisesta päätöksestä on muun muassa käytävä ilmi päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu. Hallintolain 45 §:n mukaan päätös on perusteltava. Näin ollen päätöksestä tulisi käydä ilmi lopullisen tuen määrän lisäksi myös lopullisen tuen määrän laskemisen perusteet. Tuensaajan kannalta tämä tarkoittaa, että päätöksestä kävisi siis ilmi, onko kaikki esitetyt kustannukset tai työ- ja tarvikemäärät hyväksytyt. Tuen saajalla olisi muutoksenhakumahdollisuus, jos hän esimerkiksi katsoisi, että päätöksessä olisi virheellisesti jätetty hyväksymättä joitakin hankkeen kustannuksia.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi niistä tilanteista, joissa tuki perustuu suunnitelmaan ja hakemuksessa ilmoitetut työ- ja tarvikemäärät tai kustannukset ylittyvät hankkeen toteuttamisen aikana. Metsäkeskuksen tulisi asiasta tiedon saatuaan päättää, voidaanko ylitys hyväksyä. Jos kyse olisi vähäisistä muutoksista, niiden hyväksymisestä voitaisiin kuitenkin päättää vasta siinä vaiheessa, kun metsäkeskus tekee päätöksen tuen lopullisesta määrästä.

27 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi päätöksentekoon liittyvästä menettelystä eräissä asioissa. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi niistä selvityksistä, jotka metsäkeskuksella tulisi olla käytössään ennen suometsän ja metsäluonnon hoitohankkeiden tuen myöntämistä. Suometsän hoitohankkeen toteuttamisen tukea koskevaa päätöstä ei saisi tehdä ennen kuin metsäkeskukselle on toimitettu tiedoksi maanomistajien kesken tehty sopimus hankkeen toteuttamisesta ja hankkeen toteuttajan kanssa tehty sopimus. Metsäluonnon hoitohankkeen toteuttamisen tukea koskevaa tukipäätöstä ei saisi tehdä ennen kuin metsäkeskukselle olisi toimitettu tiedoksi maanomistajien antamat kirjalliset suostumukset. Sopimusten ja suostumusten tulisi olla asianmukaisesti allekirjoitettuja.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, ettei metsätien tekemistä ja perusrannusta koskevissa hankkeissa toteuttamisen tukea koskevaa päätöstä saisi tehdä ennen kuin metsäkeskukselle on toimitettu kirjallisesti tiedoksi selvitys siitä, että suunniteltu toimenpide sitoo yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) nojalla kaikkia tieosakkaita.

Tällaisena selvityksenä voidaan pitää tietoi- mitusta, tielautakunnan tai tiekunnan päätös- tä taikka sopimusta. Tietoi- mituksen sekä tie- lautakunnan ja tiekunnan päätösten tulisi olla lainvoimaisia. Ei voida pitää perusteltuna myöntää tukea sellaiseen hankkeeseen, jonka toteuttamisesta suunnitellulla tavalla ei vielä ole varmuutta.

Erityisesti yhteishankkeissa voi osapuolten välille helposti syntyä riitaa siitä, mitä hank- keen toteuttamisesta on sovittu. Tästä syystä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, että tuki myönnettäisiin ennen kuin metsäkeskus on saanut pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoi- tetut selvitykset kiinteistön omistajien sitou- tumisesta hankkeeseen. Yhteismetsien osalta pykälässä tarkoitetuksi sopimukseksi katsot- taisiin osakaskunnan päätös. Ehdotetut selvi- tykset tulisi toimittaa metsäkeskukselle kir- jallisina ja asianmukaisesti allekirjoitettuina.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädet- täväksi ympäristövaikutusten arviointimenet- telystä annetun lain (468/94) mukaiseen ar- viointiselostukseen liittyvästä menettelystä. Voimassa olevan lain 24 §:n 4 momentissa on vastaava säännös.

28 §. Pykälässä ehdotetaan säädetäväksi tuen maksamisesta. Tuen maksamiseen so- vellettaisiin valtionavustuslain 12 §:ää, jossa säädetään tuen maksamisesta. Mainitun 12 §:n 1 momentin mukaan valtionavustus mak- setaan valtionavustuksen saajalle yhtenä tai useampana eränä kustannusten ajoittumisen perusteella. Mainitun 12 §:n 3 momentin m- jalla määrältään vähäinen tuki voidaan mak- saa myös kertasuorituksena, jos se on valti- onavustuksen käytön kannalta perusteltua. Tähän liittyen pykälän 1 momentissa ehdot- taan säädetäväksi, että enintään 300 euron tuki maksettaisiin yhdessä erässä. Yli 300 eu- ron tuet voitaisiin vastaavasti maksaa use- ammassakin erässä. Ehdotettu säännös on uusi.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädet- täväksi ympäristötuen maksamisesta. Tuki maksettaisiin yhdessä erässä sopimuskauden alkaessa. Yli 10 000 euron tuki maksettaisiin yhtä useammassa erässä. Vastaava säännös on metsätalouden ympäristötuesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 10 §:ssä. Lisäksi pykälän 2 momentin mukaan ympäristöhoitotöiden tuki maksettaisiin erikseen sen jälkeen, kun metsäkeskus olisi

tehnyt erillisen hallintopäätöksen tuen lopul- lisesta määrästä.

Valtionavustuslain 12 §:n 4 momentin mu- kaan valtionavustuksen saajan tulee antaa valtionapuviranomaiselle valtionavustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot. La- kiekdotuksessa tarkoitetuissa hankkeissa on tavanomaista, että tuensaaja antaa tukihake- muksen, suunnitelman, toteutusselvityksen ja hankkeen toteutuksen ulkopuolisen tehtäväk- si. Sen vuoksi on perusteltua, että nämä tahot olisivat myös velvollisia antamaan metsäkes- kukselle tuen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Tiedonantovelvollisuudesta säädettä- siin pykälän 3 momentissa.

29 §. Pykälässä ehdotetaan säädetäväksi, että ympäristötukisopimusta koskevat tiedot merkittäisiin metsäkeskuksen ilmoituksesta kiinteistörekisteriin. Metsäkeskus olisi vel- vollinen ilmoittamaan rekisteriin myös tiedot sopimusten muuttamisesta, irtisanomisesta ja purkamisesta. Vastaavat säännökset ovat voimassa olevan lain 19 a §:n 2 momentissa ja metsätalouden ympäristötuesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 12 §:n 3 momentissa.

7 luku. **Tukeen liittyvät velvoitteet ja valvonta**

30 §. Pykälässä säädetäisiin metsänuudis- tamisen, suometsän hoidon ja metsätien te- kemisen tukeen liittyvästä hoito- ja kunnos- sapitovelvoitteesta. Ehdotettu pykälä on pää- osin samansisältöinen kuin voimassa olevan lain 15 §:n 1 ja 2 momentti ja 16 § sekä kes- tävän metsätalouden rahoituksesta annetun asetuksen 7 §. Pykälä ei sisällä säännöksiä takaisinperinnästä. Takaisinperintään sovel- lettaisiin valtionavustuslain 5 luvun säännö k- siä. Lisäksi lakiehdotuksen 34 §:ssä säädet- täisiin takaisinperintään liittyvästä toimival- lasta ja siitä, keneltä tuki peritään takaisin eräissä tilanteissa.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädet- täväksi hoito- ja kunnossapitovelvoitteen voi- massaoloajasta. Velvoite olisi voimassa 10 vuotta tuen loppuunmaksamisesta. Tältä osin esitys poikkeaa nykyisistä säännöksistä. Nykyisin metsänuudistamisen, kunnostusoji- tuksen ja metsätien tekemiseen liittyvä hoito-

ja kunnossapitovelvoite kestää 15 vuotta. Hoito- ja kunnossapitovelvoitteen voimassaoloajan lyhentäminen perustuu tarkoituksenmukaisuusyyhin sekä hallinnon tuottavuuden kehittämiseen. Yksityiselle maanomistajalle 15 vuoden aika on pitkä, keskimäärin puolet koko metsänomistusajasta. Suometsän hoitoon liittyvän hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden lisäksi sovellettavaksi saattaa tulla vesilain (264/1961) kunnossapitovelvoite. Vesilain 6 luvun 3 §:n mukaan ojitus on niin toimeenpantava ja oja siten kunnossapidettävä, ettei toiselle kuuluvalla alueella aiheudu vahingollista vettymistä tai muuta vahinkoa. Toisin kuin esityksessä vesilaisissa kunnossapitovelvoitetta ei taas ole rajattu aikamäärein.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi työlajeittain hoito- ja kunnossapitovelvoitteen sisällöstä. Suometsän hoitoa koskevaan tukeen liittyvä hoito- ja kunnossapitovelvollisuus sisältäisi samanlaiset velvoitteet kuin nykyisin on kunnostusojituksessa. Pykälän 3 momentti taas sisältää yleissäännöksen siitä, että hoito- ja kunnossapitovelvollisuuteen kuuluu, ettei metsänuudistamisaluetta tai suometsän hoidon hyötyaluetta aleta käyttää siten, että alueen käyttö metsätaloudelliseen tarkoitukseen olennaisilta osin estyy.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että hoito- ja kunnossapitovelvoite siirtyisi suoraan lain nojalla myös kiinteistön uudelle omistajalle. Jos kiinteistö tai alue lunastetaan, metsäkeskus voisi kuitenkin hakemuksetta lakkauttaa hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden. Lunastustilanteissa alueen käyttötarkoitus yleensä muuttuu siten, ettei olisi perusteltua jättää hoito- ja kunnossapitovelvollisuutta voimaan. Lunastus sellaisenaan ei vielä olisi peruste hoito- ja kunnossapitovelvoitteen lakkauttamiseen. Jos kuitenkin lunastuksen johdosta alueen käyttö metsätaloudelliseen tarkoitukseen olennaiselta osin estyisi, metsäkeskuksen tulisi lakkauttaa hoito- ja kunnossapitovelvollisuus asiasta tiedon saatuaan. Näissä tilanteissa ei myöskään olisi perusteltua vaatia maanomistajaa palauttamaan saamaansa tukea. Lunastusta koskeva säännös on uusi.

31 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi hoito- ja kunnossapitovelvoitteen lakkauttamisesta eräissä tilanteissa. Pykälän 1 momen-

tissa ehdotetaan säädettäväksi niistä tilanteista, joissa maanomistaja on menettänyt metsänuudistamisesta, suometsän hoidosta ja metsätien tekemisestä saadun hyödyn. Edellytyksenä hoito- ja kunnossapitovelvoitteen lakkauttamiselle näissä tilanteissa olisi, että hyödyn menetys johtuu maanomistajasta riippumattomasta syystä ja ettei työn uusiminen esitetyn lain mukaisesti ole tarkoituksenmukaista. Näissä tilanteissa metsäkeskus voisi lakkauttaa hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden. Vastaavansisältöinen säännös on voimassa olevan lain 18 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi eräistä muista tilanteista, joissa metsäkeskus voi lakkauttaa hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden. Säännös on uusi. Ehdotetussa momentissa tarkoitettujen tilanteiden sellaisia, joissa hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden jatkuminen ei välttämättä olisi perusteltua. Jos alueesta tehdään ympäristötutkimus, on perusteltua, että ympäristötutkimuksen velvoitteet tulevat esitetyn hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden sijaan. Momentin 1 ja 4 kohdat koskevat niitä tilanteita, joissa alue osoitetaan kaavassa muuhun käyttöön tai lain nojalla asetetaan alueeseen kohdistuvia käyttörajoituksia tai toimenpiteitä. Nämä tilanteet eroavat 2 ja 3 kohdan tilanteista siinä, että ne syntyvät maanomistajasta riippumattomasta syystä. Myöskään näissä tilanteissa ei ole perusteltua pitää voimassa hoito- ja kunnossapitovelvollisuutta, jos mainitut toimenpiteet johtavat siihen, että maanomistaja menettää rahoitetusta toimenpiteestä saamansa hyödyn.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, ettei pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa maanomistaja olisi velvollinen palauttamaan saamaansa tukea.

32 §. Esityksessä tarkoitettujen tukien osalta on tarkoitus siirtyä mahdollisimman paljon sähköiseen asiointiin. Osa tuista määräytyisi toteutuneiden kustannusten perusteella. Tukihakemus voitaisiin käsitellä, vaikkei sen liitteenä olisikaan alkuperäisiä tositteita toteutuneista kustannuksista. Tähän liittyen pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että hakemusasiakirjoissa ilmoitettuja toteutuneita kustannuksia koskevat alkuperäiset tositteet voidaan tuen maksamisen jälkeenkin tarvittaessa tarkastaa. Kyseessä olisi

siten tuen myöntämistä koskeva ehto. Jollei alkuperäisiä tositteita voitaisi myöhemmin tarkistaa ja siten todentaa tuen maksamisen perusteena olleita tosiseikkoja, tuki voitaisiin periä takaisin. Metsäkeskuksella olisi luonnollisesti oikeus vaatia nähtäväkseen alkuperäiset tositteet jo ennen tuen maksamista, jos se olisi tuen maksamisen edellytysten toteamisen kannalta tarpeellista. Alkuperäiset tositteet tulisi säilyttää kirjanpitoaineiston säilyttämisestä säädetyn ajan.

Valtionavustuslain 14 §:ssä säädetään valtionavustuksen saajan tiedonantovelvollisuudesta. Kyseisen säännöksen mukaan valtionavustuksen saajan tulee antaa valtionapuviranomaiselle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Lakiehdotuksessa tarkoitetuissa hankkeissa on tavanomaista, että tuensaaja antaa tukihakemuksen, suunnitelman, toteutusselvityksen ja hankkeen toteutuksen ulkopuolisen tehtäväksi. Sen vuoksi pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että nämä tahot olisivat myös velvollisia antamaan metsäkeskukselle tukipäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot.

Pykälän 3 momentti sisältää erityissäännöksen, joka koskee omistajanvaihdoksia ja olosuhteiden muuttumista koskevia tilanteita ympäristötukisopimuksen osalta. Mainituissa tilanteissa maanomistajalla olisi velvollisuus saattaa asia metsäkeskuksen tietoon.

33 §. Valtionavustuslain 16 §:n 1 momentin nojalla tarkastukset voidaan kohdistaa valtionavustuksen saajaan ja siihen, jolle valtionavustus on lain 7 §:n 2 momentin nojalla siirretty. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että metsäkeskusten tehtävänä olisi valvoa tukien myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyviä edellytyksiä ja tukiin liittyvien velvoitteiden noudattamista. Lakiehdotuksessa tarkoitetuille tuille on ominaista se, että työn toteutus annetaan usein ulkopuolisen tehtäväksi. Metsätien tekemistä ja perusparannusta sekä suometsän hoitoa koskevissa yhteishankkeissa tämä olisi pääsääntö. Nämä tapaukset ovat rinnastettavissa valtionavustuslain 7 §:n 2 momentissa tarkoitettuun valtionavustuksen siirtoon. Tästä syystä pykälän 1 momentissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi, että metsäkeskuksella olisi tarvittaessa oikeus todentaa, onko tuet-

tavan työn tai hankkeen toteuttaja täyttänyt tukeen liittyvät velvoitteet. Näin varmistettaisiin se, että metsäkeskus voisi kohdistaa valtionavustuslaissa tarkoitettuja tarkastuksia myös tuettavan työn tai hankkeen toteuttajaan. Valtionavustuslain 16 §:n 1 momentissa säädetään, että tarkastusten tulisi olla valvonnassa tarpeellisia. Tuettavan työn tai hankkeen toteuttajaan kohdistuvat tarkastukset voitaisiin siten tehdä vain siinä laajuudessa kuin on tarpeen sen selvittämiseksi, onko työ tai hanke toteutettu lakiehdotuksen asianomaista tukea koskevien säännösten ja tukipäätöksen otettujen ehtojen ja rajoitusten mukaisesti.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi tarkastukseen liittyvästä menettelystä. Ehdotettua momenttia sovellettaisiin ainoastaan silloin, kun maastotarkastuksessa on havaittu työn toteuttamisessa vähäisiä, mutta kuitenkin korjattavissa olevia puutteita. Tällöin metsäkeskuksen tulisi ensin antaa maanomistajalle mahdollisuus virheiden korjaamiseen.

Pykälän 3 momentti sisältää asetusvaltuuden. Valtionavustuslain 15 §:n nojalla metsäkeskusten tehtäviin kuuluisi sen myöntämän tuen valvonta. Ehdotetun momentin nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin metsäkeskusten tehtäviin kuuluvien tarkastusten määrästä ja kohdentamisesta sekä muista valvonnan järjestämisen teknisistä yksityiskohdista.

8 luku. **Tuen palautus ja takaisinperintä sekä sopimuksen purkaminen ja irtisanominen**

Luvussa ehdotetaan säädettäväksi tuen takaisinperinnästä sekä sopimuksen purkamisesta ja irtisanomisesta. Lisäksi luvussa säädettäisiin niihin liittyvästä toimivallasta. Luvussa ei ole säännöksiä takaisinperittävälle tuelle maksettavasta korosta, viivästyskorosta tai takaisinperinnän määräajasta, koska tällöin sovellettaisiin valtionavustuslain 25, 26 ja 28 §:ää.

34 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuen palautuksesta ja takaisinperinnästä. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että valtionavustuslain 20 §:n nojalla pu-

lautettava tuki tulisi maksaa takaisin metsäkeskukselle. Mainittu säännös koskee virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saatua avustusta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että metsäkeskuksen tulisi tehdä Maaseutuvirastolle esitys tuen takaisinperimiseksi saatuaan tiedon takaisinperinnän perusteesta. Sen jälkeen Maaseutuvirasto päättäisi takaisinperinnästä. Takaisinperintään sovellettaisiin valtionavustuslain 5 luvun säännöksiä. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi niistä tilanteista, joissa takaisinperinnän perusteena on hoito- ja kunnossapitovelvoitteen rikkominen. Tällöin valtionavustuslain 28 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräaika laskettaisiin hoito- ja kunnossapitovelvoitteen voimassaoloajan päättymisestä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, keneltä tuki peritään takaisin. Pääsääntöisesti tuki perittäisiin takaisin sen saajalta. Asiassa ei olisi merkitystä sillä, perustuisiko takaisinperintä tuensaajan omaan vai esimerkiksi ulkopuolisen hankkeen toteuttajan toimintaan. Muunlainen menettely olisi ongelmallista perustuslain kannalta. Tällöin hankkeen toteuttaja saattaisi joutua julkisoikeudelliseen suhteeseen tekemänsä yksityisoikeudellisen sopimuksen nojalla. Perustuslain 124 §:n valossa tuensaajan tulisi tällöin toimia valtionavustuslain 4 §:n tarkoittamana valtionapuviranomaisena. Perustuslain 124 §:n mukaan tehtävästä tulisi tällöin säätää lailla tai lain nojalla ja järjestely ei saisi vaarantaa perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Tällaista menettelyä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena tuen asianmukaisen käytön varmistamiseksi.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi säännös koskien omistajanvaihdostilanteita niiden tukien osalta, joihin liittyy pidempiaikaisia kiinteistökohtaisia velvoitteita. Ympäristötuki perittäisiin siten takaisin siltä, joka ei omistusaikanaan ole noudattanut ympäristötukeen liittyviä velvoitteita. Tältä osin säännös liittyy lakiehdotuksen 16 §:n 4 momenttiin, jonka mukaan ympäristötukisopimus pysyisi kiinteistön omistajanvaihdoksesta huolimatta voimassa. Toisaalta uudella omistajalla olisi lakiehdotuksen 37 §:ssä tarkoitettu edellytyksin oikeus irtisanoa sopimus. Vastaavasti metsänuudistamis-

metsätien tekemis- ja suometsän hoitohankkeisiin sisältyvän hoito- ja kunnossapitovelvoitteen laiminlyönnin johdosta suoritettava takaisinperintä kohdistettaisiin velvoitteen laiminlyöjään. Tältä osin ehdotettu säännös liittyy lakiehdotuksen 30 §:ään, jossa säädettäisiin mainittuihin tukiin liittyvästä hoito- ja kunnossapitovelvollisuudesta.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi niistä tilanteista, joihin on sovellettu yhteisomistuksessa olevaa kiinteistöä koskevaa menettelysäännöstä. Ehdotettu säännös muodostaisi poikkeuksen ehdotettuun 3 momenttiin. Tuen takaisinperintä voisi kohdistua pääsääntöisesti vain niihin yhteisomistajiin, jotka ovat ottaneet vastaan tukea ja jotka ovat itse osallistuneet takaisinperinnän perusteena olevaan toimintaan. Kuten nykyisinkin takaisinperintävaatimus voitaisiin kohdentaa myös sellaiseen yhteisomistajaan, joka siitä huolimatta, että hän ei ole hakenut eikä vastaanottanut tukea, on osallistunut takaisinperimisen perusteena olevaan toimintaan, esimerkiksi siten, että on laiminlyönyt alueen hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden. Pykälän 4 momentissa viitataan tuen vastaanottamiseen. Näin ollen niissä tilanteissa, joissa kiinteistön omistaja on tuen myöntämisen jälkeen vaihtunut, ympäristötuen sekä metsänuudistamisen, metsätien tekemisen ja suometsän hoidon tuen takaisinperintään sovellettaisiin ehdotettua 3 momenttia

35 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi sopimuksen purkamisesta. Säännös on täsmällisempi kuin metsätalouden ympäristötuesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 9 §:n 1 momentin vastaava säännös. Kyseisen säännöksen mukaan sopimuksen purkaminen on mahdollista, jos maanomistaja ei ole noudattanut sopimusehtoja. Ehdotetussa pykälässä asetettaisiin sopimuksen purun edellytykseksi se, että kyse olisi olennaisesta sopimusehtojen rikkomisesta. Tämä vastaa sopimusoikeuden yleisiä periaatteita. Päätöksen sopimuksen purkamisesta tekisi Maaseutuvirasto saatuaan ensin metsäkeskukselta asiaa koskevan esityksen. Nykyisin sopimuksen purkamisesta päättää metsäkeskus. Sopimuksen purkutilanteissa maanomistaja olisi velvollinen palauttamaan saamansa tuen Maaseutuvirastolle.

Pykälän 2 momentti koskisi niitä tilanteita, joissa sopimusrikkomus on tapahtunut sopi-

muksen voimassaoloaikana, mutta takaisinperintäpäätöstä ei ehdittäisi tehdä sopimuksen voimassaoloaikana.

36 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi Maaseutuviraston oikeudesta irtisanoa sopimus. Maaseutuvirasto voisi päätöksellään määrätä ympäristötukisopimuksen irtisanottavaksi, jos kohteen biologista monimuotoisuutta koskevat olosuhteet tai muut sopimusvelvoitteiden täyttämiseen vaikuttavat olosuhteet olisivat muuttuneet niin, ettei sopimuksen voimassaololle enää ole perusteita tai sopimuksen voimassaolon jatkaminen olisi kohtuutonta. Tällöin sillä, jonka omistuksessa tai hallinnassa kiinteistö oli muutoksen tapahtuessa, olisi velvollisuus palauttaa sopimuskaudesta jäljellä olevia kalenterikuukausia vastaava osa maksetusta tuesta. Palautus tulisi maksaa Maaseutuvirastolle. Irtisanomista koskeva päätös voitaisiin tehdä joko metsäkeskuksen esityksestä tai maanomistajan hakemuksesta.

Pykälän 1 momentissa tarkoitettuna muuna sopimusvelvoitteiden täyttämiseen vaikuttavana olosuhteiden muutoksena voisi tulla kyseeseen esimerkiksi se, että alueen käyttö olisi muuttunut siten, ettei sille voitaisi kohdistaa ehdotetun 2 §:n nojalla tukea.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi palautettavan tuen määrästä sopimuksen irtisanomistilanteissa. Palautettava määrä olisi sopimuskaudesta jäljellä olevia kuukausia vastaava määrä. Kuten 35 §:n 1 momenttissakin palautus tulisi maksaa Maaseutuvirastolle.

37 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi maanomistajan oikeudesta irtisanoa ympäristötukisopimus. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi uuden omistajan oikeudesta irtisanoa ympäristötukisopimus. Vastaava säännös on metsätalouden ympäristötuesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 9 §:n 3 momentissa. Sen sijaan pykälän 2 momentin säännös on uusi. Sen mukaan maanomistajalla olisi ilman syytä oikeus irtisanoa sopimus. Kun sopimuksen irtisanojana on sellainen maanomistaja, joka on itse tehnyt ympäristötukisopimuksen, on perusteltua, että palautettava määrä on suurempi kuin jäljellä olevaa sopimuskautta vastaava osa.

9 luku. Erinäiset säännökset

38 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävistä. Ministeriön valvontatehtävä kohdistuisi metsäkeskusten ja Maaseutuviraston toimintaan. Valvonnan tarkoituksena olisi varmistaa ehdotetun lain noudattaminen. Siihen liittyen ministeriöllä olisi pykälän 1 momentin nojalla oikeus saada metsäkeskuksilta ja Maaseutuvirastolta valvontatehtäväänsä liittyviä yleisiä käyttö- ja seurantatietoja. Toisaalta ministeriöllä olisi myös oikeus tehdä lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tarkastuksia. Ministeriön tarkastusoikeuden ja tarkastusten suorittamisen osalta noudatettaisiin soveltuvin osin valtioneuvoston 16 ja 17 §:n säännöksiä.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi maa- ja metsätalousministeriön tietojensaantioikeudesta. Maa- ja metsätalousministeriöllä olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada metsäkeskuksilta ja Maaseutuvirastolta tietoja sellaisista tuen hakijaa ja saajaa koskevista seikoista, joilla on olennaista merkitystä tämän lain noudattamisen varmistamiseksi tuen myöntämisessä, maksamisessa ja käytön valvonnassa.

Maa- ja metsätalousministeriö myöntää metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämissäkeskuksesta annetun lain (688/2001) 11 §:n mukaisesti valtioneuvostusta metsäkeskuksille niille säädettyjen ja määrättyjen tehtävien hoitamiseen. Jollei mainitussa laissa toisin säädetä, näihin avustuksiin sovelletaan, mitä valtioneuvostuslaissa säädetään. Maa- ja metsätalousministeriö toimii avustusten osalta valtioneuvoston avustuksena. Valtioneuvoston 15 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriö on velvollinen huolehtimaan myöntämänsä avustuksen asianmukaisesta ja riittävästä valvonnasta. Lisäksi valtioneuvostuslaissa säädetään valtioneuvostuksen saajan tiedonantovelvollisuudesta. Ehdotettu pykälä ja valtioneuvoston 15 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriö on velvollinen huolehtimaan myöntämänsä avustuksen asianmukaisesta ja riittävästä valvonnasta. Lisäksi valtioneuvostuslaissa säädetään valtioneuvostuksen saajan tiedonantovelvollisuudesta. Ehdotettu pykälä ja valtioneuvoston 15 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriö on velvollinen huolehtimaan myöntämänsä avustuksen asianmukaisesta ja riittävästä valvonnasta. Lisäksi valtioneuvostuslaissa säädetään valtioneuvostuksen saajan tiedonantovelvollisuudesta. Ehdotettu pykälä ja valtioneuvoston 15 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriö on velvollinen huolehtimaan myöntämänsä avustuksen asianmukaisesta ja riittävästä valvonnasta.

39 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Maaseutuviraston valvontatehtävistä. Maa- ja metsätalousministeriö on a-

kaisemmin käyttänyt Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiota apunaan metsäkeskusten valvonnassa. Tarkoituksena on, että Maaseutuvirasto suorittaisi vastaisuudessa ehdotetun lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia metsäkeskusten tarkastuksia. Maaseutuvirasto voisi siten tarkastaa esimerkiksi metsäkeskusten suorittamia maastotarkastuksia ja niihin liittyvien hallintoasioiden käsittelyä koskevia asiakirjoja. Koska maa- ja metsätalousministeriölle kuuluu metsäkeskusten valvonta ehdotetun 38 §:n nojalla, on perusteltua, että maa- ja metsätalousministeriö määrittäisi tarkemmin tarkastusten toteuttamisesta kuten esimerkiksi tarkastusten määrästä ja niiden kohdentamisesta.

40 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi muutoksenhausta. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi muutoksenhausta metsäkeskuksen tekemiin tuen myöntämistä ja tuen lopullista määrää koskeviin päätöksiin. Niihin haettaisiin muutosta siten kuin valtionavustuslain 34 §:ssä säädetään. Mairittussa pykälässä oikaisuvaatimus on tarkoitettu muutoksenhaun ensimmäiseksi vaiheeksi. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla. Tähän liittyen pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että metsäkeskuksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään ja että toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyisi sen mukaan, minkä hallinto-oikeuden tuomiopiirissä pääosa kyseessä olevasta metsämaasta sijaitsee. Toimivaltaisen hallinto-oikeuden osalta ehdotettu pykälä vastaa voimassa olevan lain 33 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi muutoksenhausta takaisinperintää, sopimuksen purkamista ja irtisanomista sekä asiamiehelle määrättyä väliaikaista kieltoa koskevaan Maaseutuviraston päätökseen. Näissä tapauksissa ei ole asian luonteen vuoksi perusteltua edellyttää pakollista oikaisuvaatimusmenettelyä. Mainittuihin Maaseutuviraston päätöksiin saisi hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeudelta noudattaen, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään muutoksenhausta.

Hallintolain 6 §:n 1 momentin mukaan päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen

tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Mairittun lain 6 §:n 2 momentin mukaan viranomaisella on lisäksi valitusoikeus, jos laissa niin säädetään tai jos valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen. Metsäkeskus ei ole viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen. Metsäkeskus ei ole viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen. Metsäkeskus on kuitenkin yleinen metsälainsäädäntöä toimeenpaneva julkinen organisaatio, jonka tehtäviin kuuluu valvoa julkista etua. Tästä syystä on tarkoituksenmukaista, että metsäkeskuksella olisi oikeus valittaa sellaisesta takaisinperintää tai asiamiehelle asetettua kieltoa koskevasta päätöksestä, jonka Maaseutuvirasto on tehnyt metsäkeskuksen aloitteesta. Vastaavasti metsäkeskuksen valitusoikeuden tulisi koskea hallinto-oikeuden päätöstä. Tähän liittyen pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että metsäkeskuksella olisi oikeus hakea muutosta Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden päätökseen, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus muuttaisi Maaseutuviraston päätöstä tai kumoaa sen.

41 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että ehdotettuun lakiin liittyvissä maastomittauksissa sovelletaan metsäalalla yleisesti käytössä olevia mitta- ja arviointimenetelmiä. Säännös on uusi. Maastossa mitataan esimerkiksi runkolukumääriä, puulajivaltaisuutta sekä runkojen läpimittoja ja pituuksia. Ehdotettua lakia varten ei siis ole tarkoitus luoda mitään erillisiä maastomittauksien tai puuston arvioinnin käytäntöjä. Ehdotetun lain toimeenpanossa hyödynnettäisiin mahdollisuuksien mukaan jo olemassa olevia metsävaratietojärjestelmän tietoja kohteiden pinta-alasta ja kasvupaikan ominaisuuksista. Sen sijaan puustotunnukset jouduttaisiin yleensä mittaamaan maastossa.

Maastomittausmenetelmiä ei yksilöitäisi ehdotetun lain nojalla annettavissa alemmanasteisissa säädöksissä. Ehdotettuun lakiin liittyvissä maastomittauksissa otettaisiin uusia mittausten menetelmiä käyttöön sitä mukaa kuin ne tulevat metsäalalla yleisesti käyttöön.

Jokaisella maastomittausmenetelmällä on oma luotettavuutensa. Esimerkiksi metsikön tilavuuden arvioinnissa relaskooppikoalojen avulla keskivirhe on yleensä kymmenen prosentin suuruusluokkaa. Ehdotetun lain toimeenpanossa katsottaisiin säädösten mukaisiksi tapaukset, joissa maastossa mitattavan

tai arvioitavan tunnuksen lukuarvo on enintään metsäalalla yleisesti sovellettavan mittausmenetelmän tuottaman keskivirheen sisällä säädetystä lukuarvosta. Yli keskivirheen päässä säädetystä lukuarvosta olevat tapaukset katsottaisiin virheellisiksi. Jos esimerkiksi säädetty lukuarvo on enintään 3 000 runkoa hehtaarilla ja runkolukumäärän arviointi yleisesti käytössä olevalla menetelmällä tuottaa kymmenen prosentin keskivirheen, katsottaisiin vielä 3 300 runkoa hehtaarilla hyväksyttäväksi runkoluvuksi.

42 §. Laki on suunniteltu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Euroopan yhteisön valtioneuvoston päätösten vuoksi laki voi kuitenkin tulla voimaan vasta sen jälkeen, kun Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt esitetyt tuet. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettyinä ajankohtana. Euroopan yhteisön valtioneuvoston päätöksiä uudistetaan parhaillaan. Euroopan yhteisöjen komission hyväksyntä on mahdollista saada vain määräajan voimassa oleville tukijärjestelmille. Tästä syystä ehdotetaan säädettäväksi, että tuen myöntämispäätöksiä saataisiin tehdä 31 päivään joulukuuta 2013 asti. Esitetty viimeinen tuen myöntämispäivä on sama kuin komission esittämä ma- ja metsätalouden suuntaviivojen soveltamisen päättymisajankohta. Tuen maksaminen olisi mahdollista mainitun ajankohdan jälkeenkin. Ehdotetun lain tarkoitukseen osoitettuja varoja saisi käyttää joko 31 päivään joulukuuta 2018 tai 31 päivään joulukuuta 2016 asti siitä riippuen, mikä tuki on kyseessä.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan kumottavaksi metsätalouden rahoituksesta annettu laki ja kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annettu laki niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 11 § olisi kuitenkin voimassa kolme vuotta ehdotetun lain voimaantulosta. Lisäksi lain 19 a § jäisi kuitenkin voimaan. Se koskee eräitä kokeiluhankkeita. Niitä koskevat säännökset ovat voimassa 31 joulukuuta 2007 saakka. Lain 11 ja 19 a §:ssä tarkoitetuissa asioissa sovellettaisiin edelleenkin kumottavaksi ehdotettuja lakeja ja niiden nojalla annettuja säännöksiä. Myös asiat, jotka olisivat tulleet vireille ennen ehdotetun lain

voimaantumista, ratkaistaisiin kumottujen lakien ja niiden nojalla annettujen säännösten mukaisesti.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi suunnitelman toteuttamista koskevaa tukea koskevasta poikkeuksesta. Kun 2 momentin mukaan sovellettava laki määräytyisi asian vireilletulon perusteella, olisi 3 momentin mukaisin edellytyksin mahdollista ratkaista uuden lain voimaantumisen jälkeenkin vireille tullut suunnitelman toteuttamisen tukea koskeva asia kumotun lain mukaisesti.

Ehdotetun lain tarkoituksiin osoitettuja varoja olisi tarpeen käyttää kumottavan kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain tarkoituksiin uuden lain voimaantumisen jälkeenkin. Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että varoja voitaisiin käyttää myönnettyjen lainojen ja tukien maksamiseen joko viiden tai kolmen vuoden ajan ehdotetun lain voimaantulosta. Viiden vuoden määräaikaa sovellettaisiin pitkäkestoisin hankkeisiin kuten lainarahoitettuun toimintaan ja tuella rahoitettuihin yhteishankkeina toteutettaviin metsätien tekemis- ja kunnostusohjelmahankkeisiin. Lisäksi määräaikaa sovellettaisiin metsänuudistamisen tukeen. Muun myönnetyn rahoituksen maksamisen osalta sovellettavaksi tulisi kolmen vuoden määräaika lain voimaantulosta.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, ettei ehdotetun lain 4 §:n 3 momentin tarkoittamaa omistusoikeusrajoitusta sovellettaisi sellaisen yhteismetsän tai yhteisen alueen osakaskuntaan, joka on muodostettu ennen 1 päivää maaliskuuta 2003. Tuolloin tuli voimaan yhteismetsälaki ja kiinteistönmuodostamislain muutos. Mainitut lait merkitsivät yhteismetsän perustamisen yksinkertaistamista. Yhteismetsän perustajina ovat lain muutoksen jälkeen voineet olla muutkin kuin luonnolliset henkilöt. Koska rahoituksen saajien piiriä ei ollut tuolloin tarkoituksenmukaista asiallisesti laajentaa, kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain rahoituksensaajaa koskevaa säännöstä tarkennettiin siten, että yhteismetsän ja yhteisalueella tarkoitettujen yhteisen alueen osuuksista vähintään puolet tuli olla luonnollisten henkilöiden omistuksessa.

Pykälän 6—11 momentissa ehdotetaan säädettäväksi metsänuudistamista, nuoren metsän hoitoa, suometsän hoitoa, metsätien

tekemistä, energiapuun korjuuta ja haketusta koskevista siirtymäsäännöksistä. Siirtymäsäännökset vastaavat ehdotetun lain 9 §:n 4 momentissa, 10 §:n 3 momentissa, 12 §:n 3 momentissa, 13 §:n 5 momentissa ja 14 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tuen saamista koskevia aikarajoitteita.

1.2. Laki tuloverolain 53 §:n muuttamisesta

53 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, etteivät ehdotetun metsätalouden rahoituslain nojalla myönnettyt etuudet olisi veronalaisia. Voimassa olevan lain 34 §:ssä on samansisältöinen säännös. Säännös sisällytettäisiin tuloverolain (1535/1992) 53 §:n 7 kohdaksi, lailla 716/2004 kumotun 7 kohdan tilalle. Metsätalouden edistämisen kannalta on tarkoituksenmukaista, että myönnetty tuki maksetaan nettomääräisenä eli verovapaana. Etujen verottaminen vaikeuttaisi suuresti lain tarkoituksien toteuttamista ja aiheuttaisi runsaasti hallinnollista työtä. Menettelyä puoltaa erityisesti se, että kerralla maksettava tukimäärä on pieni, tyypillisesti muutama sata euroa.

Verovapauden periaate on sisältynyt myös voimassa olevaan lakiin. Metsätalouden menot, siltä osin kuin ne on rahoitettu valtion tuella, eivät ole vähennyskelpoisia tuloverolain (1535/92) 56 §:n nojalla. Metsätalouden tuloverotuksessa metsätalouden pääomatulosta vähennetään pelkästään maanomistajan itse maksama osuus metsätalouden menoista.

Yksityinen maanomistaja on metsätaloudestaan muistiinpanovelvollinen. Metsätalouden muistiinpanot laaditaan kassaperiaatteella. Muistiinpanojen yhteydessä säilytetään kuuden vuoden ajan tositteet maksetuista metsätalouden menoista ja niihin saaduista tuista.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotukseen sisältyvät valtuudet säätää valtioneuvoston asetuksella tukien määrästä ja niiden määräytymisen perusteista sekä muista lain säännöksiä täydentävistä tuen ehtoista ja määräytymisperusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettä-

siin hakijalle säädetyistä edellytyksistä, suunnitelman ja toteutusselvityksen sisältövaatimuksista, suometsän hoitohankkeeseen liittyvän vesiensuojelusuunnitelman sisältövaatimuksista, energiapuun tilavuuden mittaamisesta, energiapuun luovutusta koskevista selvityksestä, metsäluonnon hoitohankkeiden suunnitelman sisältövaatimuksista, tuen hakemisesta, hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista, ympäristötukea koskevaan pöytäkirjaan merkittävistä tiedoista, metsäkeskusten tehtäviin kuuluvien tarkastusten määrästä ja kohdentamisesta sekä muista valvonnan järjestämisen teknisistä yksityiskohdista.

3. Voimaantulo

Laki on suunniteltu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Euroopan yhteisön valtioneuvoston päätöksen nojalla laki voi kuitenkin tulla voimaan vasta sen jälkeen, kun Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt tukijärjestelmän kokonaisuudessaan. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

4. Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perusoikeudet

Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Perusoikeudet ulottuvat oikeushenkilöihin välillisesti, koska oikeushenkilön asemaan puuttuminen saattaa merkitä kajoamista oikeushenkilön taustalla olevan yksilön oikeuksiin. Perustuslain 6 §:n mukaisen yhdenvertaisuuden kannalta voidaan tarkastella lakiehdotuksen säännöstä, joka koskee tuen määrää. Lakiehdotuksen 8 §:n mukaan tukien määrät voitaisiin eriyttää alueittain metsätaloudellisten olosuhteiden ja hallinnollisten rajojen perusteella. Maanomistajat ovat eriarvoisessa asemassa luonnonolosuhteista johtuen. Alueittain tehtävällä tukien määrän eriyttämisellä vähennettäisiin eriarvoisuutta siten, että suhteessa suurempi tuki kohdistettaisiin niille, jotka harjoittavat metsätaloutta heikommassa luonnonolosuhteissa. Perustuslain 6 §:n 2 momentissa kielletään ihmisten asettaminen ilman hyväksyttävää syytä eri asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella. Erilaiset luonnonolosuhteet

ja hallinnollisiin rajoihin perustuvat alueet eivät ole henkilöön liittyvä syy. Tuen määrä voitaisiin eriyttää myös sen mukaan, onko kyseessä oma työ, työn teettäminen vai yhteishanke. On taloudellisesti tarkoituksenmukaisempaa toteuttaa hankkeita suurempina kokonaisuuksina. Toisaalta tuen määrässä tulisi ottaa huomioon tuettavasta toiminnasta maanomistajalle aiheutuneet kustannukset. Tästä syystä on tarkoituksenmukaista eriyttää tukien määrä myös sen mukaan, onko kyseessä oma työ vai ulkopuolisella teettäminen. Esityksessä katsotaan, että esitys täyttää tukien määrien eriyttämisen osalta perustuslain yhdenvertaisuusvaatimuksen.

Perustuslain 18 §:n mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Lakiehdotuksen 24 §:ssä säädettäisiin asiamiehelle annettavasta huomautuksesta ja kiellosta. Se eroaa hallintolain 12 §:n 2 momentin esiintymiskiellosta siinä, että ehdotettu kiello olisi yleinen ja määräaikainen. Hallintolain esiintymiskiello kohdistuu yksittäiseen hallintoasiaan. Kiello olisi ajallisesti, sisällöllisesti ja alueellisesti rajattu. Kiello voitaisiin määrätä enintään vuodeksi ja se koskisi esityksessä tarkoitettuihin tukiin liittyvien asiakirjojen laatimista. Kiello olisi voimassa sen metsäkeskuksen toimialueella, jonka esityksestä Maaseutuvirasto on päättöksensä tehnyt.

Asiamiehelle määrättävällä kiellolla voidaan arvioida olevan vaikutusta asiamiehen elinkeinonharjoittamiseen. Koska kiellon soveltamisala olisi rajattu, asiamiehenä toimiva henkilö voisi toteuttaa tuettavia töitä tai hankkeita asianomaisen metsäkeskuksen toimialueella. Asiamiehenä toimiva henkilö voisi myös laatia esityksessä tarkoitettuihin tukiin liittyviä asiakirjoja muiden metsäkeskusten toimialueella. Asiamiehellä olisi oikeus hakea päätökseen muutosta. Esityksessä katsotaan, että kiellolla puututaan sellaisella tavalla asianomaisen henkilön elinkeinonvapauteen, joka saattaa olla katsottavissa merkittäväksi julkisen vallan käytöksi. Perustuslain 124 §:n mukaan merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaiselle. Koska metsäkeskukset eivät ole viranomaisia, ehdotetaan asiamiehen kielloa koskevan asiaa koskevan toimivallan antamista Maaseutuvirastolle.

Perustuslain 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pykälän 2 momentin mukaan pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Mainitun perusoikeuden toteutumista edistää vaatimus, jonka mukaan tuettavien töiden on oltava taloudellisesti ja metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tarkoituksenmukaisia (lakiehdotuksen 5 §). Vaatimus koskee kaikkia esityksessä tarkoitettuja tukia. Mainitun perusoikeuden toteutumista edistävät lisäksi esitykseen sisältyvät ympäristötukea ja metsäluonnon hoitohankkeiden tukea koskevat säännökset (lakiehdotuksen 4 luku).

Hyvän hallinnon takeet säädetään perustuslain 21 §:ssä perusoikeudeksi. Pykälän 2 momentin mukaan julkisella vallalla on velvollisuus turvata lailla säädetyt hyvän hallinnon takeet. Hyvän hallinnon takeita ovat oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta.

Esityksessä tarkoitettuja tukia käsitellessään metsäkeskusten olisi noudatettava, mitä hallintolaissa ja kielilaisissa (423/2003) säädetään. Asiaa koskeva säännös on metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetussa laissa. Esityksen mukaan tukien käsittelyyn sovellettaisiin pääsääntöisesti valtionavustuslakia. Valtionavustuslaki sisältää voimassa olevaa lakia tarkempia säännöksiä liittyen tukiasian käsittelyyn. Esitykseen sisällytettäisiin säännös, jonka mukaan laskentaperusteen mukaan määräytyvän tuen maksatuksesta tulee tehdä erillinen hallintopäätös (lakiehdotus 26 § 2 mom.). Tuensaajan kannalta tämä tarkoittaa, että hän saisi päätöksen, josta kävisi siis ilmi, onko kaikki esitetyt kustannukset tai työ- ja tarvikemäärät hyväksytyt. Tuensaajalla olisi muutoksenhakumahdollisuus, jos hän esimerkiksi katsoisi, että päätöksessä olisi virheellisesti jätetty hyväksymättä joitakin hankkeen kustannuksia.

Kuten valtionavustuslaissa myös esityksessä tarkoitettujen tukien muutoksenhaun ensimmäisenä vaiheena olisi pakollinen oikaisuvaatimusmenettely. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen haettaisiin muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Takaisinperintää ja

asiamiehelle annettua kieltoa koskevaan päätökseen ei kuitenkaan sisällytettäisi pakollista oikaisuvaatimusmenettelyä, koska niissä tapauksissa oikaisuvaatimusmenettelyn hyödyt olisivat tuensaajan kannalta vähäisemmät kuin tuen myöntämistä koskevissa asioissa.

Asiamiehelle määrättävää kieltoa voidaan arvioida tuenhakijan oikeuksien näkökulmasta. Asiamiehelle määrättävä kielto olisi asiamieskohtainen. Koska kielto ei kohdistu asianomaiseen organisaatioon, maanomistaja voisi pyytää asiamiehen tilalle toisen henkilön samasta tai muusta asiantuntijapalveluja tarjoavasta organisaatiosta. Tästä syystä esityksessä arvioidaan, ettei asiamiehelle asetavaa kieltoa koskeva säännös vaikeuta maanomistajan mahdollisuuksia käyttää hallintoasian hoidossa apuna asiamiestä, mikäli maanomistaja sen katsoo tarpeelliseksi.

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen esityksen voidaan katsoa täyttävän hyvää hallintoa ja oikeusturvaa koskevat vaatimukset.

Säädöstaso

Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Mainitun pykälän mukaan lähtökohtana on, että asetukset antaa valtioneuvosto ja että ministeriö voidaan valtuuttaa antamaan asetuksia lähinnä teknisluonteisissa sekä yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisemmässä asioissa. Valtuutuksen tulee olla täsmällinen ja tarkkarajainen.

Lakiehdotuksen 1 luku sisältäisi tukien myöntämistä koskevia yleisiä säännöksiä. Lakiehdotuksen 2—5 luvussa säädettäisiin rahoituksen tukimuodoista ja tukien myöntämisen keskeisimmistä edellytyksistä. Esityksen mukaan tukia voitaisiin myöntää valtion talousarviossa vuosittain osoitetun määrärahan rajoissa. Esityksessä ei ehdoteta säädettäväksi tukien soveltamisalan piiriin kuuluvan henkilön tai muun tahon oikeudesta saada tukea. Ehdotetut tuet poikkeavat tässä mielessä luonteeltaan lakisäätteisistä tuista, korvauksista ja etuuksista, jolloin oikeus saada tukea, korvausta tai etuutta perustuu suoraan lakiin ja jolloin laissa säädetään myös yksityiskohtaisesti tuen määrääntymisestä. Esityksessä tarkoitettulle tukijärjestelmälle on

luonteenomaista, että se on budjettisidonnaista ja että tuen myöntäjällä on myös tarkoituksenmukaisuuteen liittyvää harkintavaltaa.

Valtioneuvostolla on vanhastaan ollut talousarvion soveltamisenmenettelyyn liittyvää norminantovaltaa samoin kuin toimivalta antaa budjetin määrärahanormeja täydentäviä määräyksiä. Perustuslain säännöksillä lainsäädäntövallan siirtämisestä ja asetuksen antamisesta ei ollut tarkoitus vaikuttaa valtioneuvoston tällaiseen norminantovaltaan sitä rajoittavasti (ks. HE 1/1998 vp, s. 132/II ja PeVL 47/2001 vp ja PeVL 39/2005 vp). Valtioneuvoston toimivallasta on perustuslakiuudistuksen jälkeen lisätty yleissäännös valtion talousarviosta annettuun lakiin (423/1988, muut. 689/2001). Sen 7 c §:n mukaan tarkempia säännöksiä määrärahan talousarvion mukaisesta käyttämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Esitys on rakennettu siten, että tuen myöntämisen perusteista säädettäisiin lailla. Lakiehdotuksen 1–5 luvuissa määriteltäisiin, mihin toimenpiteisiin ja hankkeisiin tukea voitaisiin myöntää, ja tukien myöntämisen keskeisimmät edellytykset. Muista tukien myöntämisen edellytyksistä ja tukien määrääntä säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella. Valtuussäännöksessä on lueteltu seikkoja, jotka tarkentaisivat asianomaisessa pykälässä säädettyjä edellytyksiä. Lisäksi valtuussäännöksestä kävisi ilmi, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin muista asianomaisessa pykälässä säädetyistä tuen ehdoista ja määrääntymisperusteista. Nämä asetuksella säädettävät muut tuen ehdot ja määrääntymisperusteet olisivat luonteeltaan siis laissa säädettyjä edellytyksiä täydentäviä. Lakiehdotuksen 2–5 lukujen valtuussäännökset on muotoiltu tältä osin jonkin verran täsmällisemmin kuin maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 3 luvussa. Kyseinen laki oli perustuslakivaliokunnan arvioitavana (ks. PeVL 47/2001 vp). Esityksessä tarkoitettut tuet ovat luonteeltaan siinä mielessä samankaltaisia kuin maa- ja puutarhatalouden kansalliset tuet, että kummatkin ovat budjettisidonnaisia ja niiden sallittavuus määrääntyy Euroopan yhteisön valtiontukia koskevien säännösten mukaisesti. Esityksessä tarkoitettut tuet eivät kuitenkaan ole maanomistajille samalla tavoin tärkeitä tulonlähteitä kuin maa- ja puutarha-

talouden harjoittajille.

Valtioneuvoston norminantovaltaa rajoitaisi se, että ehdotetut tuet kuuluvat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen valtiontukia koskevan sääntelyn piiriin. Mainitun sääntelyn perusteella komissio päättää valtiontukien hyväksymisestä. Valtuutta rajaisivat myös eduskunnan päätökset valtion talousarvion otetuista määrärahoista, niiden käyttötarkoituksista ja muista talousarvion perusteista. Kun edellä mainittujen seikkojen lisäksi otetaan huomioon jo edellä mainittu valtioneuvoston toimivalta antaa valtion talousarvion määrärahanormeja täydentäviä määräyksiä ja valtion talousarviosta annetun lain 7 c §, voidaan valtioneuvostoa koskevan valtuussäännöksen katsoa täyttävän perustuslaissa asetetut vaatimukset.

Esitys sisältää myös muutamia maa- ja metsätalousministeriölle osoitettuja asetuksenantovaltuuksia. Ne sisältyvät lakiehdotuksen 4, 7, 8, 12, 14, 15, 21, 22 ja 33 §:ään. Asetuksella säädettävät seikat olisivat luonteeltaan teknisluonteisia ja yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisiä.

Lakiehdotuksen 6—9 luvuissa säädettäisiin tuen myöntämisestä ja maksamisesta, tukeen liittyvistä velvoitteista ja valvonnasta sekä tuen takaisinperinnästä. Tukiin sovellettaisiin lisäksi pääsääntöisesti valtionavustuslain vastaavia säännöksiä. Esitys sisältää erityissäännöksiä ympäristötukisopimuksen tekemiseen sisältyvästä menettelystä ja sopimuksen irtisanomisesta ja purkamisesta. Lakiehdotuksen 6—9 luvuissa tarkoitetuista seikoista säädettäisiin lain tasolla. Lakiehdotuksen 21 §:n mukaan kuitenkin hakemisesta ja hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista sekä 22 §:n mukaan sopimusneuvotteluista laadittavaan pöytäkirjaan merkittävistä tiedoista säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Näitä seikkoja on pidettävä teknisluonteisina.

Esityksessä tarkoitettuihin tukiin sovellettaisiin valtionavustuslain valvontaa koskevia säännöksiä. Lakiehdotuksen 33 §:ssä on valvontaa koskeva erityissäännös, joka koskee tuettavan työn tai hankkeen toteuttajaa. Tällöin valvonnan osalta sovellettavaksi tulisivat valtionavustuslain 16 ja 17 §. Tarkastusoi-keudesta ja tarkastuksen suorittamista koskevat säännökset olisivat siten lain tasoisia. Lakiehdotuksen 33 §:n mukaan maa- ja metsä-

talousministeriön asetuksella säädettäisiin metsäkeskusten tehtäviin kuuluvien tarkastusten määrästä ja kohdentamisesta sekä muista valvonnan järjestämisen teknisistä yksityiskohdista. Mainittu valtuus liittyy siihen, että maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä olisi valvoa metsäkeskusten toimintaa lakiehdotuksessa tarkoitettujen tukien myöntämisen, maksamisen ja valvonnan osalta.

Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle

Perustuslain 124 §:n 1 momentin mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Metsäkeskukset eivät ole viranomaisia. Metsäkeskuksille on eri laeilla säädetty tehtäviä, jotka sisältävät julkisen vallan käyttöä. Esityksessä tarkoitettujen tukien osalta voidaan todeta, että metsäkeskukset hoitavat nykyisin kestävän metsätalouden rahoituksesta annettuun lakiin perustuen kyseisen lain täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä. Metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämisestä annettu laki on metsäkeskuksia koskeva organisaatiolaki. Lain 5 §:n nojalla metsäkeskukselle kuuluvien sellaisten viranomais-tehtävien hoito, joissa on kysymys yksityistä kansalaista tai yhteisöä yksittäisessä asiassa välittömästi koskevasta päätöksenteosta, on eriytetty edistämistehtävien hoidosta siten, ettei toimihenkilö, joka ratkaisee tällaiset asiat, osallistu muiden kuin viranomaistehtävien hoitoon.

Maa- ja metsätalousministeriössä käynnistettiin lokakuussa 2005 lainmuutoshanke (MMM065:00/2005), jonka tarkoituksena on selvittää metsäkeskuksille kuuluvat merkittävää julkista valtaa sisältävät tehtävät sekä tehdä ehdotus näiden tehtävien perustuslain edellyttämästä ja tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä. Työryhmä katsoi, että kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain tehtävistä merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäisi ainoastaan mainitun lain 29 §:n nojalla tehtäviin päätöksiin. Kyseinen säännös

koskee sekä lainan että tuen takaisinperintää ja se mahdollistaa sekä lainan korkoetuuden että tuen takaisinperinnän korotettuna. Säännöksestä ehdotetaan luovuttavaksi.

Esityksen mukaan metsäkeskusten tehtävänä olisi metsätalouden tukien myöntäminen, maksaminen, valvonta, takaisinperintä ja ympäristötukisopimusten tekeminen, irtisanominen ja purkamisen. Uutena asiana olisi huomautuksen tai kiellon antaminen asiamiehelle. Nämä ovat selvästi katsottavissa julkisen vallan käyttöä sisältäviksi tehtäviksi. Erikseen on kuitenkin arvioitava, sisältävätkö nämä tehtävät merkittävän julkisen vallan käyttöä. Merkittävänä julkisen vallan käyttönä on pidettävä esimerkiksi itsenäiseen harkintaan perustuvaa oikeutta käyttää voimakeinoja tai puuttua muuten merkittävällä tavalla yksilön perusoikeuksiin (HE 1/1998 vp, s. 179/II). Esitykseen ei sisälly säännöksiä, jotka koskevat voimakeinojen käyttöä. Sen sijaan esitykseen sisältyy säännöksiä, joilla on liittymäkohtia perusoikeuksiin. Asiamiehelle annettava kiello voidaan katsoa asianomaisen henkilön perusoikeuksiin puuttumiseksi. Vaikka kiello on ajallisesti, sisällöllisesti ja alueellisesti rajattu ja vaikka kielloa koskeva päätösestä on muutoksenhakuoikeus, ehdotettu kiello saattaa olla katsottavissa puuttumiseksi merkittävällä tavalla yksilön perusoikeuksiin. Muista metsäkeskusten tehtävistä - tukien myöntäminen, maksaminen, valvonta, takaisinperintä ja ympäristötukisopimusten tekeminen, irtisanominen ja purkamisen - on osa sellaisia, joihin saattaa myös liittyä puuttumista merkittävällä tavalla yksilön perusoikeuksiin. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että paluumuuttoavustuksen keskeyttäminen ja takaisinperiminen ovat sellaisia tehtäviä, joita voi antaa vain viranomaiselle (PeVL 18/2001 vp). Toisaalta perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt ongelmallisena sitä, että työttömyysturvalain mukaisia toimeenpanotehtäviä hoitavat työttömyyskasvat, jotka eivät ole viranomaisia (PeVL 46/2002 vp). Työttömyysturvalain (1290/2002) toimeenpanotehtäviin sisältyy myös työttömyysetuuden takaisinperintää koskevia säännöksiä. Perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt ongelmallisena myöskään sitä, että yksityisoikeudellisen yhteisön tai säätiön ylläpitämän korkeakoulun opintotukilautakunnalle annetaan opintotuen myöntämiseen

ja takaisinperintään liittyviä tehtäviä (PeVL 14/2003 vp). Työttömyysetuuksia ja opintotukea koskee kuitenkin ulosmittauskiello. Esityksessä tarkoitettujen tukien osalta olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista, että vastedeskin takaisinperittävät tuet voitaisiin ulosmitata ilman tuomiota tai päätöstä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädettyssä järjestyksessä. Edellä olevan perusteella esityksessä katsotaan, että asiamiehelle määrättävää kielloa, tuen takaisinperintää sekä ympäristötukisopimuksen purkamista ja irtisanomista koskevan ratkaisuvallan tulisi olla viranomaisella eli Maaseutuvirastolla. Maaseutuvirastolla on sellaista juridisi-hallinnollista osaamista, jota tällaisten hallintopäätösten tekeminen edellyttää. Maaseutuvirasto tekisi päätökset mainituissa asioissa metsäkeskusten esityksestä. Esitys on tältä osin linjassa myös edellä mainitun metsäkeskuksia koskevan lainmuutosesityksen kanssa.

Metsäkeskukset ovat hoitaneet yksityismetsätalouden edistämisen ja valvontatehtäviä erinimisinä organisaatioina vuodesta 1929 lähtien. Viimeisin isompi organisaatiomuutos tehtiin vuonna 1995 (metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annettu laki (1474/1995)). Hallituksen iltakoulu teki 9 päivänä helmikuuta 2005 periaatepäätöksen metsäkeskusten ja metsätalouden kehittämiskeskusten (TAPIO) kehittämisestä. Iltakoululle raportoitii 19 päivänä lokakuuta 2005 periaatepäätöksen toteuttamisesta. Iltakoulu päätti, että metsälakien toimeenpanotehtävät on jatkossakin tarkoituksenmukaista hoitaa itsenäisten, alueellisten metsäkeskusten toimesta. Päätös perustuu nykykuotoisen metsäkeskusorganisaation tuottamiin hyviin tuloksiin. Pienomistusvaltaisissa olosuhteissa tehokas metsäpolitiikka edellyttää lainvalvonnan ohella metsätalouden edistämistä.

Hoitaessaan julkisia hallintotehtäviä metsäkeskuksiin sovelletaan hallintolakia, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja kielilakia suoraan näiden yleislakien perusteella. Oikeusturvaa ja hyvää hallintoa edistävät lisäksi esitykseen sisällytetyt erilaiset menettelytapasäännökset koskien tukien myöntämistä, maksamista, takaisinperintää, valvontaa ja hallintosopimuksen (s.o. ympäristötukisopimuksen) tekemistä, purkamista ja irtisanomista (lakiehdotuk-

sen 6–8 luvut). Näiden lisäksi metsäkeskukset soveltaisivat esityksessä tarkoitettuihin tukiin valtionavustuslain säännöksiä. Metsäkeskusten tekemiin hallintopäätöksiin olisi muutoksenhakuoikeus. Voimassa olevan lain 33 §:n mukaan rahoituksensaaja voi valittaa metsäkeskuksen päätöksestä suoraan hallinto-oikeuteen. Esityksen mukaan muutoksenhaun ensimmäisenä pakollisena vaiheena olisi valtionavustuslain 34 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimusmenettely. Tämän jälkeen tuensaajalla olisi oikeus tehdä valitus hallinto-oikeuteen. Asiamiehelle annettavaa kieltoa sekä takaisinperintää ja ympäristötukisopimuksen irtisanomista ja purkamista koskevaan Maaseutuviraston päätökseen ei kuitenkaan sovellettaisi pakollista oikaisuvaatimusmenettelyä. Näistä päätöksistä voisi la-

kiehdotuksen 40 §:n mukaan valittaa suoraan hallinto-oikeuteen.

Edellä olevan perusteella esityksessä katsotaan, että esityksessä tarkoitettujen lain toimeenpanotehtävien antaminen metsäkeskuksille täyttää perustuslain 124 §:n vaatimuksen siitä, että se on tarpeen tehtävän tarkoitukseenmukaiseksi hoitamiseksi ja ettei se vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

Ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että esityksestä pyydetäisiin perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Metsätalouden rahoituslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää metsien hyvää hoitoa ja käyttöä.

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa tarkoitettua rahoitusta voidaan valtion talousarviossa vuosittain osoitetun määrärahan rajoissa kohdistaa vain niihin metsiin, jotka kuuluvat metsälain (1093/1996) 2 §:ssä määriteltyyn soveltamisalaan, taikka niihin yksityisiin luonnonsuojelualueisiin, joiden rauhoitusmääräysten mukaan rahoitettava toiminta on sallittu. Rahoitus myönnetään tukena.

3 §

Muiden säännösten soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun tukeen sovelletaan lisäksi soveltuvin osin, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Tässä laissa tarkoitettuun tukeen ei kuitenkaan sovelleta valtionavustuslain 7 §:n 1 momentin 3 kohtaa eikä 13 §:n 3 ja 4 momenttia.

Maa- ja metsätalousministeriö toimii valtionapuviranomaisena kokeilu- ja selvitystoiminnan tuen osalta. Metsäkeskus toimii muiden tässä laissa säädettyjen tukien osalta valtionapuviranomaisena. Metsäkeskuksen

myöntämän tuen takaisinperintää ja ympäristötukisopimuksen purkamista ja irtisanomista koskevien päätöksiä osalta valtionapuviranomaisena toimii Maaseutuvirasto.

Tässä laissa tarkoitettulla tuella rahoitettavaan hankintaan sovelletaan julkisia hankintoja koskevia säännöksiä siltä osin kuin hankinta kuuluu julkisten hankintojen soveltamisalaan. Jos hankintaan ei voida soveltaa julkisia hankintoja koskevia säännöksiä siitä syystä, että hankinnan arvo alittaa kansallisen kynnysarvon, tuensaajan tulee muutoin huolehtia siitä, että hankinta tehdään mahdollisimman edullisesti.

4 §

Tuensaajat

Tuki myönnetään yksityiselle maanomistajalle. Energiapuun haketuksen, metsäluonnon hoitohankkeisiin ja juurikäävän torjuntaan voidaan tukea myöntää myös yhteisölle tai ammatinharjoittajalle, jos tuella edistetään yksityisten maanomistajien metsien hoitoa ja käyttöä.

Tätä lakia sovellettaessa yksityisellä maanomistajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä. Yksityisenä maanomistajana pidetään myös sellaista yhteisöä, yhteenliittymää ja kuolinpesää, jonka yhtiömiehenä, jäsenenä tai osakkaana on vain luonnollisia henkilöitä. Yhteisön ja yhteenliittymän pääasiallisena tarkoituksena tulee tällöin olla maatala- tai metsätalouden harjoittaminen. Yksityisenä maanomistajana pidetään myös säätiötä, jonka toiminnasta pääosan muodostaa maatala- tai metsätalouden harjoittaminen.

Yksityisellä maanomistajalla tarkoitetaan myös sellaista yhteismetsän osakaskuntaa ja yhteisaluelaisissa (758/1989) tarkoitettua yhteis-

sen alueen osakaskuntaa, jonka osuuksista vähintään puolet on luonnollisten henkilöiden omistuksessa.

Mitä 1—3 momentissa säädetään yksityisestä maanomistajasta, sovelletaan tuen osalta myös 1 momentissa tarkoitettulta maanomistajalta saadun maanvuokraoikeuden, testamenttiin perustuvan käyttöoikeuden, lesken hallintaoikeuden, eläkeoikeuden tai muun vastaavan oikeuden haltijaan, jos haltija on luonnollinen henkilö.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin tässä pykälässä hakijalle säädettyistä edellytyksistä.

5 §

Tuen yleiset edellytykset

Tuettavien töiden on oltava taloudellisesti ja metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tarkoituksenmukaisia. Työt on keskitettävä, siltä osin kuin se on mahdollista, siten että ne voidaan toteuttaa taloudellisesti edullisimmalla tavalla. Työt tulee tehdä metsäalan hyvän ammattikäytännön mukaisesti.

Tukea ei saa käyttää työhön tai toimenpiteeseen, joka laissa säädetään maanomistajan velvollisuudeksi. Tukea saa kuitenkin käyttää ympäristötukeen ja vähäpuustoisien tai vähäarvoista puustoa kasvavan metsän uudistushakkuun jälkeisiin uuden puuston aikaansaamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Tuettavan työn tai toimenpiteen tulee olla sen mukainen kuin muussa laissa säädetään. Tukea ei saa käyttää työhön tai toimenpiteeseen, joka on aiheutunut lainvastaiseksi todetusta toiminnasta. Töillä ei saa aiheuttaa kohuudella vältettävissä olevaa haittaa muulle ympäristölle.

Tuki voidaan jättää myöntämättä, jos hakemusasiakirjoissa ilmoitetut tiedot ovat olleet puutteellisia, harhaanjohtavia tai virheellisiä.

6 §

Oma työ, työn teettäminen ja yhteishanke

Tässä laissa tarkoitettut työt voidaan tehdä omana työnä tai ne voidaan teettää ulkopuolisella toimijalla.

Jos maanomistaja on luonnollinen henkilö, omana työnä pidetään maanomistajan omaa ja hänen puolisonsa tai samassa taloudessa asuvan lapsensa tekemää työtä. Jos maanomistaja on yhteisö, yhteenliittymä tai kuolinpesä, omana työnä pidetään asianomaisen yhteisön, yhteenliittymän ja kuolinpesän yhtiömiehen, jäsenen ja osakkaan tekemää työtä. Lisäksi omaksi työksi katsotaan aina vastikkeetta tehty työ.

Yhteishankkeena pidetään hanketta, joka toteutetaan vähintään kahden sellaisen eri kiinteistön alueella, jotka eivät kuulu samoille maanomistajille. Yhteishankkeena pidetään myös yhden yhteismetsän toteuttamaa metsätien tekemistä ja suometsän hoitoa koskevaa hanketta.

7 §

Suunnitelma ja toteutus selvitys

Metsänuudistamiseen, terveyslannoitukseen, suometsän hoitoon, metsätien tekemiseen ja metsäluonnon hoitohankkeisiin myönnettävän tuen edellytyksenä on metsäkeskuksen hyväksymä suunnitelma. Muiden 2 luvussa ja 3 luvussa tarkoitettujen tukien sekä juurikäävän torjunnan tuen edellytyksenä on metsäkeskuksen hyväksymä toteutus selvitys.

Suunnitelman ja toteutus selvityksen laatijalla tulee olla tuettavan toimenpiteen laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus. Suunnitelman hyväksymisen edellytyksenä on, ettei toimenpiteiden toteuttamista ole aloitettu lukuun ottamatta suometsän hoidon yhteydessä suunniteltua piennartietä. Suunnitelmassa mainittujen toimenpiteiden toteuttamisen jälkeen metsäkeskukselle tulee toimittaa toteutus ilmoitus.

Suunnitelma, toteutus selvitys ja toteutus ilmoitus voidaan tehdä 6 §:ssä tarkoitettuna omana työnä. Tukea voidaan myöntää ainoastaan niihin kustannuksiin, jotka aiheutuvat suunnitelman laatimisesta ja muuna kuin 6 §:ssä tarkoitettuna omana työnä tehdyn toteutus selvityksen laatimisesta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään suunnitelman ja toteutus selvityksen sisältö vaatimuksista.

8 §

Tukien määrä ja varojen suuntaaminen

Tukien määrä voidaan 4 ja 5 luvussa tarkoitettuja tukia lukuun ottamatta eriyttää alueittain metsätaloudellisten olosuhteiden ja hallinnollisten rajojen perusteella sekä sen mukaan, onko kyseessä oma työ, työn teettäminen tai yhteishanke. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tukien määrästä ja niiden määräytymisen perusteista. Ympäristötuki koostuu hakkuuarvokorvauksesta ja muusta korvauksesta. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään metsän hakkuuarvon laskennassa käytettävästä puukuutiometrin keskikantohinnasta.

Ympäristötukea ei myönnetä, jos myönnettävä määrä olisi sopimusta kohti pienempi kuin 500 euroa.

Maa- ja metsätalousministeriö päättää vuosittain varojen suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin sekä asettaa varat tilitystä vastaan metsäkeskuksen käytettäväksi. Päätöksessä tulee esittää suunnitelma määrärahojen käytöstä. Sen laadinnassa tulee ottaa huomioon maan eri osien olosuhteet ja metsälain 4 §:ssä tarkoitettut metsätalouden alueelliset tavoiteohjelmat.

2 luku

Metsänhoito- ja metsänparannustyöt

9 §

Metsänuudistaminen

Tukea voidaan myöntää:

1) luontaisen uudistamisen edistämiseen suojametsäalueella;

2) vähäpuustoisien tai vähäarvoista puustoa kasvavan metsän uudistushakkuun jälkeiseen metsänviljelyyn ja luontaiseen uudistamiseen;

3) metsänviljelyyn, jos metsänuudistamisen seurauksena syntynyt taimikko on tuhoutunut maanomistajasta riippumattomasta syystä; tai

4) metsänviljelyyn, jos myrsky- tai lumituhotaikka muu äkillinen maanomistajasta riippumaton luonnontuho edellyttää alueen metsittämistä viljelemällä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että

kohde, joka voi olla jakautunut usealle alueelle, täyttää vähimmäispinta-alaa, uudistus- aluetta ja metsänuudistamisessa käytettäviä puulajeja koskevat vaatimukset ja että työ täyttää sen mukaan, mikä uudistamismenetelmä on kyseessä, joko taimimääriä tai kylvökohtia ja siemenmääriä koskevat vaatimukset sekä maanpinnan käsittelyä koskevat vaatimukset. Lisäksi edellytetään, että alueen lämpösumma on riittävä metsänuudistamiseen.

Tukea ei myönnetä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun toimenpiteeseen, jos kyseessä on hirvieläinvahinko tai jos alueella aikaisemmin tämän lain nojalla tuettua metsänuudistamista ei ole saatettu loppuun. Metsänuudistamishanke katsotaan loppuunsaatetuksi, jos metsäkeskus on hyväksynyt sitä koskevan toteutusilmoituksen.

Tukea voidaan myöntää tämän lain nojalla tuetun metsänuudistamistyön uusimiseen, jos toimenpide on tarpeen maanomistajasta riippumattomasta syystä ja jos toimenpide täyttää 2 momentissa säädetyt edellytykset. Tukea voidaan myöntää vain kerran puuston kiertoajassa työn uusimiseen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin metsänuudistamisen tavoitteena olevan taimikon määrittämisestä, kohteen vähimmäispinta-alasta, uudistusalueesta, uudistamisessa käytettävistä puulajeista, 2 momentissa tarkoitetuista uudistamismenettelykohtaisista vaatimuksista ja maanpinnan käsittelystä sekä muista tässä pykälässä säädetyistä tuen ehtoista ja määräytymisperusteista.

10 §

Nuoren metsän hoito

Tukea voidaan myöntää taimikon perkaukseen ja harvennukseen, verhopuuston poistoon ja harvennukseen sekä nuoren kasvatusemetsän harvennukseen.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että kohde täyttää vähimmäispinta-alaa koskevan vaatimuksen ja käsittelyn jälkeiset puuston tiheyttä, keskipituutta ja läpimittaa koskevat vaatimukset ja että kohteelle ei käsittelyn jälkeen jää välitöntä hoidon tarvetta.

Tukea nuoren metsän hoitoon voidaan myöntää vain kerran samalle kohteelle puus-

ton kiertoajan kuluessa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin käsittelyn jälkeisistä puuston tiheyttä, keskipituutta ja läpimittaa koskevista vaatimuksista, tehdyn nuoren metsän hoitotyön toteamisesta, kohteen vähimmäispinta-alasta sekä muista tässä pykälässä säädetyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

11 §

Terveyslannoitus

Tukea voidaan myöntää metsien terveyslannoitukseen.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että

1) kohde täyttää sen vähimmäispinta-alaa koskevan vaatimuksen;

2) työ tehdään sellaisissa metsissä, joiden puuston kehitys metsänhoidollisista toimenpiteistä huolimatta on taantuvaa maaperän ravinteiden epätasapainon tai puuston hyönteistuhojen vuoksi ja jotka voidaan saada elpymään lannoittamalla;

3) lannoite soveltuu ravinne-epätasapainon korjaamiseen ja sen käyttö on myös vesien- suojelullista syistä perusteltua; ja että

4) kohteen lämpösumma on riittävä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin lannoituskohteesta, sen vähimmäispinta-alasta, lannoitteen valinnan perusteista sekä muista tässä pykälässä säädetyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

12 §

Suometsän hoito

Tukea voidaan myöntää

1) ennestään ojitetun alueen ojaston perkaamiseen;

2) täydennysojien kaivamiseen;

3) vesien- suojelutoimenpiteisiin; ja

4) sellaisten piennarteiden tekemiseen, jotka liittyvät ojaston perkaamiseen tai täydentämiseen.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että

1) 7 §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan on liitetty erillinen suunnitelma vesien- suojelun kannalta välttämättömistä toimenpiteistä;

2) kohde täyttää vähimmäisalaa, lämpösummaan perustuvaa ravinteisuuden alarajaa ja joko puumäärää tai taimikkoa koskevat sekä muut aluetta koskevat vaatimukset;

3) uudisojituksen jälkeen puuston kasvu on selvästi elpynyt; ja että

4) pääosa alueen metsästä on metsänhoidollisesti tyydyttävässä kunnossa.

Tukea ei myönnetä suometsän hoitoon sellaisella alueella, jolla on tämän lain nojalla tuettu suometsän hoitoa ennen kuin on kulu- nut 20 vuotta valtion rahoittaman hankkeen päättymisestä. Tästä poiketen tukea voidaan myöntää, jos hoitotoimenpiteet ovat poikkeuksellisista luonnonolosuhteista johtuen välttämättömiä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin hoitokohteen vähimmäispinta-alaa, lämpösummaan perustuvaa ravinteisuuden alarajaa ja joko puumäärää tai taimikkoa koskevista sekä muista aluetta koskevista vaatimuksista, metsänhoidollista kuntoa koskevista vaatimuksista, vesien- suojelutoimenpiteistä sekä muista tässä pykälässä säädetyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun suunnitelman sisältövaatimuksista.

13 §

Metsätien tekeminen

Tukea voidaan myöntää uuden metsätien tekemiseen ja metsätalouden kuljetusten edellyttämän yksityistien perusparannukseen. Tukea voidaan myöntää myös sellaiseen yksityistien perusparannukseen, johon sisältyy uuden metsätien tekemistä. Metsätiellä tarkoitetaan tässä laissa yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua metsätietä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että uusi metsätie tai perusparannettava yksityistie soveltuu rakenteeltaan metsätalouden ympärivuotisiin kuljetuksiin ja että tien tekemistä tai perusparannusta voidaan pitää alemmanasteisen tieverkon kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisena. Lisäksi edellytetään, että pysyvä tieoikeus on perustettu yksityisistä teistä annetun lain mukaisesti.

Yhteismetsän yksinään toteuttamaa hanketta lukuun ottamatta yhteishankkeissa edellytetään, että tietöimituksessa on määrätty tieta koskevien asioiden hoitamiseksi tieosakkaiden muodostama tiekunta.

Uuden metsätien tekemiseen myönnettävän tuen edellytyksenä on, että metsätiehanke toteutetaan yhteishankkeena ja että se täyttää tien vähimmäispituutta, enimmäistietiheyyttä ja arvioitua metsätalouden kuljetusten osuutta koskevat vaatimukset. Uuden metsätien tekemistä koskevan suunnitelman tulee täydentää tai olla osa metsäkeskuksen tekemää tai teettämää tieverkko-suunnitelmaa.

Yksityistien perusparannukseen myönnettävän tuen edellytyksenä on:

1) ettei kyseiseen tarkoitukseen myönnetä avustusta yksityisistä teistä annetun lain 93 §:n nojalla;

2) että tiehanke täyttää arvioitua metsätalouden kuljetusten osuutta koskevat vaatimukset ja, jos hankkeeseen sisältyy uuden tien rakentamista, uuden tien pituutta koskevat vaatimukset;

3) että perusparannettavan tien kunnossapidosta on huolehdittu.

Lisäksi yksityistien perusparannuksen tuen edellytyksenä on, ettei viimeisten 20 vuoden aikana ole rahoitettu valtion varoin mainitun tien tekemistä tai sen perusparannusta. Tästä edellytyksestä voidaan kuitenkin poiketa, jos tien käyttö on olennaisesti muuttunut metsätalouden kuljetusten laajenemisen tai muuttuu arvioidun laajenemisen vuoksi taikka jos tie ei enää rakenteeltaan sovellu nykyisen puutavarankuljetuskaluston käyttöön.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin:

1) uuden metsätien osalta tien vähimmäispituutta ja enimmäistietiheyyttä koskevista vaatimuksista;

2) yksityistien perusparannuksen osalta arvioitua metsätalouden kuljetusten osuutta ja uuden metsätien pituutta koskevista vaatimuksista ja tien kunnossapidosta huolehtimista koskevasta edellytyksestä; sekä

3) muista tässä pykälässä säädetyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

3 luku

Energiapuun korjuu ja haketus

14 §

Energiapuun korjuu

Tukea voidaan myöntää taimikonhoidon ja nuoren kasvatusmetsän hakkuun yhteydessä kaadetun ja energiakäyttöön luovutetun puun kasaukseen ja metsäkuljetukseen.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että 1) energiapuun korjuukohteen ravinteisuustaso on riittävä;

2) yhteensä luovutettava puumäärä on vähintään 20 kiintokuutiometriä; ja että

3) hakija on toimittanut metsäkeskukselle selvityksen energiapuun luovutuksesta kahden kuukauden kuluessa luovutuksen jälkeen.

Tukea energiapuun korjuuseen voidaan myöntää vain kerran samalle kohteelle puuston kiertoajan kuluessa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin energiapuun korjuukohteen ravinteisuustasoa koskevista vaatimuksista sekä muista tässä pykälässä säädetyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään energiapuun tilavuuden mittaamisesta ja energiapuun luovutusta koskevasta selvityksestä.

15 §

Energiapuun haketus

Tukea voidaan myöntää sellaisen energiapuun haketukseen, jonka korjuuseen on myönnetty rahoitusta tämän lain mukaisesti. Lisäksi tukea voidaan myöntää, jos hakettava energiapuu on kaadettu tämän lain mukaisesti rahoitetun nuoren metsän hoitotyön yhteydessä.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että energiapuun korjuukohteen ravinteisuustaso on ollut riittävä ja että hakija voi osoittaa hakettavan puun olevan peräisin kohteesta, joka täyttää ravinteisuustasoa koskevat ja 1 momentissa asetetut vaatimukset.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin energiapuun korjuukohteen ravinteisuustasoa koskevista vaatimuksista sekä muista tässä pykälässä säädetyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään

tarkemmin 2 momentissa tarkoitettusta selvityksestä.

4 luku

Metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen

16 §

Ympäristötuki

Ympäristötukea voidaan myöntää silloin, kun metsien hoitoon tai käyttöön liittyvissä toimenpiteissä otetaan huomioon metsän biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen, luonnonhoito tai metsien muu kuin puuntuotannollinen käyttö laajemmin kuin mitä niistä metsälaissa säädetään maanomistajan velvollisuudeksi tai kyse on metsälain 10 §:n 3 momentissa tarkoitettua velvoitteen täyttämistä. Ympäristötuki perustuu kohteen hakkuuarvoon, josta vähennetään omavastuuosuus.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että maanomistaja tekee metsäkeskuksen kanssa sopimuksen, jossa hän sitoutuu säilyttämään tietyllä alueella metsien biologista monimuotoisuutta sekä olemaan tekemättä alueella metsätalouden toimenpiteitä ilman metsäkeskuksen suostumusta.

Metsäkeskuksen ja maanomistajan sopimukseen voidaan ottaa ehto, että maanomistaja sitoutuu noudattamaan sopimuksen kohteena olevalla alueella sijaitsevan elinympäristön ominaispiirteiden säilymistä edistävää hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

Sopimus on voimassa kymmenen vuotta. Sopimus on voimassa, vaikka alue siirtyy kokonaan tai osittain uudelle omistajalle.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ympäristötuen kohdentamisesta sekä muista tässä pykälässä säädetyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

17 §

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Hoito- ja käyttösuunnitelmaan sovelletaan, mitä 7 §:ssä säädetään suunnitelmasta.

18 §

Metsäluonnon hoitohankkeet

Tukea voidaan myöntää:

1) usean tilan alueelle ulottuvia, monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen hoito- ja kunnostustöihin;

2) metsäojitusalueiden laskeutusaltaiden tyhjentämiseen tai metsäojituksista aiheutuneiden vesistöhaittojen estämiseen tai korjaamiseen, jos toimenpiteellä on tavanomaisesta laajempi merkitys vesien ja vesiluonnon hoidon kannalta eikä kustannuksia voida osoittaa tietyille aiheuttajalle;

3) metsien monimuotoisuutta edistävään kulutukseen; ja

4) muihin 1—3 kohdassa tarkoitettuja hankkeita vastaaviin metsäluonnon hoitoa sekä metsien monikäyttöä, maisema-, kulttuuri- ja virkistysarvoja korostaviin, alueellisesti merkittäviin hankkeisiin.

Hankkeeseen sisältyvät työt tulee suunnitella yhteistyössä maanomistajien kanssa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää tarkemmin metsäluonnon hoitohankkeiden tuen kohdentamisesta sekä muista tässä pykälässä säädetyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

5 luku

Muut edistämistoimenpiteet

19 §

Juurikäävän torjunta

Tukea voidaan myöntää juurikäävän torjuntaan.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että työ tehdään juurikäävän leviämisen riskialueella kivennäismaalla suoritettavan hakkuun yhteydessä toukokuun alun ja lokakuun loppu välisenä aikana.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin juurikäävän leviämisen riskialueista, torjuntakohteista sekä muista tässä pykälässä säädetyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

20 §

Kokeilu- ja selvitystoiminta

Tukea voidaan myöntää yksityisten maanomistajien metsien kestävää hoitoa ja käyttöä edistävään valtakunnallisesti merkittävään kokeilu- ja selvitystoimintaan.

Tuen myöntämiseen ei sovelleta 1 luvun säännöksiä 3 §:ää lukuun ottamatta.

6 luku

Tuen myöntäminen ja maksaminen

21 §

Tuen hakeminen

Tukea haetaan kirjallisesti siltä metsäkeskukselta, jonka toimialueella pääosa kyseessä olevasta metsätalousmaasta sijaitsee. Kokeilu- ja selvitystoimintaan tukea haetaan kuitenkin maa- ja metsätalousministeriöltä.

Suunnitelman laatimiseen ja sen toteuttamiseen myönnettävää tukea on haettava samanaikaisesti ennen toimenpiteiden aloittamista. Toimenpiteet voidaan aloittaa vasta sen jälkeen, kun metsäkeskus on hyväksynyt tukihakemuksen ja siihen sisältyvän suunnitelman. Toteutus selvitykseen perustuvaa tukea haetaan toimenpiteiden toteuttamisen jälkeen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tuen hakemisesta ja hakemuksessa ilmoitettavista tiedoista.

22 §

Sopimuksia koskeva menettely

Ympäristötukea koskevan hakemuksen tultua vireille metsäkeskuksen tulee neuvotella maanomistajan kanssa sopimuskohteen rajaamisesta sekä kohdetta koskevista käyttörajoituksista ja mahdollisista ympäristönhoitotöistä sekä selvittää sopimuskohteen olevan metsän hakkuuarvo.

Metsäkeskuksen tulee laatia neuvotteluista pöytäkirja, johon merkitään tiedot sopimuskohteen rajaamisesta, kohdetta koskevista

käyttörajoituksista sekä mahdollisista ympäristönhoitotöistä. Pöytäkirjaan tulee lisäksi merkitä sopimuksen irtisanomista, purkamista ja siirtämistä koskevat ehdot.

Metsäkeskus tekee päätöksen ympäristötuesta pöytäkirjan tiedoin. Ympäristötukisopimus syntyy vasta, kun metsäkeskus on tehnyt tukipäätöksen. Metsäkeskuksen tukipäätös ja pöytäkirja muodostavat sopimuksen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään 2 momentissa tarkoitettuun pöytäkirjaan merkittävistä tiedoista.

23 §

Metsäkeskuksen selvittämisvelvollisuus

Metsäkeskuksen tulee ennen asian ratkaisemista selvittää, kohdistuuko aiottuun toimenpiteeseen luonnonsuojelulain (1096/1996) 9, 29—35, 47—49, 55 ja 56 §:stä sekä 10 luvusta johtuvia rajoitteita. Metsäkeskuksen tulee tarvittaessa pyytää hakemuksesta lausunto siltä alueelliselta ympäristökeskukselta, jonka toimialueella toimenpide on tarkoitus toteuttaa. Metsäkeskus saa kuitenkin ratkaista asian ilman ympäristökeskuksen lausuntoa sen jälkeen, kun kaksi kuukautta on kulunut lausuntopyynnön saapumisesta ympäristökeskukseen.

24 §

Huomautus ja väliaikainen kieltö

Metsäkeskus voi antaa huomautuksen asiamiehelle, joka laatii suunnitelmia, toteutus selvityksiä, hoito- ja käyttösuunnitelmia tai muita tässä laissa tarkoitettuihin hakemusasioihin liittyviä asiakirjoja, jos asianomainen henkilö on antanut mainituissa asiakirjoissa metsäkeskukselle 5 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla puutteellisia, harhaanjohtavia tai virheellisiä tietoja.

Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä kieltää asiamiestä laatimasta 1 momentissa tarkoitettuja asiakirjoja, jos puutteellisten, harhaanjohtavien tai virheellisten tietojen antaminen on metsäkeskuksen antamista huomautuksesta huolimatta ollut tois-

tuvaa.

Kieltoa koskevasta päätöksestä tulee käydä ilmi kiellon voimassaoloaika. Kielto voidaan asettaa enintään vuodeksi ja se on voimassa sen metsäkeskuksen toimialueella, jonka esitykseen Maaseutuviraston päätös on perustunut.

25 §

Yhteisomistuksessa olevia kiinteistöjä koskeva menettely

Yhteisomistuksessa olevan kiinteistön sellaisilla yhteisomistajilla, jotka omistavat kiinteistöstä vähintään neljänneksen ja joihin kuuluvat kiinteistöä hoitavat yhteisomistajat, on yhteisesti oikeus koko kiinteistön osalta ryhtyä tämän lain nojalla tuettavaan toimenpiteeseen ja ottaa vastaan tukea, jos he lupuvat vaatimasta muilta kuin toimenpiteeseen yhtyneiltä yhteisomistajilta toimenpiteen toteuttamiskustannuksia. Myös yhdellä yhteisomistajalla, joka omistaa neljänneksen kiinteistöstä ja on kiinteistöä hoitava yhteisomistaja, on sama oikeus.

Kiinteistöä hoitavana yhteisomistajana pidetään sellaista yhteisomistajaa, joka on:

1) perintökaaren (40/1965) 24 luvun 1 §:ssä tarkoitetussa sopimuksessa sovittu kiinteistön hoitajaksi;

2) yhteisomistajien tekemällä sopimuksella määritelty toimimaan tässä laissa tarkoitettuna kiinteistöä hoitavana yhteisomistajana; tai

3) kiinteistöllä asuva yhteisomistaja edellyttäen, ettei 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua sopimusta ole tehty.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan sellaisiin jakamattoman kuolinpesän osakkaisiin, joiden arvioitu osuus on neljännes kiinteistöstä tuen myöntämisaikana.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään kiinteistöstä, sovelletaan myös kiinteistön määrittämiseen, jota hallitaan sovintojaolla.

Tässä pykälässä tarkoitettua päätöksen katsotaan tulleen yhteisomistajien tietoon, kun se on annettu tiedoksi yhdelle kiinteistöä hoitavista yhteisomistajista. Kuolinpesälle annettavaan tiedoksiantoon sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 57 §:n 2 momentissa säädetään.

26 §

Suunnitelmaan perustuvaa tukea ja ympäristötukea koskevat päätökset

Suunnitelman hyväksymisestä ja toteuttamisaikataulusta sekä suunnitelman laatimiseen myönnettävästä tuesta voidaan päättää erikseen ennen muuta tukea, jos kyseessä on yhteishanke. Päätöksestä tulee tällöin käydä ilmi, että suunnittelun tuki myönnetään sillä ehdolla, että suunnitelma toteutetaan asetussa aikataulussa.

Valtionavustuslain 11 §:ssä tarkoitetun päätöksen lisäksi metsäkeskuksen tulee erikseen päättää suunnitelmaan perustuvan tuen lopullisesta määrästä sen jälkeen, kun työ tai hanke on saatettu loppuun ja siitä on esitetty metsäkeskukselle hyväksyttävä toteutusilmoitus. Metsäkeskuksen tulee erikseen päättää myös ympäristönhoitotöiden tuen lopullisesta määrästä sen jälkeen, kun työt on saatettu loppuun ja niistä esitetty metsäkeskukselle hyväksyttävä selvitys.

Metsäkeskuksen tulee asiasta tiedon saatuaan erikseen päättää, voidaanko hyväksyä hakemuksessa ilmoitettujen työ- ja tarvikemäärien ja kustannusten ylitys. Vähäisistä ylityksistä päätös tehdään kuitenkin vasta tuen lopullista määrää koskevan päätöksen yhteydessä.

27 §

Päätöksenteko eräissä asioissa

Suometsän hoitohankkeen toteuttamisen tukea koskevaa päätöstä ei saa tehdä ennen kuin metsäkeskukselle on toimitettu tiedoksi maanomistajien kesken tehty sopimus hankkeen toteuttamisesta sekä hankkeen toteuttajan kanssa tehty sopimus. Sopimukset tulee tehdä kirjallisesti. Metsäluonnon hoitohankkeen toteuttamisen tukea koskevaa päätöstä ei saa tehdä ennen kuin metsäkeskukselle on toimitettu tiedoksi maanomistajien antamat kirjalliset suostumukset hankkeiden toteuttamiseen. Tässä momentissa mainitut sopimukset ja suostumukset, joiden tulee olla asianmukaisesti allekirjoitettuja, tulee toimittaa metsäkeskukseen kirjallisesti.

Metsätiehanke toteuttamisen tukea kos-

kevää päätöstä ei saa tehdä ennen kuin metsäkeskukselle on toimitettu kirjallisesti tiedoksi selvitys siitä, että suunniteltu toimenpide sitoo yksityisistä teistä annetun lain nojalla kaikkia teiosakkaita. Selvityksen tulee olla asianmukaisesti allekirjoitettu.

Jos tuettavasta toimenpiteestä on tehtävä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) mukaisesti arviointiselostus, tukipäätöstä ei saa tehdä ennen kuin metsäkeskus on saanut käyttöönsä mainitun arviointiselostuksen.

28 §

Tuen maksaminen

Enintään 300 euron tuki maksetaan yhdessä erässä.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ympäristötuki maksetaan yhdessä erässä sopimuskauden alkaessa, mutta yli 10 000 euron ympäristötuki voidaan maksaa useammassa kuin yhdessä erässä. Ympäristöhoidotöistä maksettava tuki maksetaan kuitenkin vasta sen jälkeen, kun metsäkeskus on tehnyt tuen lopullista määrää koskevan päätöksen.

Suunnitelman ja toteutusselvityksen laatijaan tai muuhun tuensaajan käyttämään asiamieheen sekä tuettavan työn tai hankkeen toteuttajaan sovelletaan, mitä valtionavustuslain 12 §:n 4 momentissa säädetään tuen maksamista varten annettavista tiedoista.

29 §

Kiinteistörekisteriin merkittävät tiedot

Metsäkeskuksen tulee ilmoittaa kiinteistörekisteriin tiedot ympäristötukisopimuksesta, kun tuen myöntämispäätös on tehty. Metsäkeskuksen tulee ilmoittaa kiinteistörekisteriin myös näiden sopimusten muuttamista, irtisanomista ja purkamista koskevat tiedot.

7 luku

Tukeen liittyvät velvoitteet ja valvonta

30 §

Hoito- ja kunnossapitovelvollisuus

Maanomistaja, jolle on myönnetty tukea metsänuudistamiseen, suometsän hoitoon taikka metsätien tekemiseen, on velvollinen huolehtimaan toimenpiteen kohteena olleen alueen tai metsätien hoidosta ja kunnossapidosta 10 vuotta toimenpiteelle myönnetyn rahoituksen loppuunmaksamisesta.

Hoito- ja kunnossapitovelvollisuuteen kuuluu, että:

1) metsänuudistamisalueelle nousseen taikmikon tarpeellisesta hoidosta huolehditaan;

2) suometsän hoitoalueella kaivetut ja peratut uomat sekä tehdyt laitteet ja rakenteet pidetään tarkoitustaan vastaavassa kunnossa ja alueella suoritetaan tarpeelliset metsänhoitotyöt; ja että

3) metsätiellä ja erillisellä varastoalueella huolehditaan tarpeellisesta sorastuksesta, rumpujen ja siltojen korjauksesta sekä tukkeutuneiden ojien avaamisesta ja muista tien kunnossapidon edellyttämistä töistä.

Lisäksi hoito- ja kunnossapitovelvollisuuteen kuuluu, ettei metsänuudistamisaluetta tai suometsän hoidon hyötyaluetta aleta käyttää siten, että alueen käyttö metsätaloudelliseen tarkoitukseen olennaiselta osin estyy.

Kiinteistön tai muun alueen omistusoikeuden siirtyessä uudelle omistajalle tälle siirtyy myös sen hoito- ja kunnossapitovelvollisuus. Jos kiinteistö tai alue lunastetaan ja kiinteistön tai alueen käyttö metsätaloudelliseen tarkoitukseen tällöin olennaiselta osin estyy, metsäkeskuksen tulee hakemuksetta lakkauttaa hoito- ja kunnossapitovelvollisuus saatuaan asiasta tiedon. Tällöin maanomistajalla ei ole tuen palautusvelvollisuutta.

31 §

*Hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden lak-
kauttaminen*

Metsäkeskus voi lakkauttaa alueen tai metsätien hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden, jos

1) maanomistaja on olennaiselta osin menettänyt valtion varoilla rahoitettuun metsänuudistamiseen, suometsän hoitoon tai metsätien tekemiseen perustuvan taloudellisen hyödyn;

2) hyödyn menetyksen syynä on luonnontuho tai muu maanomistajasta riippumaton syy; ja

3) työn uusiminen tämän lain mukaisesti ei ole tarkoituksenmukaista.

Metsäkeskus voi lakkauttaa alueen tai metsätien hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden, jos metsänuudistamiseen, suometsän hoitohankkeeseen tai metsätiehen perustuva taloudellinen hyöty menetetään sen vuoksi, että

1) alue tai sen merkittävä osa kaavassa osoitetaan muuhun käyttöön kuin metsätaloustaaksi;

2) alueesta tai sen merkittävästä osasta tehdään ympäristötuki- tai muu vastaava sopimus;

3) alueella tehdään tässä laissa tarkoitettuja metsäluonnonhoitotöitä; tai

4) alueeseen kohdistetaan lain nojalla asetettuja käyttörajoituksia tai toimenpidekieltoja.

Maanomistaja ei ole velvollinen palauttamaan saamaansa rahoitusta, jos hoito- ja kunnossapitovelvollisuus lakkautetaan 1 tai 2 momentin perusteella.

32 §

Tukeen liittyvä tiedonantovelvollisuus

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakemusasiakirjoissa ilmoitettuja toteutuneita kustannuksia koskevat alkuperäiset tositteet voidaan tuen maksamisen jälkeenkin tarvittaessa tarkastaa. Alkuperäiset tositteet tulee säilyttää kirjanpitoaineiston säilyttämistä säädetyn ajan.

Suunnitelman ja toteutusselvityksen laati-

jaan tai muuhun tuensaajan käyttämään asiamieheen sekä tuettavan työn tai hankkeen toteuttajaan sovelletaan, mitä valtionavustuslain 14 §:ssä säädetään valtionavustuksen saajan tiedonantovelvollisuudesta.

Maanomistajan on ilmoitettava viipymättä metsäkeskukselle sellaisen alueen luovutuksesta, josta on tehty ympäristötukisopimus. Lisäksi maanomistajan on ilmoitettava metsäkeskukselle luonnontuhosta tai muusta maanomistajasta riippumattomasta syystä aiheutuneesta olosuhteiden muutoksesta tällä alueella.

33 §

Metsäkeskuksen valvontatehtävä

Metsäkeskuksen tehtävänä on valvoa tukien myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyviä edellytyksiä ja tukiin liittyvien velvoitteiden noudattamista siten kuin valtionavustuslain 15–17 §:ssä säädetään. Sen lisäksi metsäkeskuksella on tarvittaessa oikeus todentaa, onko tuettavan työn tai hankkeen toteuttaja täyttänyt tukeen liittyvät velvoitteet. Metsäkeskuksen tarkastusoikeuteen ja tarkastusten suorittamiseen sovelletaan tällöin edellä mainittuja valtionavustuslain säännöksiä.

Metsäkeskuksen tulee antaa tuensaajalle mahdollisuus maastotarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamiseen, jos puutteet ovat vähäisiä ja kohtuullisen helposti korjattavissa. Metsäkeskuksen tulee tällöin asettaa määräaika puutteiden korjaamiseen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään metsäkeskusten tehtäviin kuuluvien tarkastusten määrästä ja kohdentamisesta sekä muista valvonnan järjestämisen teknisistä yksityiskohdista.

8 luku

Tuen palauttaminen ja takaisinperintä sekä sopimuksen purkaminen ja irtisanominen

34 §

Tuen palauttaminen ja takaisinperintä

Tuki, joka tulee valtionavustuslain 20 §:n nojalla palauttaa, tulee maksaa takaisin met-

säkeskukselle.

Metsäkeskuksen tulee tehdä Maaseutuvirastolle esitys tuen takaisinperimiseksi, jos sen tietoon tulee valtionavustuslain 21 tai 22 §:ssä säädetty takaisinperinnän peruste. Sen jälkeen Maaseutuvirasto päättää tuen takaisinperinnästä siten kuin valtionavustuslain 5 luvussa säädetään. Jos kyse on hoito- ja kunnossapitovelvoitteen rikkomisesta, valtionavustuslain 28 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräaika lasketaan hoito- ja kunnossapitovelvoitteen voimassaoloajan päättymisestä.

Tuki peritään takaisin tuensaajalta, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä. Ympäristötuki peritään takaisin siltä, joka ei omistusaikanaan ole noudattanut ympäristötukisopimukseen liittyviä velvoitteita. Metsänuudistamiseen, suometsän hoitoon tai metsätien tekemiseen myönnetty tuki peritään takaisin siltä, joka on omistusaikanaan rikkonut hoito- ja kunnossapitovelvollisuutensa. Samalla lakkaa alueen hoito- ja kunnossapitovelvollisuus.

Siinä tapauksessa, että tuen myöntämiseen on sovellettu yhteisomistuksessa olevia kiinteistöjä koskevia menettelysäännöksiä, tukea ei 3 momentista poiketen voida periä takaisin sellaiselta yhteisomistajalta, joka ei ole ottanut vastaan tukea, ellei tällainen yhteisomistaja ole itse osallistunut tuen takaisinperimisen perusteena olevaan toimintaan.

35 §

Sopimuksen purkaminen

Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä päätöksellään määrätä ympäristötukisopimuksen purettavaksi ja jo maksetun tuen takaisinperittäväksi, jos maanomistaja on omalla menettelyllään tietoisesti heikentänyt ympäristötukikohteen biologista monimuotoisuutta tai muutoin olennaisesti rikkonut sopimusehtoja. Maanomistaja on tällöin velvollinen palauttamaan maksetun tuen Maaseutuvirastolle.

Tuki voidaan periä takaisin myös sopimuksen voimassaoloajan jälkeen, jos sopimusta on rikottu 1 momentissa tarkoitettulla tavalla sopimuksen voimassaoloaikana.

36 §

Metsäkeskuksen oikeus irtisanoa sopimus

Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä tai maanomistajan hakemuksesta päätöksellään määrätä ympäristötukisopimuksen irtisanottavaksi ja jo maksetun tuen osittain takaisinperittäväksi, jos kohteen biologista monimuotoisuutta koskevat olosuhteet tai muut sopimusvelvoitteiden täyttämiseen vaikuttavat olosuhteet ovat muuttuneet niin, ettei sopimuksen voimassaololle enää ole perusteita tai sopimuksen voimassaolon jatkaminen olisi kohtuutonta.

Maanomistaja on 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa velvollinen palauttamaan sopimuskaudesta jäljellä olevia kalenterikuukausia vastaavan osan maksetusta tuesta Maaseutuvirastolle. Jos alueen omistusoikeus on vaihtunut, palautusvelvollinen on alueen uusi omistaja. Palautusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole lunastustilanteessa.

37 §

Maanomistajan oikeus irtisanoa sopimus

Jos sopimuksen kohteena olevan alueen omistaja vaihtuu, uudella omistajalla on oikeus irtisanoa sopimus ilmoittamalla irtisanomisesta kirjallisesti metsäkeskukselle kuuden kuukauden kuluessa omistusoikeuden siirtymisestä. Irtisanominen tulee voimaan, kun uusi omistaja on maksanut metsäkeskukselle takaisin sopimuskaudesta jäljellä olevia täysiä kalenterikuukausia vastaavan osan maksetusta ympäristötuesta.

Maanomistajalla on halutessaan muutoinkin oikeus irtisanoa sopimus. Irtisanominen tulee voimaan, kun maanomistaja on maksanut metsäkeskukselle takaisin 1 momentissa tarkoitettun määrän 10 prosentilla korotettuna.

9 luku

Erinäiset säännökset

38 §

Maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävä

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on valvoa metsäkeskusten ja Maaseutuviraston toimintaa niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisen osalta. Ministeriöllä on oikeus saada metsäkeskuksilta ja Maaseutuvirastolta valvontatehtäväänsä liittyviä yleisiä käyttö- ja seurantatietoja ja tehdä tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia tarkastuksia. Ministeriön tarkastusoikeuden ja tarkastusten suorittamisen osalta noudetaan soveltuvin osin valtionavustuslain 16 ja 17 §:n säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada metsäkeskuksilta ja Maaseutuvirastolta sellaisia tehtävänsä hoitamiseksi välttämättömiä tietoja tuen hakijaa ja saajaa koskevista seikoista, joilla on olennaista merkitystä tämän lain noudattamisen varmistamiseksi tuen myöntämisessä, maksamisessa ja käytön valvonnassa.

39 §

Maaseutuviraston valvontatehtävä

Maaseutuviraston tehtävänä on suorittaa tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia metsäkeskusten tarkastuksia sen mukaan kuin maa- ja metsätalousministeriö tarkemmin määrää. Maaseutuviraston valvontatehtävän osalta noudatetaan tällöin soveltuvin osin, mitä 38 §:ssä säädetään maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävästä.

40 §

Muutoksenhaku

Muutosta metsäkeskuksen tässä laissa tarkoitettuun tuen myöntämisestä ja tuen lopullista määrää koskevaan päätökseen haetaan siten kuin valtionavustuslain 34 §:ssä sääde-

tään. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy sen mukaan, minkä hallinto-oikeuden tuomiopiirissä pääosa kyseessä olevasta metsätalousmaasta sijaitsee.

Maaseutuviraston tässä laissa tarkoitettuun takaisinperintää, sopimuksen purkamista ja irtisanomista sekä asiamiehelle määrättyä väliaikaista kieltoa koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla 1 momentin mukaisesti toimivaltaiseen hallinto-oikeuteen.

Metsäkeskuksella on oikeus hakea muutosta 2 momentissa tarkoitettuun Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden päätökseen, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus muuttaa Maaseutuviraston päätöstä tai kumoaa sen.

41 §

Maastomittaukset

Tähän lakiin liittyvissä maastossa tehtävissä mittauksissa sovelletaan metsätaloudessa yleisesti käytettäviä mittaus- ja arviointimenetelmiä.

10 luku

Voimaantulo

42 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tuen myöntämispäätöksiä voidaan tämän lain nojalla tehdä 31 päivään joulukuuta 2013 asti. Tämän lain tarkoitukseen osoitettuja varoja voidaan käyttää 31 päivään joulukuuta 2018 asti, jos kyse on tämän lain mukaisesti metsänuudistamiseen taikka yhteishankkeena toteutettavaan suometsän hoitoon tai metsätien tekemiseen myönnetyn tuen maksamisesta. Muiden tämän lain mukaisesti myönnettyjen tukien maksamiseen varoja voidaan käyttää 31 päivään joulukuuta 2016 asti.

Tällä lailla kumotaan kestävän metsätalouden rahoituksesta 12 päivänä joulukuuta

1996 annettu laki (1094/1996) ja kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen 30 päivänä joulukuuta 1996 (1349/1996) annettu laki niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 11 § on kuitenkin voimassa kolme vuotta tämän lain voimaantulosta lukien ja 19 a § siihen saakka, kun sille säädetty voimassaoloaika päättyy. Mainituissa pykälissä tarkoitettuun rahoitukseen ja ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin asioihin sovelletaan tällä lailla kumottuja lakeja ja niiden nojalla annettuja säännöksiä.

Edellä 2 momentista poiketen suunnitelman toteuttamisen tukea koskeva asia voidaan kuitenkin ratkaista kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisesti, jos suunnitelma on hyväksytty mainitun lain mukaisesti ennen tämän lain voimaantuloa ja suunnitelman toteuttamisen tukea on haettu vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Tällöin metsäkeskuksen tulee ratkaista asia kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tämän lain tarkoitukseen osoitettuja varoja saadaan käyttää viiden vuoden ajan tämän lain voimaantulosta, jos kyse on kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisesti myönnetyn lainarahoituksen taikka metsänuudistamiseen tai yhteishankkeina toteutettavaan kunnostusojitukseen tai metsätien tekemiseen myönnetyn tuen maksamisesta. Muun kumotun lain nojalla myönnetyn rahoituksen maksamiseen varoja saa käyttää kolmen vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.

Tämän lain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua omistusoikeusrajoitusta ei sovelleta sellaisen

yhteismetsän tai yhteisen alueen osakaskuntaan, joka on muodostettu ennen 1 päivää maaliskuuta 2003.

Metsänuudistamiseen ei voi 9 §:n nojalla myöntää tukea, jos samalla kohteella on puuston kiertoajan kuluessa rahoitettu kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukainen metsänuudistamishankkeen uusiminen.

Nuoren metsän hoitoon ei voi 10 §:n nojalla myöntää tukea, jos samalla kohteella on puuston kiertoajan kuluessa rahoitettu kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukainen nuoren metsän hoitotyö.

Suometsän hoitoon ei voi 12 §:n nojalla myöntää tukea, jollei kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain tai vastaavan aiemman lain mukaisesta ojituksesta ole kulunut vähintään 20 vuotta. Tuki voidaan kuitenkin myöntää, jos toimenpiteet ovat poikkeuksellisista luonnonolosuhteista johtuen välttämättömiä.

Metsätien tekemiseen ei voi 13 §:n nojalla myöntää tukea, jollei kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain tai vastaavan aiemman lain mukaisesta tiehankkeen päättymisestä ole kulunut vähintään 20 vuotta.

Energiapuun korjuuseen ei voi 14 §:n nojalla myöntää tukea, jos samalla kohteella on puuston kiertoajan kuluessa rahoitettu kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukainen energiapuun korjuutyö.

Haketukseen voidaan 15 §:n nojalla myöntää tukea, jos haketettava energiapuu on kaadettu kumotun lain mukaisesti rahoitetun nuoren metsän hoitotyön yhteydessä ja muut tässä laissa säädettyt tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät.

2.

Laki**tuloverolain 53 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annettuun tuloverolain (1535/1992) 53 §:ään siitä lailla
 716/2004 kumotun 7 kohdan tilalle uusi 7 kohta seuraavasti:

53 §

*Eräät verovapaat pääomatulot*7) metsätalouden rahoituslain (/) nojalla
 saatu etuus;

Veronalaista tuloa ei ole:

Tämän lain voimaantulosta säädetään val-
 tioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 2006

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Maa- ja metsätalousministeri *Juha Korkeaoja*

Valtioneuvoston asetus

metsätalouden rahoituksesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty maa- ja metsätalousministeriön esittelyssä, säädetään päivänä kuuta 2006 annetun metsätalouden rahoituslain (/) nojalla:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään tarkemmin metsätalouden rahoituslain, jäljempänä rahoituslaki, tukien ehdoista, määrästä ja niiden määräytymisperusteista.

2 §

Lämpösumma

Lämpösummalla tarkoitetaan tässä asetuksessa tehoisan lämpötilan summaa ajanjaksoilla 1971–2000. Lämpösumma ilmaistaan d.d. lukuarvoina. Alueen lämpösumma määritetään liitteenä olevan taulukon mukaisesti.

3 §

Tukialueet

Maa jaetaan kunnittain kolmeen tukialueeseen siten, että:

1) ensimmäiseen tukialueeseen kuuluvat Hämeen-Uudenmaan, Kaakkois-Suomen ja Etelä-Savon metsäkeskusten toimialueen kunnat, Rannikon metsäkeskuksesta Espoo, Hanko, Helsinki, Inkoo, Karjaa, Kauniainen, Kemiö, Kirkkonummi, Lapinjärvi, Liljendal, Loviisa, Parainen, Pernaja, Pohja, Porvoo, Ruotsinpyhtää, Sipoo, Siuntio, Tammisaari ja Vantaa, Lounais-Suomen, Pirkanmaan, Keski-Suomen, Pohjois-Savon ja Pohjois-

Karjalan metsäkeskusten alueesta muut kuin toiseen tukialueeseen kuuluvat kunnat;

2) toiseen tukialueeseen kuuluvat Rannikon metsäkeskuksen toimialueesta muut kuin ensimmäiseen tukialueeseen kuuluvat kunnat, Lounais-Suomen metsäkeskuksesta Honkajoki, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kustavi, Merikarvia, Merimasku, Rymättylä, Siikainen, Taivassalo ja Velkua, Pirkanmaan metsäkeskuksesta Kihniö ja Parkano, Keski-Suomen metsäkeskuksesta Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pihtipudas ja Pylkönmäki, Pohjois-Savon metsäkeskuksesta Kiuruvesi, Rautavaara, Sonkajärvi ja Vieremä ja Pohjois-Karjalan metsäkeskuksesta Iломantsi, Juuka, Lieksa, Nurmes, Polvijärvi ja Valtimo, Etelä-Pohjanmaan ja Kainuun metsäkeskusten alueen kunnat ja Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskuksen toimialueesta muut kuin kolmanteen tukialueeseen kuuluvat kunnat;

3) kolmanteen tukialueeseen kuuluvat Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskuksesta Kuusamo, Pudasjärvi ja Taivalkoski ja Lapin metsäkeskuksen toimialueen kunnat.

Tässä asetuksessa tarkoitetaan Pohjois-Suomella Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun metsäkeskusten toimialueita ja Etelä-Suomella muiden metsäkeskusten toimialueita.

4 §

Arvonlisävero

Jos tuen määrä lasketaan toteutuneiden kustannusten perusteella, tuen määrä lasketaan kustannusten arvonlisäverottoman osuuden mukaan. Metsäluonnon hoitohankkeissa

hyväksyttäviin kustannuksiin voidaan lukea kuitenkin myös arvonalisäveron osuus.

5 §

Suunnittelun tuen määrä

Metsänviljelyn suunnittelun tuki on enintään 26 euroa hankkeelta ja lisäksi enintään 33 euroa hehtaarilta.

Metsänuudistamisen uusimisen ja luontaisen uudistamisen suunnittelun tuki saa olla enintään 40 prosenttia metsänviljelytyön tuesta.

Terveyslannoituksen suunnittelun tuki on enintään 10 euroa hankkeelta ja lisäksi enintään 18 euroa hehtaarilta. Lisäksi terveyslannoituksen suunnittelun tukena korvataan erikseen kokonaan ravinneanalyysistä aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

Suometsän hoidon suunnittelun tuki on enintään 0,25 euroa kaivettua ojametriä kohden. Suometsän hoidon suunnittelun tuki on kuitenkin enintään 135 euroa osakastilaa kohden ja enintään 0,31 euroa kaivettavaa ojametriä kohden, jos kyseessä on yhteishanke tai hankkeen tuensaajana on yhteismetsä. Osakastiloilla tarkoitetaan tässä pykälässä sellaisia kiinteistöjä, jotka eivät kuulu samoille maanomistajille. Tukea korotetaan enintään 50 prosentilla, jos valtaojan peräksien tai tavanomaista vaativampien vesien-suojelutoimenpiteiden suunnittelun yhteydessä tarvitaan tavanomaisesta suunnitelmasta poikkeava suunnittelua.

Uuden metsätien suunnittelun tuki on enintään 1,00 euroa rakennettua tiometriä kohden. Suunnittelun tuki on kuitenkin enintään 2,55 euroa rakennettavaa metriä kohden, jos kyseessä on yhteishanke tai hankkeen tuensaajana on yhteismetsä. Tukea alennetaan kymmenellä prosentilla, jos hankkeeseen kuuluu alle neljä osakastilaa, ja korotetaan kymmenellä prosentilla, jos hankkeeseen kuuluu vähintään kymmenen osakastilaa. Jos suunnitelma sisältää sillan suunnittelua tai muiden erityisen vaativien kohteiden suunnittelua, tuki on kuitenkin enintään neljä euroa metriä kohden. Jos silta suunnitellaan erillisenä hankkeena, suunnittelun tukena voidaan korvata kokonaan suunnittelusta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset.

Tien perusparannuksen suunnittelun tuki

on enintään 70 prosenttia uuden metsätien suunnittelutuesta.

Suunnittelun tukena korvataan erikseen kokonaan suometsän hoitoon ja metsätien tekemiseen ja tien perusparannukseen liittyvät luvat ja toimitusmaksut.

Suunnittelun tuen määrää korotetaan Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun metsäkeskusten toimialueella seitsemällä prosentilla ja Lapin metsäkeskuksen toimialueella sekä Kuusamon, Pudasjärven ja Taivalkosken kunnissa 17 prosentilla muissa kuin erillisissä silta-hankkeissa.

6 §

Toteutusselvityksen tuen määrä

Toteutusselvityksen tuki on

1) enintään 2,5 hehtaarin nuoren metsän hoitokohteista enintään 42,10 euroa hehtaaria kohden;

2) yli 2,5 hehtaarin nuoren metsän hoitokohteista enintään 71 euroa hanketta kohden ja lisäksi enintään 15,20 euroa hehtaaria kohden;

3) energiapuun korjuussa enintään euro kiintokuutiometriltä;

4) energiapuun haketustuessa enintään 0,09 euroa irtokuutiometriä kohden; ja

5) juurikäävän torjunnassa enintään viisi euroa toteutusselvityksessä ilmoitettua kiinteistöä kohden.

Toteutusselvityksen tukea korotetaan Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun metsäkeskusten toimialueella seitsemällä prosentilla ja Lapin metsäkeskuksen toimialueella sekä Kuusamon, Pudasjärven ja Taivalkosken kunnissa 17 prosentilla.

2 luku

Metsänhoito- ja metsänparannustyöt

7 §

Metsänuudistaminen

Metsänuudistamiskohteen pinta-alan tulee olla vähintään hehtaarin suuruinen, mutta luonnontuhohankkeissa kuitenkin vähintään 0,5 hehtaaria. Kohde voi koostua useasta eri

alueesta kuitenkin niin, että pienin kuvion koko on vähintään 0,5 hehtaaria.

Tukea ei myönnetä metsänviljelyyn kitumailloilla ja alueilla, joilla lämpösumma on alle 690 d.d.. Tukea voidaan kuitenkin myöntää metsänviljelyyn alueella, jolla metsän luontaiselle uudistumiselle ei ole edellytyksiä ja joilla lämpösumma jää alle 690 d.d., jos myrsky- tai lumituho taikka muu vastaava maanomistajasta riippumaton luonnontuho tai luonnonolot edellyttävät alueen metsittämistä viljelemällä.

Rahoituslain 9 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna vähäpuustoisena tai vähäarvoista puustoa kasvavana kohteena pidetään alueita, joilla kasvavan ja siltä kolmen vuoden aikana ennen uudistamistoimenpiteen toteuttamista hakatun puuston kantoraha-arvo on 300–1800 euroa hehtaarilta. Puuston kantoraha-arvo määritetään kauppahinnan perusteella tai, jos kauppahinta ei ole selvillä, hakkuun aloittamisen ajankohtana vallinneen paikkakunnan käyvän hintatason ja arvioidun hakatun puumäärän perusteella.

Metsänistutuksessa saa käyttää taimia I ja II tukialueella enintään 2 000 kappaletta ja kolmannella tukialueella enintään 2 500 kappaletta hehtaaria kohden. Metsänistutuksessa tulee käyttää taimia vähintään seuraavat määrät:

	kpl/ha
mänty, kuusi	1 800
rauduskoivu	1 600

Taimimääristä ja puulajeista voidaan erityisesti syystä poiketa.

Kylvökohtia tulee männyn ja koivun kylvössä olla vähintään 3 000 kappaletta hehtaarilla. Siemeniä tulee kylvää 250–500 grammaa hehtaarille siemenen itävyydestä riippuen ja koneellisessa kylvössä 300–400 grammaa hehtaarille.

Metsänuudistamiseen liittyvässä maanpinnan muokkauksessa tulee käyttää kohteeseen soveltuvaa, mahdollisimman kevyttä maanpinnan käsittelymenetelmää. Tarpeelliset vesiensuojelutoimet, kuten esimerkiksi muokkaukset ja suojakaistat, tulee tehdä muokkauksen yhteydessä.

Taimikko katsotaan tuhoutuneeksi, jos siinä on kasvatuskelpoisia taimia alle 600 kappaletta hehtaarilla.

Luontaisessa uudistamisessa tulee alueella tehdä uudistamista edistäviä töitä kuten esimerkiksi raivausta ja maanpinnan käsittelyä.

8 §

Metsänuudistamisen tuen määrä

Metsänuudistamisen tuki koostuu materiaali- ja työtuesta.

Materiaalitukena korvataan kokonaan metsänviljelyssä käytettävän viljelymateriaalin ja muiden välttämättömien tarvikkeiden hinnat sekä välitys- ja lähikuljetuskustannukset. Välitys- ja lähikuljetuskustannusten tuki saa olla enintään 3 senttiä taimea kohden ja 10 prosenttia muusta viljelymateriaalin ja -tarvikkeiden hinnasta. Kustannuksia ei kuitenkaan korvata siltä osin kuin ne ylittävät muussa metsänviljelyssä käytettävät vastaavat hinnat. Jos maanomistaja on itse hankkinut taimet, välitys- ja kuljetuskustannuksia ei korvata.

Työtuki on I tukialueella 20 prosenttia, II tukialueella 35 prosenttia ja III tukialueella 55 prosenttia aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista, jos työ teetetään rahoituslain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ulkopuolisella.

Silloin, kun työ tehdään rahoituslain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuna omana työnä, tuki on:

	Tukialue, €/ha		
	I	II	III
Raivaus	22	22	22
Äestys	20	32	49
Muu maan muokkaus	32	55	70
Kylvö	7	10	37
Istutus	39	35	90
Luontainen uudistaminen	32	55	70
Ojitus	20	20	20

Hyväksytyt työkustannukset ovat viljelytyöstä, vesitalouden järjestelystä, raivauksesta, maanmuokkauksesta, terveyslannoituksesta, taimisuojen asettamisesta ja heinäntorjunnasta sekä työnjohdosta aiheutuvat kustannukset.

9 §

Nuoren metsän hoito

Nuoren metsän hoitokohteen pinta-alan tulee olla vähintään hehtaari. Kohde voi koostua useasta eri alueesta kuitenkin niin, että pienin kuvion koko on vähintään 0,5 hehtaaria.

Nuoren metsän hoitona rahoitettavassa taimikonhoidossa tulee taimikon keskipityyden olla työn jälkeen vähintään kaksi metriä. Nuoren metsän hoitona rahoitettavan nuoren kasvatusmetsän hoitokohteen metsikön enimmäisrinnankorkeus läpimitta saa työn jälkeen olla alle 16 senttimetriä.

Työn jälkeen kohteelle ei saa jäädä metsikön kehitystä haittaavaa puustoa.

Taimikonhoidon jälkeen puuston tiheys tulee olla enintään 1400–3000 runkoa hehtaaria kohden. Jos kohteella kasvatettava puulaji on havupuu, havupuiden runkoluvun tulee olla vähintään 1200 runkoa hehtaaria kohden lukuun ottamatta III tukialuetta, jossa mainitun runkoluvun tulee olla vähintään 700 runkoa hehtaaria kohden. Jos kohteella kasvatetaan lehtipuuta, tulee runkoluvun olla työn jälkeen riittävä ottaen huomioon kasvatettava puulaji.

Nuoren kasvatusmetsän hoidon jälkeen kohteella saa olla enintään 2 000 runkoa hehtaaria kohden.

10 §

Nuoren metsän hoidon tuen määrä

Nuoren metsän hoidon tuki on I tukialueella 150 euroa, II tukialueella 180 euroa ja III tukialueella 210 euroa hehtaaria kohden.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tuen määrää korotetaan kymmenellä prosentilla, jos työ tehdään rahoituslain mukaisen suometsän hoitohankkeen yhteydessä ennen ojen perkausta tai täydennysojitusta.

11 §

Terveyslannoitus

Lannoituskohteen tulee olla vähintään hehtaari kuitenkin niin, että pienin kuvion koko

on vähintään 0,5 hehtaaria. Metsikkö ei saa olla uudistuskypsä. Turvemaan kohteen tulee olla ravinnetasoltaan vähintään puolukkaturvekangasta vastaava.

Lannoituskohteen tulee sijaita alueella, jonka lämpösumma on vähintään 850 d.d. Tukea ei myönnetä terveyslannoitukseen alueella, jonka maaperä on vettä läpäisemätöntä savikkoa.

Käytettävän lannoitteen määrä ja koostumus tulee määritellä puustossa havaittavien kasvuhäiriöiden ja neulasten väriavien perusteella tai ravinneanalyysin avulla. Lannoitteen käytön tulee olla perusteltua maan ravinne-epätasapainon korjaamiseksi. Lisäksi edellytetään, että lannoitteen käyttö on lannoitteen vaikutuksen kestoajaksi ja huuhtoutumisaltuus huomioon ottaen ja vesiensuojellisuudesta syistä perusteltua. Tukea ei myönnetä, jos lannoituksessa käytetään pelkästään tyypeä sisältävää lannoitetta.

Lannoite tulee levittää siten, että vesistöjen rannoille jätetään lannoittamaton suojakaista. Ojitusalueilla tulee välttää lannoitteiden joutumista suoraan ojiin. Lannoitteet tulee levittää sulan maan aikana tuhkalannoitusta lukuun ottamatta.

Turvemaalla tehtävässä lannoituksessa alueen kuivatuksen tulee olla kunnossa. Tästä poiketen tuki voidaan myöntää, jos alueelle on laadittu rahoituslain 7 §:ssä tarkoitettu suometsän hoitohankkeen suunnitelma.

12 §

Terveyslannoituksen tuen määrä

Tuki terveyslannoitukseen on I tukialueella 40 prosenttia, II tukialueella 55 prosenttia ja III tukialueella 65 prosenttia aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista. Hyväksytyt kustannukset ovat lannoite-, levitys- ja työnohjoituskustannukset. Lannoitteen välitys- ja lähikuljetuskustannukset saavat olla enintään 15 prosenttia lannoitteen hinnasta.

Rahoituslain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuna omana työnä tehdystä lannoitteen levittämisestä maksetaan tukea I tukialueella 0,044 euroa, II tukialueella 0,61 euroa ja III tukialueella 0,07 euroa lannoitekiloa kohden. Tuhkalla lannoitettaessa tuki on I tukialueella 0,008 euroa, II tukialueella 0,011 euroa ja III

tukialueella 0,013 euroa tuhkakiloa kohden.
Edellä 1 momentissa tarkoitettua tuen määrää korotetaan kymmenellä prosentilla, jos työ tehdään rahoituslain mukaisen suometsän hoitohankkeen yhteydessä.

13 §

Suometsän hoito

Suometsän hoitokohteella tulee olla yksi vähintään kahden hehtaarin yhtenäinen kuvio. Jos alueen lämpösumma on vähintään 750 d.d., kohteen tulee olla vähintään tuoreen kankaan ravinteisuustasoa. Jos alueen lämpösumma on vähintään 850 d.d., kohteen tulee olla vähintään kuivahkon kankaan ravinteisuustasoa. Jos alueen lämpösumma on vähintään 1 000 d.d., kohteen tulee olla vähintään isovarpurämeen ravinteisuustasoa. Jos alueen lämpösumma on alle 750 d.d. voidaan tukea myöntää vain, jos kohde on vähintään tuoreen kankaan ravinteisuustasoa ja kohdekohtainen lämpösumma on vähintään 750 d.d. Kohteen puuston määrän tulee tällöin olla vähintään metsälain soveltamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön päätöksen (224/1997) 3 §:ssä säädetyn suuruinen tai alueella kasvavan taimikon kehityskelpoista. Ojitusalueilla, joilla tehdään metsänuudistaminen, hakatun puuston määrä tulee olla vähintään 40 kiintokuutiometriä hehtaaria kohden. Tukea ei myönnetä, jos alueen puusto on kärsinyt sellaisista kasvuhäiriöistä, joita ei voida näkyvien oireiden tai ravinneanalyysin perusteella tunnistaa ja joiden syytä ei voida poistaa.

Kohteen katsotaan olevan rahoituslain 13 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisesti metsänhoidollisesti tyydyttävässä kunnossa, jos pääosalla alueesta on tehty metsän kehityksen kannalta välttämättömät taimikonhoitotyöt ja metsänhoidollisesti tarpeelliset hakkuut eikä metsänhoidollinen tila hakkaamattomana heikkene kasvupaikasta riippuen 5-10 vuoden kuluessa.

14 §

Suometsän hoidon tuen määrä

Suometsän hoidon tuki on I tukialueella 40 prosenttia, II tukialueella 55 prosenttia ja III

tukialueella 65 prosenttia hankkeen toteuttamisesta aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista, jos kyseessä on yhteishanke tai tuensaajana on yhteismetsä. Hyväksyttävistä kustannuksista ovat työ- ja tarvikekustannusten lisäksi työnjohdosta aiheutuvat kustannukset. Hankkeen toteutuksesta aiheutuvat osakkaiden toisilleen maksamat korvaukset eivät ole hyväksyttävistä kustannuksista pintavalutusalueista maksettavia korvauksia lukuun ottamatta. Yhteishankkeissa kustannukset osittellaan osakastiloille niille aiheutuneiden kustannusten mukaan.

Muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa suometsän hoidon tuki on I tukialueella 0,17 euroa, II tukialueella 0,23 euroa ja III tukialueella 0,27 euroa kaivettua ojaometriä kohden.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettua tuen lisäksi suometsän hoidon tukena korvataan erikseen kokonaan hankkeeseen sisältyvien vesiensuojelutoimenpiteiden toteutuksesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

15 §

Metsätien tekeminen

Uuden metsätien kuljetuksista yli puolet ja perusparannettavan yksityistien kuljetuksista yli 40 prosenttia tulee olla metsätalouden edellyttämiä kuljetuksia. Metsätalouden kuljetusten osuus määritetään samojen periaatteiden mukaisesti kuin niiden osuus määritetään tietoiimituksessa tienpitovelvollisuuden ja siitä aiheutuvien kustannusten jakamiseksi tieosakkaiden kesken.

Uuden tai perusparannettavan tien tulee olla vähintään 500 metriä pitkä, jos vaikutusalueen kestävä vuotuinen hakkuumäärä on vähintään kolme kuutiometriä hehtaarilla ja vähintään 800 metriä, jos vaikutusalueen suunniteltu vuotuinen hakkuumäärä on alle kolme kuutiometriä hehtaarilla. Tästä poiketen tuki voidaan myöntää, jos kyseessä on metsäkuljetuksen estävän maastovaikeuden poistaminen.

Uuden metsätien tietiheys saa olla enintään 15 metriä vaikutusalueen hehtaaria kohti. Alueilla, joilla suunniteltu vuotuinen hak-

kuumäärä on enintään kuutiometri hehtaarilla, tietiheys saa olla korkeintaan kahdeksan metriä vaikutusalueen hehtaaria kohti.

Perusparannettavan yksityistien tulee olla aikanaan rakennettu vähintään varsitien rakentamista koskeneita teknisiä ohjeita vastaavaksi. Lisäksi edellytetään, että tien tyyppiluokan edellyttämästä tarpeellisesta sorastuksesta, rumpujen ja siltojen korjauksesta sekä tukkeutuneiden ojien avaamisesta ja muista kunnossapidon edellyttämistä töistä on huolehdittu.

Perusparannushankkeeseen voidaan sisällyttää uuden metsätien rakentamista, jos se on tieyhteyksien kehittämisen kannalta taroituksenmukaista. Uuden metsätien osuus perusparannushankkeesta saa olla enintään 10 prosenttia tuettavan tien kokonaispituudesta, mutta kuitenkin enintään 500 metriä, jos vaikutusalueen kestävä vuotuinen hakkuumäärä on vähintään kolme kuutiometriä hehtaarilla tai enintään 800 metriä, jos vaikutusalueen suunniteltu vuotuinen hakkuumää-

rä on alle kolme kuutiometriä hehtaarilla.

16 §

Metsätien tekemisen tuen määrä

Metsätien tekemisen tuki on I tukialueella 20 prosenttia, II tukialueella 30 prosenttia ja III tukialueella 40 prosenttia uuden metsätien tekemisestä aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista, jos kyseessä on yhteishanke tai tuensaajana on yhteismetsä. Tuen määrä on I tukialueella 40 prosenttia, II tukialueella 50 prosenttia ja III tukialueella 60 prosenttia yksityistien perusparannuksesta aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista, jos kyseessä on yhteishanke tai tuensaajana on yhteismetsä. Hyväksyttäviä kustannuksia ovat työ- ja tarvikkekustannusten lisäksi työnjohdosta aiheutuvat kustannukset.

Muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa hankkeissa tuki määräytyy seuraavasti:

		Tukialue I	Tukialue II	Tukialue III
		€/km	€/km	€/km
Uusi metsätie	Varsitie	1 010	1 515	2 020
	Aluetie	1 346	2 019	2 692
Tien perusparannus	Varsitie	1 414	1 768	2 121
	Aluetie	1 884	2 356	2 827

3 luku

Energiapuun korjuu ja haketus

17 §

Energiapuun korjuu ja haketus

Energiapuun korjuu- ja haketustukea ei myönnetä, jos energiapuu on korjattu kuivilta kankailla tai niitä vähäravinteisemmilta kivennäismailta taikka ravinteisuudeltaan vastaavilta turvemailta. Tuki voidaan kuitenkin myöntää silloin, kun energiapuu on korjattu III tukialueen kivennäismailta.

18 §

Energiapuun korjuutuen määrä

Energiapuun korjuun tuki on seitsemän eu-

roa kiintokuutiometriä kohden.

19 §

Energiapuun haketustuen määrä

Energiapuun haketustuki on 1,7 euroa irto-kuutiometriä kohden.

4 luku

Tuki metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitämiseen

20 §

Ympäristötuki

Ympäristötuki tulee ensisijaisesti kohdistaa metsälain (1093/1996) 10 §:ssä tarkoitettujen erityisen tärkeiden elinympäristöjen omi-

naispiirteiden säilyttämiseen.

Käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa metsäkeskus voi myöntää ympäristötukea myös muihin kuin 1 momentissa tarkoitettuihin kohteisiin.

21 §

Ympäristötuen määrä

Ympäristötuen määrä on ympäristötuki-kohteen hakkuuarvo, josta on vähennetty maanomistajan omavastuuosuus. Omavastuuosuus on neljä prosenttia ympäristötuki-kohteen välittömästi hakattavissa olevan puuston arvo sta kohteella.

Metsän hakkuuarvo on kolmasosa siitä summasta, joka saadaan kertomalla välittömästi hakattavissa olevan puuston määrä metsäkeskuksen toimialueen kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisella keskiarvolla.

Välittömästi hakattavissa olevaksi puustoksi katsotaan se puusto, joka on metsälain mukaan hakattavissa ja jolla on yleisesti kysyntää paikkakunnalla. Metsälain 10 §:ssä tarkoitettulla metsikkökuviolla olevaa välittömästi hakattavaa puustoa määriteltäessä ei kuitenkaan oteta huomioon elinympäristön ominaispiirteiden säilyttämisvelvoitetta eikä odotusarvoa.

Lisäksi voidaan erikseen korvata kokonaan ympäristötuki-kohteella tehtävistä ympäristönhoitotoista, ympäristötukisopimuksen valmisteluun liittyvistä metsänarviointitoista, hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisesta sekä ympäristötuki-kohteen rajaamisesta ja maastoon merkitsemisestä aiheutuvista töistä aiheutuneet kohtuulliset kustannukset.

22

Puukuutiometrin keskikantohinnat

Edellä 20 §:n 2 momentissa tarkoitettujen keskikantohinnat ovat seuraavat:

Metsäkeskuksen toimialue	euroa
Rannikon metsäkeskus, Pohjanmaa	
Rannikon metsäkeskus, Etelärannikko	
Lounais-Suomen metsäkeskus	
Hämeen-Uudenmaan metsäkeskus	
Kaakkois-Suomen metsäkeskus	
Pirkanmaan metsäkeskus	
Etelä-Savon metsäkeskus	
Etelä-Pohjanmaan metsäkeskus	
Keski-Suomen metsäkeskus	
Pohjois-Savon metsäkeskus	
Pohjois-Karjalan metsäkeskus	
Kainuun metsäkeskus	
Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskus	
Lapin metsäkeskus	

23 §

Metsäluonnon hoidon tuen määrä

Metsäluonnon hoidon tukena voidaan korvata kokonaan hankkeen toteuttamisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset. Jos hankkeen toteuttamiseen saadaan muuta tukea, sen osuus vähennetään myönnettävästä tuesta.

5 luku

Muut edistämistoimenpiteet

24 §

Juurikäävän torjunta

Juurikäävän leviämisen riskialueen pohjoisraja on Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan metsäkeskusten toimialueiden pohjoisraja.

Tukea voidaan myöntää, jos juurikäävän leviämisen riskialueella on mäntyä tai kuusta taikka molempia yhteensä yli 50 prosenttia metsikön puuston tilavuudesta.

25 §

Juurikäävän torjuntatuen määrä

Juurikäävän torjunnan tukena voidaan korvata kokonaan kohtuulliset torjuntatuet.

ainekustannukset.

Tukea voidaan maksaa torjunta-aineen käytöstä aiheutuviin kustannuksiin kasvatushakkuissa 0,44 euroa ja uudishakkuissa 0,22 euroa hakatululta kiintokuutiometriltä.

6 luku

Voimaantulo

26 §

Voimaantulosäännös

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Liite**Tehoisan lämpötilan summa
Jakso 1971–2000**

Kunta	Lämpösumma
Utsjoki	505
Enontekiö	506
Inari	623
Sodankylä	690
Savukoski	692
Kittilä	702
Muonio	709
Salla	721
Pelkosenniemi	764
Kemijärvi	791
Kuusamo	793
Kolari	794
Posio	794
Taivalkoski	853
Rovaniemi	854
Pello	868
Ranua	885
Suomussalmi	903
Ylitornio	915
Pudasjärvi	940
Puolanka	942
Tervola	949
Simo	951
Tornio	954
Hyrnsalmi	954
Keminmaa	962
Kemi	962
Kuivaniemi	967
Ristijärvi	983
Kuhmo	993
Vaala	994
Utajärvi	994
Paltamo	1004
Ii	1008
Yli-Ii	1009
Vihanti	1015
Oulainen	1018
Ylikiminki	1018

Sotkamo	1021
Raahe	1021
Pyhäjoki	1026
Kestilä	1026
Merijärvi	1031
Siikajoki	1031
Vuolijoki	1032
Kajaani	1034
Haapavesi	1037
Ruukki	1039
Rantsila	1040
Muhos	1040
Hailuoto	1041
Alavieska	1041
Pulkkila	1045
Kiiminki	1045
Haukipudas	1045
Pyhäntä	1046
Liminka	1048
Ylivieska	1048
Piippola	1049
Kalajoki	1049
Soini	1051
Valtimo	1053
Nurmes	1053
Ähtäri	1056
Himanka	1057
Lehtimäki	1058
Sievi	1061
Tyrnävä	1062
Töysä	1064
Nivala	1066
Toholampi	1067
Vieremä	1069
Kärsämäki	1069
Kannus	1070
Pylkönmäki	1070
Kyyjärvi	1071
Lumijoki	1072
Lieksa	1072
Ullava	1073
Perho	1073
Halsua	1073
Oulu	1074

Juuka	1075
Sonkajärvi	1077
Rautavaara	1077
Lestijärvi	1077
Lohtaja	1078
Alajärvi	1080
Luoto	1081
Multia	1083
Karstula	1084
Vimpeli	1084
Ilomantsi	1084
Haapajärvi	1085
Kälviä	1085
Reisjärvi	1086
Kokkola	1088
Kihniö	1088
Alavus	1089
Pyhäjärvi	1090
Kaustinen	1090
Kuortane	1091
Veteli	1092
Kempele	1095
Karvia	1097
Jalasjärvi	1098
Lappajärvi	1100
Virrat	1101
Kiuruvesi	1101
Kinnula	1101
Kruunupyö	1104
Evijärvi	1104
Kortesjärvi	1106
Kauhajoki	1107
Uusikaarlepyy	1107
Keuruu	1108
Oulunsalo	1109
Parkano	1110
Pietarsaari	1110
Pedersöre	1110
Urainen	1113
Kurikka	1113
Kauhava	1114
Vesanto	1114
Nurmo	1116
Saarijärvi	1117

Kivijärvi	1119
Lapua	1120
Alahärmä	1122
Petäjävesi	1123
Raisio	1123
Eno	1124
Seinäjoki	1124
Kuru	1125
Iisalmi	1126
Oravainen	1126
Pihtipudas	1127
Varpaisjärvi	1128
Ruovesi	1128
Ylihärmä	1129
Maksamaa	1131
Mustasaari	1131
Keitele	1132
Pielavesi	1132
Jurva	1133
Ilmajoki	1133
Suolahti	1133
Vilppula	1135
Korsnäs	1138
Kannonkoski	1139
Tervo	1139
Teuva	1141
Vaasa	1141
Sumiainen	1141
Vöyri	1141
Tohmajärvi	1141
Lapinlahti	1144
Äänekoski	1144
Konnevesi	1145
Ylistaro	1148
Maalahti	1148
Jyväskylän mlk	1148
Jyväskylä	1148
Joensuu	1148
Polvijärvi	1149
Kontiolahti	1149
Isojoki	1150
Toivakka	1150
Kaavi	1151
Rautalampi	1153

Laukaa	1154
Närpiö	1155
Kaskinen	1155
Honkajoki	1155
Karjajoki	1155
Laihia	1155
Isokyrö	1157
Leivonmäki	1158
Hankasalmi	1158
Mänttä	1161
Vähäkyrö	1163
Maaninka	1164
Jämijärvi	1165
Karttula	1165
Kangasniemi	1166
Viitasaari	1168
Juupajoki	1169
Pieksänmaa	1170
Muurame	1171
Suonenjoki	1171
Ikaalinen	1172
Jämsänkoski	1172
Juankoski	1172
Nilsjä	1172
Korpilahti	1177
Pyhäselkä	1179
Kristiinankaupunki	1180
Outokumpu	1182
Haukivuori	1184
Kankaanpää	1187
Tuusniemi	1189
Viljakkala	1196
Siilinjärvi	1198
Kitee	1198
Leppävirta	1198
Joroinen	1202
Heinävesi	1203
Merikarvia	1204
Jämsä	1204
Rääkkylä	1204
Liperi	1205
Joutsa	1205
Orivesi	1206
Siikainen	1209

Lammi	1212
Tampere	1214
Varkaus	1214
Längelmäki	1216
Kuopio	1217
Suodenniemi	1218
Hirvensalmi	1220
Savonranta	1221
Luhanka	1221
Hämeenkoski	1222
Hämeenkyrö	1223
Ylöjärvi	1225
Mikkeli	1230
Lavia	1233
Padasjoki	1234
Tuulos	1234
Pomarkku	1235
Juva	1236
Kuhmoinen	1236
Mouhijärvi	1239
Enonkoski	1239
Kiikoinen	1240
Rantasalmi	1240
Äetsä	1242
Karkkila	1243
Vammala	1244
Kuhmalahdi	1244
Kesälahti	1246
Loppi	1246
Noormarkku	1247
Hartola	1249
Kokemäki	1250
Luopioinen	1250
Humppila	1251
Forssa	1251
Huittinen	1252
Pertunmaa	1252
Tammela	1252
Hollola	1253
Eckerö	1253
Pori	1255
Punkalaidun	1255
Riihimäki	1255
Köyliö	1256

Jokioinen	1257
Janakkala	1257
Urjala	1257
Vampula	1257
Renko	1258
Hauho	1259
Harjavalta	1260
Kangasala	1262
Luvia	1263
Kerimäki	1263
Nokia	1264
Parikkala	1266
Hausjärvi	1267
Hyvinkää	1267
Kiukainen	1268
Ypäjä	1268
Asikkala	1269
Säkylä	1269
Ristiina	1269
Alastaro	1269
Hämeenlinna	1270
Sysmä	1270
Ulvila	1270
Lahti	1271
Kärkölä	1272
Vihti	1272
Nakkila	1274
Vesilahti	1274
Loimaa	1275
Savonlinna	1276
Vårdö	1276
Eurajoki	1276
Hattula	1278
Kylmäkoski	1278
Kalvola	1278
Pyhäranta	1278
Rauma	1279
Sulkava	1279
Mäntyharju	1281
Geta	1281
Lumparland	1281
Ruokolahti	1281
Eura	1283
Lappi	1283

Kodisjoki	1283
Saltvik	1283
Somero	1284
Brändö	1284
Kumlinge	1284
Suomenniemi	1285
Rautjärvi	1286
Finström	1286
Sund	1286
Punkaharju	1288
Uusikaupunki	1289
Mellilä	1289
Oripää	1289
Lempäälä	1290
Pälkäne	1291
Nastola	1291
Yläne	1292
Pirkkala	1294
Viiala	1295
Mäntsälä	1298
Valkeakoski	1298
Toijala	1298
Iniö	1299
Houtskari	1299
Puumala	1300
Laitila	1300
Heinola	1300
Hammarland	1301
Koski TL	1301
Nummi-Pusula	1301
Kustavi	1303
Jaala	1305
Kuusjoki	1306
Velkua	1306
Nurmijärvi	1307
Savitaipale	1308
Imatra	1308
Taivassalo	1310
Vehmaa	1310
Sottunga	1312
Föglö	1312
Kökar	1312
Valkeala	1312
Jomala	1313

Lemland	1313
Maarianhamina	1313
Joutseno	1315
Taipalsaari	1316
Iitti	1317
Kouvola	1317
Mynämäki	1317
Marttila	1318
Pöytyä	1318
Orimattila	1320
Lemi	1320
Kuusankoski	1320
Pukkila	1325
Askola	1326
Pornainen	1327
Kiikala	1327
Luumäki	1328
Tuusula	1329
Järvenpää	1329
Kerava	1329
Korppoo	1330
Anjalankoski	1330
Mietoinen	1331
Askainen	1331
Nousiainen	1332
Loviisa	1332
Pernaja	1334
Ruotsinpyhtää	1334
Elimäki	1335
Kotka	1335
Artjärvi	1336
Pyhtää	1336
Pertteli	1336
Aura	1340
Porvoo	1340
Lappeenranta	1341
Tarvasjoki	1341
Piikkiö	1341
Lapinjärvi	1342
Myrskylä	1342
Parainen	1342
Liljendal	1343
Paimio	1343
Vahto	1344

Sammatti	1345
Nauvo	1345
Dragsfjärd	1346
Merimasku	1347
Rymättylä	1347
Suomusjärvi	1347
Sauvo	1348
Halikko	1351
Lemu	1352
Lohja	1352
Hamina	1352
Kemiö	1353
Miehikkälä	1354
Lieto	1354
Naantali	1355
Ylämaa	1357
Västanfjärd	1358
Sipoo	1359
Virolahti	1360
Kaarina	1362
Inkoo	1362
Kisko	1364
Muurla	1364
Siuntio	1364
Tammisaari	1366
Karjaa	1366
Kirkkonummi	1368
Karjalohja	1370
Turku	1370
Masku	1370
Rusko	1370
Vantaa	1371
Espoo	1371
Kauniainen	1371
Särkisalo	1371
Pohja	1372
Perniö	1373
Salo	1379
Hanko	1386
Helsinki	1411